

Oriveden–Pyhäselän Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Översättning: Pimma Åhman

Kansikuva: Suunnittelualueen maisemakuva hallitsevat Oriveden ja Pyhäselän laajat, lähes saarettomat järvenselät. Tikanselkä. Kuva: Metsähallitus / Raisa Tiilikainen.

ISO 14001

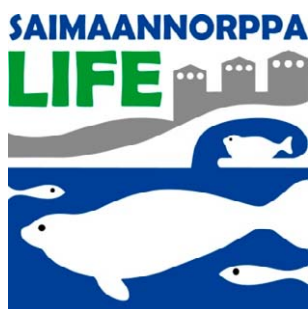
© Metsähallitus, Vantaa 2017

ISSN-L 1796-2943

ISSN (verkkajulkaisu) 1796-2943

ISBN 978-952-295-196-0 (pdf)

Oriveden–Pyhäselän Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

METSÄHALLITUS

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	25.9.2017
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	28.12.2017
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	MH 5345/2016/06.02.03
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Natura 2000 -alue, muu luonnonsuojelualue, yksityinen luonnonsuojelualue, rantojensuojelu-ohjelma, harjujensuojeluohjelma, lehtojensuojeluohjelma		
ALUEEN NIMI	Oriveden–Pyhäselän Natura 2000 -alue		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Oriveden–Pyhäselän saaristot, FI0700018		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Oriveden–Pyhäselän Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma		
TIIVISTELMÄ	Hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu Oriveden–Pyhäselän saaristot -nimiselle Natura 2000 -alueelle ja sen yhteyteen perustetuille luonnonsuojelualueille. Suunnittelualue sijaitsee Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnissa, Savonlinnan, Kiteen, Rääkkylän, Liperin ja Joensuun kunnissa. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on 16 067 ha, josta 93 % on vettä. Natura-alueen tärkein suojelupenrustelaji on erittäin uhanalainen saimaannorppa. Natura-alueen valtionmaat on perustettu Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueeksi valtioneuvoston asetuksella Saimaan luonnonsuojelualueista (441/2014). Metsähallituksen hallinnassa ovat lisäksi suojelualueen perustamisen jälkeen Luontopalvelujen hallintaan siirtyneet, suojeluun varatut maa-alueet sekä osittain Natura-alueen sisään rajautuvat Savonlinnan, Paasikallan ja Pyhäselän yleisvesialueet. Suunnittelualueella on 16 yksityistä luonnonsuojelualueita ja n. 400 ha muuta yksityismaata, josta pääosalla Natura-ohjelmaa toteutetaan luonnonsuojelualueen perustamisen sijaan maankäyttö- ja rakennuslain, maan-aineslain ja maastoliikennelain mukaisella ohjauksella. Yksityisten vesialueiden suojelutavoitteet toteutetaan vesi-, vesiliikenne- ja kalastuslain mukaisella ohjauksella sekä sopimuksin. Saimaannorpalle vaarallisten kalanpyydysten ja kalastustapojen käytön ja kevätkauden verkkokalastuksen kieltävät kalastusrajoitukset (VA 259/2016, sopimukset) ovat voimassa koko suunnittelualueella. Suunnittelualueeseen kuuluu valtakunnallisten rantojen-, harjujen- ja lehtojensuojeluohjelmien kohteita. Hoito- ja käyttösuunnitelma ohjaa toimintaa valtion alueilla. Natura-alueen yksityisten maiden ja vesien osalta suunnitelma on suositusluontoinen ja tuo maanomistajille tietoa Natura-verkoston suojelutavoitteiden huomioonottamisesta. Suunnitelma on laadittu osallistavaa suunnittelutapaa noudattaen yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa. Vuoksen vesistöön kuuluvat Orivesi ja Pyhäselkä ovat Saimaan pohjoisimmat järvioltaat ja saimaannorppan pohjoisin lisääntymisalue, jonka talvikannan kooksi arvioidaan 9–13 norppaa. Lajin elinpiirin pohjoisilla reuna-alueilla norppien määrä ehti viime vuosikymmeninä taantua vain muutamia yksilöihin, mutta vuoden 2016 pesälaskennoissa todetut viisi syntynyttä kuuttia antavat viitteitä kehityssuunnan kääntymisestä. Norpan ohella alueen harvalukuiset luodot ovat tärkeitä pesimä-alueita suurjärvien lokki- ja vesilinnustolle. Hyvässä tilassa säilyneessä vesistössä elävät mm. Saimaan järvilohi ja taimen. Alueella on merkitystä etenkin harju- ja lehtoluontotyyppien suojelun sekä järviluonnon suojelun kannalta. Suunnittelualueella korostuu vesistöihin liittyvä virkistyskäyttö ja pienimuotoinen luontomatkailu. Etenkin Jänisselän ja Tikanselän alueilla on eri toimijoiden ylläpitämää veneilijöille suunnattua palveluvarustusta. Metsähallituksella on yksi huollettu rantautumispaikka Pyhäselän Pienessä Pyhä-saareissa. Hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteena on tunnistaa ja sovittaa yhteen Natura-alueen keskeiset suojelu- ja käyttöarvot ja -tarpeet niin, että luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun, virkistys- ja muun käytön sekä valtion maiden eri käyttäjäryhmien näkökulmat tulevat huomioiduiksi. Suunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä pyritään edistämään saimaannorppakannan suotuisaa kehitystä sekä säilyttämään ja parantamaan alueella esiintyvien direktiiviluontotyyppien ja muiden keskeisten arvojen tilaa. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta. Hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu Euroopan komission LIFE-rahoituksella (Saimaannorppa-LIFE, LIFE12NAT/FI/000367).		
AVAINSANAT	hoito- ja käyttösuunnitelma, Natura 2000, Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualue, saimaannorppa		
MUUT TIEDOT	Suunnitelman on laatinut työryhmä Meri-Hilkka Mäkelä, Mervi Niiranen, Tero Sipilä, Jouni Koskela, Eero Hartikainen, Heikki Räsänen ja Mika Pirinen (Pohjois-Karjalan ELY-keskus).		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 155		
ISSN-L	1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-196-0
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1796-2943		
SIVUMÄÄRÄ	103 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPIIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	25.9.2017
UPPDRAKSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	28.12.2017
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 5345/2016/06.02.03
TYP AV SKYDDSDOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	Natura 2000-område, övrigt naturskyddsområde, privat naturskyddsområde, strandskyddsprogrammet, åsskyddsprogrammet, lundskyddsprogrammet.		
OMRÅDETS NAMN	Orivesi–Pyhäselkä Natura 2000-område		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Oriveden–Pyhäselän saaristot (FI0700018)		
REGIONENHET	Södra Finlands naturtjänster		
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Skötsel- och användningsplan för Orivesi-Pyhäselkä Naturaområde		
SAMMANDRAG	En skötsel- och användningsplan har gjorts upp för Natura 2000-området Oriveden–Pyhäselän saaristot (Orivesi–Pyhäselkä skärgårdar) och de naturskyddsområden som har inrättats i anslutning till det. Planeringsområdet ligger inom kommunerna Nyslott, Kitee, Rääkkylä, Liperi och Joensuu i landskapen Södra Savolax och Norra Karelen. Totalarealen för planeringsområdet är 16 067 ha, varav 93 % består av vatten. Den starkt hotade saimenvikaren utgör vad gäller arterna den viktigaste skyddsgrunden för Naturaområdet. De statens marker som ingår i Naturaområdet har inrättats såsom Orivesi-Pyhäselkä naturskyddsområde genom statsrådets förordning om naturskyddsområden i Saimen (441/2014). Forststyrelsen förvaltar även de för naturskydd reserverade landområden som övergått i Naturtjänsternas besittning efter inrättandet av naturskyddsområdet och delvis också de allmänna vattenområden i Savonsekä, Paasselkä och Pyhäselkä som ligger inom Naturaområdet. I planeringsområdet ingår 16 privata naturskyddsområden och ca 400 ha annan privatägd mark. På merparten av denna verkställs Natura-programmet inte genom inrättande av naturskyddsområde utan med stöd av markanvändnings- och bygglagen, marktäktslagen och terrängtrafiklagen. Skyddsmålen för de privata vattenområdena genomförs med stöd av vattenlagen, sjötrafiklagen, lagen om fiske samt olika avtal. I hela planeringsområdet gäller fiskebegränsningar (Srf 259/2016) som förbjuder användningen av fångstredskap och fiskemetoder som är farliga för saimenvikaren samt nätfiske på våren. Planeringsområdet omfattar områden som ingår i de nationella strandskydds-, åsskydds- och lundskyddsprogrammen. Skötsel- och användningsplanen styr verksamheten på statens områden. Planen är en rekommendation vad gäller de privata markerna och vattnen i Naturaområdet: planen ger markägarna information om hur skyddsmålen för Natura-nätverket kan tas i beaktande. Planen har utarbetats genom deltagande planering, i samarbete mer olika aktörer i området. Orivesi och Pyhäselkä hör till Vuoksens vattensystem. De är de nordligaste insjöbassängerna i Saimen och saimenvikarens nordligaste förökningsområde, där vikarens vinterbestånd består av 9–13 individ. Antalet saimenvikare minskade under de senaste årtiondena till bara några få individ i de områden som ligger vid norra gränsen av artens utbredningsområde, men de fem nya kutar som observerades vid kartläggningen av saimenvikarbon år 2016 tyder på att situationen håller på att bli bättre. De glest förekommande skären i området är inte viktiga endast för saimenvikaren utan de är viktiga häckningsplatser också för de stora sjöarnas måsfåglar och sjöfåglar. Sjösystemet har en god status och där lever bland annat Saimens insjöläx och saimenröding. Området är även viktigt särskilt med tanke på skyddet av ås- och lundnaturtyperna och insjönaturen. I planeringsområdet har rekreatjonsbruk och småskalig naturturism vid vatten en viktig roll. I synnerhet i områdena Jänisselkä och Tikanselkä finns serviceutrustning för båtfolk och den sköts av olika aktörer. Forststyrelsen har en underhållen landstigningsplats på ön Pieni Pyhäsaari i Pyhäselkä. Syftet med skötsel- och användningsplanen är att definiera och sammanjämka Naturaområdets centrala skyddsvärden, bruksvärden och bruksbehov, så att natur- och kulturarvsskyddet, rekreatjonsbruket och den övriga användningen samt synpunkterna hos olika användargrupper av statens marker tas i beaktande. Avsikten är att man med hjälp av de åtgärder som tas upp i planen främjar saimenvikarbeståndets gynnsamma utveckling och bevarar och förbättrar de direktivnaturtyper och övriga centrala världens tillstånd som förekommer i området. Planen görs upp för 15 år åt gången. Man fick LIFE-finansiering av Europeiska kommissionen för uppgörandet av planen (Saimaannorppa-LIFE, LIFE12NAT NAT/FI/000367).		
NYCKELORD	skötsel- och användningsplan, Natura 2000, Orivesi–Pyhäselkä naturskyddsområde, saimenvikare		
ÖVRIGA UPPGIFTER	Planen har utarbetats av en arbetsgrupp med Meri-Hilkka Mäkelä, Mervi Niiranen, Tero Sipilä, Jouni Koskela, Eero Hartikainen, Heikki Räsänen och Mika Pirinen (Norra Karelen närings-, trafik- och miljöcentral).		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie C 155		
ISSN-L	1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-196-0
ISSN (ONLINE)	1796-2943		
SIDANTAL	103 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

SISÄLLYS

YHTEENVETO	7
NYKYTILAN KUVAUS.....	11
1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne	11
2 Perustamistarkoitus.....	16
3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia.....	17
4 Luontodirektiivin luontotyytit	19
5 Lajisto	21
6 Kulttuuriperintö	22
7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu.....	24
7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä	27
8 Erätalous	28
9 Tutkimus.....	31
10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset.....	32
KESKEISET ARVOT JA UHKAT.....	33
11 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhat	33
TAVOITTEEN ASETTELU	39
12 Päämäärät, tavoitteet ja uhkatekijöiden torjuminen	39
13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	41
13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke	42
13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet	43
TOTEUTUS	45
14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet	45
15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	46
16 Erätalouden toimenpiteet	47
17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet.....	50
18 Hallinto	52
19 Resurssit	54
20 Osallistaminen.....	55
VAIKUTUSTEN ARVIOINTI JA SEURANTA	57
21 Ympäristövaikutusten arviointi, toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta	57
LÄHTEET.....	63
LIITTEET	67
Liite 1 Yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto	68
Liite 2 Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit	70
Liite 3 Ote maakuntakaavakartasta.....	72
Liite 4 Luonnos Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen järjestyssäännöksi	74
Liite 5 Lausuntokooste	77
Liite 6 Karttaliite.....	91

YHTEENVETO

Suunnittelualan nimi, sijainti ja pinta-ala

Oriveden–Pyhäselän Natura-alue sijaitsee Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnissa, Savonlinnan, Kiteen, Rääkkylän, Liperin ja Joensuun alueilla. Suunnittelualan kokonaispinta-ala on 16 067 ha. Siitä 93 % on vettä.

I Nykytilan kuvaus

Suunnittelualue käsittää Oriveden ja Pyhäselän saaristot -nimisen Natura 2000 -alueen (FI0700018). Natura-alueen valtion maat on perustettu Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueeksi valtioneuvoston asetuksella Saimaan luonnonsuojelualueista (441/2014). Metsähallituksen hallinnassa ovat lisäksi suojelualueen perustamisen jälkeen Luontopalvelujen hallintaan siirtyneet, toistaiseksi perustamattomat maa-alueet (Karkonsaari, Myhkyrä) sekä osittain Natura-alueen sisään rajautuvat Savonselän, Paasselän ja Pyhäselän yleisvesialueet. Suunnittelualueella on 16 yksityistä luonnonsuojelualueita (YSA) ja n. 400 ha muuta yksityismaata, josta pääosalla Natura-ohjelmaa toteutetaan luonnonsuojelualueen perustamisen sijaan maankäyttö- ja rakennuslain, maa-aineslain ja maastoliikennelain mukaisella ohjauksella. Yksityisten vesialueiden suojelutavoitteet toteutetaan vesi-, vesiliikenne- ja kalastuslain mukaisella ohjauksella sekä sopimuksin. Suunnittelualueeseen kuuluu valtakunnallisten rantojen-, harjujen- ja lehtojensuojeluohjelmien kohteita. Suunnittelualue on yleiskaavoitettu lukuun ottamatta toistaiseksi hyväksymättömiä osia Oriveden rantayleiskaavasta Rääkkylän kunnassa.

Vuoksen vesistöön kuuluvat Orivesi ja Pyhäselkä ovat Saimaan pohjoisimmat järvaltaat. Ne muodostuvat suurten saarien, niemiä ja harjumuodostelmien toisistaan erottamista laajoista selkäviesistä, joilla on saaria harvakseltaan. Pintavesien ekologinen tila on Orivedellä erinomainen ja Pyhäselällä hyvä. Kallioperässä vallitsevat varhaisproterotsooiset karjalaisiin muodostumiin kuuluvat Pohjois-Karjalan liuskealueen kivet, kiilleigneissi ja kiilleliuske. Maaperä koostuu suurimmaksi osaksi pohjamoreenista, joka peittää kallioperän lähes kaikkialla, vaikkakin ohuehkona kerroksena. Kalliomaita ja pienialaisia kalliopaljastumia esiintyy Natura-alueeseen kuuluvissa saarissa. Merkittävin harjumuodostuma on Natura-alueen pohjoisosaa halkova kaakko-luode-suuntainen Tikansaaren–Vuoniemen harjualue, joka on kauttaaltaan pohjavesialuetta.

Natura-alueen tärkein suojeluperuste on erittäin uhanalainen saimaannorppa. Koko Oriveden ja Pyhäselän järvalueen (ml. suunnittelualueen ulkopuoliset osat) talvikannan kooksi arvioidaan 9–13 norppaa. Lajin elinpiirin pohjoisilla reuna-alueilla norppien määrä ehti viime vuosikymmeninä taantua vain muutamii yksilöihin, mutta vuoden 2016 pesälaskennoissa todettu viisi syntynyttä kuuttia antavat viitteitä kehityssuunnan kääntymisestä. Norpan ohella alueen harvalukuiset luodot ovat tärkeitä pesimäalueita suurjärvien lokki- ja vesilinnustolle. Hyvässä tilassa säilyneessä vesistössä elävät mm. Saimaan järvilohi ja taimen. Alueella on merkitystä etenkin harju- ja lehtoluontotyyppien suojelun sekä järviluonnon suojelun kannalta.

Pyhäselän uittolaitteet Liperissä on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, joka edustaa Suomen taloushistorialle tärkeää puunjalostusteollisuuden uittotoimintaa. Vuoniemen harjulla kulkeva vanha ratsutie, ns. Sintsintien–Koskamontien maisematie on kulttuurihistorian ja maiseman kannalta maakunnallisesti merkittävä tie. Natura-alueelle sijoittuu myös valtakunnallisesti arvokkaita Salpalinjan linnoitteisiin kuuluvia puolustusvarustuksia. Muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tunnetaan viisi.

Suunnittelualueella korostuvat vesistöihin liittyvä virkistyskäyttö ja pienimuotoinen luontomatkailu. Laajat selkävedet ja toisaalta erikokoiset saaret ja luodot, pitkät harjumaiset niemet sekä salmet luovat vaihtelevan ympäristön alueen virkistyskäytölle, jota tukee etenkin Pyhäselän Jänisselän ja Tikanselän alueilla eri toimijoiden ylläpitämä veneilijöille suunnattu palveluvarustus. Virkistyskäyttö on enimmäkseen kesäaikaista vesiretkeilyä ja talvella jäällä eri välineillä tapahtuvaa vapaa-ajan liikuntaa. Metsähallituksella on yksi huollettu rantautumispaikka Pyhäselän Pienessä Pyhäsaareissa.

Valtion maille perustetulla Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueella on sallittu hirven, metsäjäniksen, rusakon, teeren ja pyyn metsästys 1.10.–31.12. Metsähallitus voi hakemuksesta myöntää poikkeuslupia vierasperäisten tai alueen perustamistarkoituksen kannalta vahingolliseksi käyneiden eläinlajien määrän vähentämiseen. Valtion alueella on voimassa kolme vuokrasopimusta kolmen eri metsästysseuran kanssa. Natura-alueelle sijoittuu osia Pyhäselän, Savonselän ja Paasselän yleisistä vesialueista. Alue on hyvin merkittävä kaupalliselle kalastukselle sekä paikallisen väestön kotitarvekalastukselle, ja sillä on merkitystä myös vapaa-ajankalastajille. Koko suunnittelualueella ovat voimassa saimaannorpan suojelemiseksi asetetut kalastusrajoitukset (Valtioneuvoston asetus VA 259/2016 sekä osakaskuntien ja ELY-keskuksen väliset sopimukset), joilla rajoitetaan norpalle vaarallisten kalanpyydysten ja kalastustapojen käyttöä ympärivuotisesti sekä verkkokalastusta 15.4.–30.6.

Tutkimusta suunnittelualueella ovat tehneet mm. Itä-Suomen yliopisto ja Luonnonvarakeskus.

II Keskeiset arvot ja uhkat
Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot: • Saimaannorppa. Saimaannorppa on erittäin uhanalainen, erityisesti suojeltava, rauhoitettu, luontodirektiivin liitteen II priorisoitu ja liitteen IV laji. Orivesi–Pyhäselkä on maailmanlaajuisesti merkittävä saimaannorpan elinalue, jolla arvioidaan elävän n. 9–13 saimaannorppaa (joista Natura-rajauksen sisällä 7–10 yksilöä) eli n. 3 % koko kannasta. Alue on norpan pohjoisin lisääntymisalue, ja se on valittu Natura-verkostoon ensisijaisesti saimaannorpan suojelemiseksi. • Harjumetsät ja muut metsäiset luontotyytit. Maa-alueiden vallitsevin direktiiviluontotyyppi on harjumetsät. Huomattavimmat harjujaksot ovat Pyhäselän Jänisselälle työntyvän Vuoniemen harjun ja Tikansaaren muodostama harjukokonaisuus sekä Laitasaaret. Harjuilla esiintyy monipuolisesti harjuluontotyyppisiä, mm. kuivia lehtoja, paahderinteitä niille ominaisine lajeineen sekä reheviä lehtoja lehmuksineen. Harjuilla on myös suppia sekä hiekka- ja sorarantoja. • Selkävesilinnusto. Oriveden ja Pyhäselän laajoilla järvenselillä ja karuilla luodoilla on erityistä merkitystä suurjärvien selkävesien lokki- ja vesilinnuston kannalta. Alueella pesivät mm. selkälokki ja kalatiira. Alue on myös merkittävä muutonaikainen levähdyspaikka arktisille muuttajille. Muuttoaikaan alueella tavataan tuhansittain alleja, mustalintuja, sepelhanhia, valkoposkiahania ja koskeloita. • Järviekosysteemi. Pyhäselkä ja Orivesi ovat Saimaan suurimpia yhtenäisiä selkiä, joiden laajuutta korostaa poikkeuksellinen vähäsaarisuus. Vedenlaadultaan Orivesi on erinomaisessa ekologisessa tilassa ja Pyhäselkä hyvässä (VPD-luokitus). Natura-alue kuuluu vesielinympäristöjen ja lajiensuojelun kannalta keskeisten suojelualueiden rekisteriin. Kalaston erityispiirteenä ovat Saimaan järviolhi ja taimen, joiden tärkeitä elinalueita ovat Vuoniemen ja Tikansaaren hiekka- ja sorapohjaiset rannat. • Lähevirkistys. Oriveden–Pyhäselän alue on tärkeä ympärivuotinen lähievirkistyskohde ennen kaikkea ympäristön vakutuisille ja vapaa-ajanasukille (pienveneily ja vapaa-ajan kalastus, melonta, hiihto jne.). Virkistyskäyttö painottuu Pyhäselän ja Jänisselän alueille, joilla on kattava useiden paikallisten toimijoiden ylläpitämä retkisatamaverkosto. Joensuun eteläpuoliset Pyhäsaaret ovat suosittu ympärivuotinen retkikohde, joille mm. ajetaan Joensuusta vilkkaassa käytössä oleva latu. Alueella on hyvät mahdollisuudet lintujen muutonaikaiseen tarkkailuun. • Historialliset kulkureitit ja uittohistoria. Luonnonmuodostumiin – vesistöihin ja harjuihin – tukeutuvat esihistorialliset ja historialliset kulkureitit ovat kiinteä osa alueen kulttuurihistoriaa. Alueen halki ovat vuosisatoja risteilleet vesistöjä myötäilevät eräreitit ja talvitiet. Vuoniemen harjulla kulkeva ratsutie on kulttuurihistorian ja maiseman kannalta maakunnallisesti merkittävä. Puunjalostusteollisuuden kehityksen myötä alueelle muodostui merkittävää uittotoimintaa, jonka kulta-ajasta muistuttaa Pyhäselällä säilynyt uittolaitteiden kokonaisuus. Se on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Pielisjoki, Pyhäselkä ja Orivesi ovat olleet Pohjois-Karjalan tärkein puutavaran nippu-uiton väylä. • Kestävä elinkeinotoiminta. Suunnittelualueen laajoilla selkävesillä, erityisesti yleisillä vesialueilla on merkitystä kaupalliselle kalastukselle. Alueen halki kulkee myös eurooppalaisessa mittakaavassa merkittävä kauppamerenkulun väylä, Saimaan syväväylä. Puutavaran uittoa harjoitetaan edelleen. Suojelualueet niitä ympäröivine selkävesineen muodostavat vetovoimatekijän, joka tukee alueen luontomatkailua ja sen kehittämistä. Merkittävimmät Natura-alueen arvoja uhkaavat tekijät kohdistuvat saimaannorpan pesintään ja elinolosuhteisiin: ilmastonmuutoksen heikentämät pesintäolosuhteet, pyydyskuolleisuus, rantarakentaminen ja muu ihmislähtöinen häiriö, populaation pieni koko ja kannan pirstaleisuus sekä mahdolliset laivaliikenteen aiheuttamat öljy- ja kemikaalivahingot, puutteellinen käytön ohjaus ja opastusmateriaalin vähäisyys. Muille keskeisille arvoille haittaa voivat aiheuttaa tai ovat aiheuttaneet mm. suojelua edeltävä metsätalouskäyttö (luontaisesta poikkeavat puulajivalinnat ym.), umpeenkasvu, linnuston pesimäaikainen häiriö ja haitalliset vieraslajit.
III Tavoitteen asettelu
Suunnitelman päämäärät
Suunnittelualueen hoidolle ja käytölle asetetaan seuraavat päämäärät: 1) Saimaannorppa palaa entisille esiintymisalueilleen ja pohjoiselle Saimaalle muodostuu elinvoimainen ja lisääntymiskykyinen osa norppakantaa. 2) Luontodirektiivin luontotyyppien tila säilyy vähintään ennallaan. 3) Alueelle tyypillinen selkävesilinnusto säilyy elinvoimaisena. 4) Suunnittelualueen luonto- ja kulttuuriarvot sekä monen toimijan ylläpitämä virkistyspalveluiden kokonaisuus luovat paikallisille hyvät puitteet virkistäytymiseen ja luontomatkailupalveluiden kehittämiseen.
Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut
Pääosa suunnittelualueesta kuuluu ns. syrjävyöhykkeeseen (10 820 ha). Vyöhykkeeseen kuuluvilla valtion mailla käytön ohjauksen tarve on vähäinen; alueella retkeillään ja liikutaan jokamiehenoikeuksien mukaisesti. Erityistä retkeily- ja luontomatkailuvyöhykettä ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa, sillä retkeily järviolueella kohdistuu useisiin pistemäisiin kohteisiin. Syrjävyöhykkeen valtionmaille ei lähtökohtaisesti rakenneta uutta retkeilyn palveluvarustusta, mutta olemassa olevia rakenteita voidaan ylläpitää ja kunnostaa tarpeen mukaan. Valtion maille perustettavalle rajoitusvyöhykkeelle (yht. 53 ha) kuuluu saimaannorpan pesinnän kannalta tärkeitä luotoja, pieniä saaria ja saarenosia. Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kielletty 1.1.–30.4. välisenä aikana ja sillä turvataan saimaannorpan pesimärauhaa luonnonsuojelulain (1096/1996) 18 §:n nojalla. Rajoitusvyöhyke toteutetaan Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueelle annettavalla järjestysäännöllä. Rajoitusvyöhykkeeseen rajautuville yksityisille kiinteistöille tapahtuva, kiinteistöjen käytön kannalta tarpeellinen kulkeminen on sallittua liikkumista koskevien rajoitusten estämättä.

Natura-alueelle sijoittuvat, linnuston ja saimaannorpan kannalta häiriöherkät pesimäalueet on osoitettu suosituksenomaisella luonnonarvovyöhykkeellä (yht. 5 006 ha), jolla suositellaan välttämään tarpeetonta moottoriliikennettä ja muuta liikku- mista rantavyöhykkeellä saimaannorpan pesimäaikaan. Maihinnousua vyöhykkeelle sijoittuville luodoille ja pienille saarille suositellaan välttämään keväällä ja alkukesällä linnuston pesimärauhan turvaamiseksi.
IV Toteutus ja toimenpiteet
Asetettuihin päämääriin pyritään suunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä. Suojelualan perustamisen jälkeen suojelutarkoi- tuksiin valtiolle hankitut kohteet liitetään osaksi Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualuetta, josta muodostetaan suojelu- aluekiinteistö. Suojelualueella saimaannorpan pesimärauhaa turvataan rajoittamalla talviaikaista liikkumista norpan tärkeim- millä pesimäalueilla. Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueelle laaditaan vyöhykeratkaisun mukainen järjestyssääntö. Muut häiriöherkät pesimäalueet osoitetaan suosituksenomaisella luonnonarvovyöhykkeellä, josta laaditaan alueella liikku- jille esitekartta. Eri keinoin pyritään lisäämään tietoisuutta saimaannorpan elinpiirin vaatimuksista, norppaan kohdistuvista uhkista ja suojelun tavoitteista. Luontotyyppi-inventointia täydennetään vielä inventoimattomien alueiden osalta. Harjumetsien ja lehtojen lajiston elinolo- suhteita voidaan parantaa luonnonhoitotoimin, mm. kuusia poistamalla ja valoisuutta lisäämällä. Metsähallitus ei rakenna alueelle uutta retkeilyn palveluvarustusta. Pienen Pyhäsaaren rantautumispaikan ylläpitoa pyritään jatkamaan etsimällä aktiivisesti uudenlaista ylläpitomallia ulkopuolisen toimijan kanssa (esim. ylläpito- tai käyttöoikeussopi- mus). Ison Pyhäsaaren monissa palveluvarustuskartoissa merkitty rantautumispaikka pyritään poistamaan Metsähallituk- sen ulkopuolisten tahojen opastusaineistoista, koska kohteella ei ole huollettua tulipaikkaa. Valtion omistukseen siirtynees- sä Karkonsaaressa sijaitseva huonokuntainen käymälärakennus puretaan, samoin mahdolliset muut vanhat rakenteet. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei osoiteta muutostarpeita suunnittelualan metsästys- tai kalastuskäyttöön. ELY-keskus edistää Natura-alueella vielä toteuttamatta olevien kaavojen suojeluvarausten sekä suojeluohjelmakohteiden toteuttamista neuvottelemalla merkittävien kohteiden osalta maanomistajan kanssa.
Ympäristövaikutusten arviointi ja seuranta
Hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä pyritään säilyttämään ja parantamaan alueella esiintyvien luontodirek- tiivin luontotyyppien ja lajien sekä muiden keskeisten arvojen tilaa. Suunnitelma ohjaa alueen käytön järjestämistä niin, että virkistys- ja muu käyttö ei aiheuta merkittäviä riskejä alueen luontoarvoille. Suunnitelman toteuttaminen edistää saimaan- norppakannan suotuisaa kehitystä Oriveden–Pyhäselän saaristot -Natura-alueella. Suunnitelman toteuttaminen ei heikennä niitä suojeluarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Näin ollen luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaista Natura-vaikutusten arviointia ei tarvitse suorittaa. Suunnitelman toteutuksen ja vaikuttavuuden seurannassa käytetään Metsähallituksessa hyväksytyjä mittareita.
Vahvistaminen
Metsähallituksen hallinnassa olevien valtionmaiden osalta hoito- ja käyttösuunnitelman on vahvistanut Metsähallituksen luontopalvelujohtaja 28.12.2016.
Lisätietoa suunnittelusta
Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitel- man avulla sovitaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta. Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Osallistumistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada mah- dollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken. Hoito- ja käyttösuunnitelma ohjaa Metsähallituksen toimintaa valtion mailla. Yksityisille luonnonsuojelualueille (YSA) tai muille Natura-alueeseen kuuluville yksityisalueille ei osoiteta suunnitelmalla velvoitteita tai rajoitteita, vaan mahdolliset em. alueita koskevat toimenpide-ehdotukset ovat suosituksia. Toimintaa yksityisillä alueilla ohjaavat YSA-kohteiden rauhoitus- määräykset ja luonnonsuojelulain (1096/1996) Natura 2000 -alueita koskevat säädökset. Hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu Euroopan komission LIFE-rahoituksella (Saimaannorppa-LIFE, LIFE12NAT/FI/000367).

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne						
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle. Yhteenveto YSA-kohteiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty hoito- ja käyttösuunnitelman liitteessä 1.					
Suunnittelualueen nimi	Oriveden - Pyhäselän Natura-alue	Pinta-ala (ha)	16 066,81			
		Josta vesialuetta (ha)	14 961,25			
Maakunta	Kunta					
10- Etelä-Savon maakunta	740- Savonlinna					
12- Pohjois-Karjalan maakunta	167- Joensuu					
	426- Liperi					
	260- Kitee					
	707- Rääkkylä					
Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet						
Nimi	Koodi	Tyyppi	Toteutustapa	Suunnitelman kattama alue (ha)	Osuus Natura-alueesta (%)	
Oriveden–Pyhäselän saaristot	FI0700018	634- SAC-alue	luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, maa-aineslaki, vesilaki, vesiliikennelaki, maastoliikennelaki, kalastuslaki, sopimus	15 925,46	100,0	
Suunnittelualueen maankäyttö						
Perustetut suojelualueet						
Valtionmaiden suojelualueet	Kohdetyyppi			Perustamisajankohta	Suunnitelman kattama alue (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualue	203- Muu luonnonsuojelualue (MH)			2014	285,49	-
Yksityiset suojelualueet	Kpl	Suunnitelman kattama alue(ha)	Lisätietoja			
601- Yksityismaiden luonnonsuojelualue (YSA)	16	371,6	Osa YSA-kohteista on osittain tai kokonaan Natura-rajauksen ulkopuolella.			

Suojeluun varatut valtion alueet	Kpl	Suunnitelman kattama alue(ha)	Lisätietoja
211- Luonnonsuojeluohjelmien alue (MH)	1	1 399,66	Yleiset vesialueet rantojen suojeluohjelman alueella RSO070097, Karkonsaari ja Myhkyrä
231- Muu suojelukohde (MH)	2	1 264,07	Yleiset vesialueet Naturen sisällä (ei rso). Lisäksi 1,2 ha vesialuetta Vihtakannan kanavansuulla.
Muut alueet	Kpl	Suunnitelman kattama alue(ha)	Lisätietoja
999- Muut alueet		12 745,85	Yksityiset, perustamattomat maa- ja vesialueet (maata n. 400 ha). Toteutustapa muu kuin ls-laki.

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava tai suunnitelma			
Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)	2009	100	Suunnittelualue kuuluu Vuoksen vesistöalueeseen. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa edellytetään, että alueidenkäytöllä edistetään Vuoksen vesistöalueen säilymistä luonto- ja kulttuuriarvojen kannalta erityisen merkittävänä aluekokonaisuutena. Samalla varmistetaan, että asumisen ja elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytykset säilyvät. Alueen erityispiirteet tunnistetaan ja alueidenkäyttö sovitetaan mahdollisimman tasapainoisesti yhteen poikkeuksellisten luonnonolojen, luonnon kestävyyden ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi. Samalla tuetaan luonnonoloihin sopeutuneiden omaleimaisten kylä- ja kulttuuriympäristöjen säilymistä ehyinä. Vuoksen vesistöalueella ohjataan matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviuonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät. (1)
VAT Vuoksi	2007	100	VAT Vuoksi tarkoittaa VAT:n yleistavoitteita ja Vuoksen vesistöalueen erityispiirteitä. Niiksi on määritelty arvotetut maisema-alueet, muinaisrannat, reliktilajit, taigalajit, asutuksen sijoittuminen vesistöjä ja muinaisrantoja mukaillen, kaskiviljelykulttuurin jäänteet, historialliset puolustusvarustukset, kalliomaalaukset, vesitierakennelmat, itäiset vaikutteet ja ortodoksisuus sekä arvotetut kulttuurikohteet, joista osittain suunnittelualueella sijaitsee Pyhäselän uittolaitteiden valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (RKY). Erityispiirteiden lisäksi erotettiin useita ominaispiirteitä, joista merkittävin oli suuri vesistöisyys. (2)
Pohjois-Karjalan maakuntakaava (Vaiheet 1–4)	2015	78	Orivedellä Naturaan kuuluvat saaret SL-merkinnällä. Pyhäselän ja Jänisselän saaret merkinnällä SL-v, seudullisesti merkittävä virkistysalue ls-alueella: hoito- ja käyttösuunnitelmassa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistyskäytön ja suojelun yhteensovittamiseen ja luotava edellytykset seudullisten virkistysreittien toteuttamiselle. Suunnittelualueella kulkee syväväylä ja laivaväylä, jota mukailevat ohjeelliset vesiretkelyreitit. Vuoniemessä on rantarakentamisen solmukohta (ra) eli tiiviimmän vapaa-ajan- ja ympärivuotisen asumisen, eri elinkeinotoimintojen sekä muiden vapaa-ajan toimintojen keskittymä (mitoitus muita rantoja suurempi). Tikansaari–Vuoniemi on harjijensuojeluohjelman aluetta (MY-hs). Harju on kokonaisuudessaan tärkeää tai vedenhankintaan soveltuvaa pohjavesialuetta (pv). Vedennottamo sijoittuu Vuoniemien tyveen. Suunnittelualueella on useita muinaisjäännöksiä, Vuoniemien harjun ratsutie on maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistorian ja maiseman kannalta. (3)
Etelä-Savon maakuntakaava	2010	22	Suurin osa Natura-alueesta on merkitty kuuluvaksi Oriveden saariston SL-alueeseen. Alueen poikki kulkee Haukivesi–Joensuu-syväväylä (lvs) ja Savonrannan laivaväylä (lv). Lisäksi maakuntakaavaan on merkitty yksi veneväylä (vv). Retkisatamia (V1) on merkitty Huhtisaareen ja Karkonsaareen. Savonrannan satama on Natura-alueen kupeessa. Ketveleen saarella on muinaismuistolain rauhoittama varhaismetallikautinen hautapaikka (SM). Natura-alueella, Oriveden Säimeneniemeen sijoittuu myös valtakunnallisesti arvokkaita Salpalinjan eli Salpa-aseman linnoitteisiin kuuluvia puolustusvarustuksia. Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon varustusten historialliset erityispiirteet ja mahdollisista toimenpiteistä tulee pyytää lausunto Museovirastolta ja ELY-keskukselta. (4)

Etelä-Savon 2. vaihemaakunta-kaava		22	Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan ehdotus oli nähtävillä 28.9.–28.10.2016. Toinen vaihemaakuntakaava täydentää voimassaolevaa maakuntakaavaa mm. luonnonvarojen kestävä käytön, mm. turvetuotannon ja vesistöjen virkistyskäytön yhteensovittamisen osalta. Päivitystä tehdään arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja maisemien merkinnöissä, luonnonsuojelualueiden toteuttamistilanteessa, kehittämisperiaatemerkinnoissa sekä mm. yksittäisissä matkailu- ja virkistysmerkinnöissä. Nähtävillä oleva 2. vaihemaakuntakaava ei tuo merkittäviä muutoksia suunnittelualueen ja sen lähistön maankäyttöön. (5)
Etelä-Savon 1. vaihemaakunta-kaava	2016	22	1. vaihemaakuntakaavalla täydennetään Etelä-Savon voimassaolevaa maakuntakaavaa tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden osalta. Suunnittelualueita lähimmät maakunnallisesti merkittävät tuulivoimaloiden sijoittamiseen soveltuvat alueet on osoitettu suunnittelualueen länsipuolelle, Pyyveden molemmin puolin (Savonrannan kk ja Syvälahti-Hanhijärvi). (6)
Oriveden rantayleiskaava (Rääkkylä)	2016	28	Kunnanvaltuusto on hyväksynyt päätöksellään 7.11.2016 § 34 Oriveden oikeusvaikutteisen rantaosayleiskaavan hyväksymisalueen 1 osalta (muut kuin Natura-arvioinnissa ongelmallisiksi arvioidut kohteet). Päätöksestä on mahdollisuus valittaa Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Kaavaehdotus III:n Natura-vaikutusten arvioinnissa todetaan mm. että Oriveden rantaosayleiskaava lisää rakennusten lukumäärää ja sitä myötä myös saimaannorppiin kohdistuvia häiriötä Oriveden–Pyhäselän saaristojen Natura-alueen läheisyydessä. Alle kahden kilometrin säteellä saimaannorpan poikaspesistä uusien lomarakennusten lukumäärä on 71 ja alle kilometrin säteellä vastaava lukema on 3. Saimaannorppiin kohdistuvien häiriöiden kannalta keskeisimmiksi alueiksi arvioidaan Sulkulahden ja Niemisen alue sekä muina mahdollisina vaikutusalueina etenkin Hypönniemi, Voiniemi, Hyytisaari ja Saunasaari. Nykyisellään varsin rakentamatonta Sulkulahden aluetta lukuun ottamatta muista edellä mainituista rakentamisalueista saimaannorpille aiheutuva häiriö arvioidaan vähäiseksi tai korkeintaan kohtalaiseksi. Häiriövaikutusta lieventäväksi keinoksi arviossa esitetään kevätaikaisia liikkumisrajoituksia Sulkulahden ja Nenäniemen alueelle. (7)
Vuoniemen osayleiskaava (Rääkkylä)	2004	4	Kaava kattaa Vuoniemen harjuaalueen. Vuoniemen kapea, Jänisselälle työntyvä harjuniemi on pääasiassa luonnonsuojelualueita, jolle tulee laatia hoito- ja käyttösuunnitelma (SL-1). Niemessä sijaitsee myös pienialainen retkeily- ja ulkoilualue (VR-2). Aivan niemen kärjessä on lintutorni ja varaus venesatamalle (LV). Niemen itäpuolen lahdessa on alue, jota voidaan käyttää retkisatamana (vr). Kirkkovuoren lehdon kupeessa on venesatama (LV-1), jonne saa rakentaa 6 varastorakennusta. Viereen on varattu museo- ja opastustoiminnan rakennusala (py). Härkälammen kaakkoispuolella on retkeily- ja virkistystoiminnan aluetta (VR-1). Harjuaalue on kokonaan pohjavesialuetta (pv). Vedenottamo sijaitsee Härkälammen kupeessa. Harjun päällä kulkee ohjeellinen ulkoilureitti, joka yhtyy harjun päällä kulkevaan vanhaan ratsutiehen. Harjuniemen tyvellä on loma-asuntojen korttelialueita (RA-2). Suojelualueen ja rakennuspaikkojen ulkopuoliset alueet pääasiassa MU- ja MY-merkinnällä. (8)
Savonrannan rantayleiskaava (Savonlinna)	2004	22	Kaava kattaa Natura-alueen osat Savonlinnan kaupungissa (ent. Savonranta). Pienet saaret ja luodot SL-merkinnällä, muutama suurempi saari ja Säimenenniemen rannat MY-alueita (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla erityisiä ympäristöarvoja). MY-alueiden luonnonarvoja ei saa vaarantaa eikä niillä ole rakennusoikeutta. Alueen poikki kulkee useita laivaväyliä. Huhtisaareen on merkitty retkisatama. Säimenenniemessä on suojeltavia Salpalinjan rakenteita (SM). Vesialueet merkinnällä W/s (vesialue, jolla on erityisiä luonnonarvoja). W/s-alueilla olevilla rakentamattomilla saarilla, luodoilla ja niiden rantavyöhykkeillä (100 m rannasta ulapalle) suositetaan liikkumisen rajoittamista jääpeitteisenä aikana 15.12.–15.4. (9)
Oriveden rantaosayleiskaava (Kitee)	2015	7	Kaava on tullut voimaan 27.1.2016 lukuun ottamatta valituksenalaisia tiloja. Kaavasta on tehty 9 valitusta Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Natura-alueen osalta kaava on voimassa. Sen kaikki saaret ja Kyyrönniemen yksityinen luonnonsuojelualue on merkitty SL-alueiksi lukuun ottamatta kolmea lomarakennuspaikkaa Niinisaaressa ja yhtä Selkäjaakossa (RA-2 = Loma-asuntoalue, joka sijaitsee luonnonarvoiltaan herkällä alueella). Natura-alueen halki kulkee veneväyliä. (10)

Ranta-asemakaavat (Liperi)			Liperin saaristossa Tutjunniemen ympäristössä on useita pienialaisia ranta-asemakaavoja, joilla on osoitettu lähinnä omarantaisen loma-asutuksen rakennuspaikkoja saariin (Laakkeensaari ja Palosaari 2010, Matinsaari 2006, Issa-kansaari 2001, Tutjunniemi 1993, Ristiranta 1988, Suursaari 1987 ja Tikansaari 1987). Kaikki kaavat eivät ole toistaiseksi toteutuneet täysimääräisinä. (11)
Suunnitelma: luonnonsuojeluhallinto			
Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma	2011	100	Suunnitelman strategisena tavoitteena on, että saimaannorppakanta kasvaa vakaasti ja kannan koko, rakenne ja esiintymisalue saavuttavat suotuisan suojelun tason. Välitavoitteeksi on asetettu talvikannan kasvaminen vähintään 400 yksilöön vuoteen 2025 mennessä. Keskeisiä seurattavia mittareita on neljä, jotka yhdessä toteutuessaan osoittavat toimenpidesuunnitelman saavuttaneen strategisen tavoitteensa: 1. Kannan keskimääräinen kasvunopeus kasvaa 3–4 %:iin vuodessa, 2. Kannan keskimääräinen syntyvyys kasvaa 20 %:iin kannan koosta, 3. Saimaannorppa palaa takaisin entisille esiintymisalueilleen ja pystyy lisääntymään kaikissa osissa esiintymisaluettaan, 4. Näköpiirissä ei ole epävarmuustekijöitä, jotka viittaisivat kannan kehityksen muuttuvan epävakaaaksi. Suojelustrategiaa päivitetään vuonna 2016. (12)
Kirkkovuoren lehdon hoitosuunnitelma (POKELY)	2009	0	Yksityinen luonnonsuojelualue on pääasiassa boreaalista kuivaa harjulehtoa, jossa pääpuulajina on mänty. Kirkkovuoren laella on pienialainen haavikko ja koillisosassa tiheäkasvuinen, nuori viljelykuusikko. Muuten lehto on puustoltaan varttunutta ja mäntyvaltaista, seassa kasvaa jonkun verran koivua, haapaa, raitaa sekä muutamia pihlajia ja lehmuksia. Hoitosuunnitelman tarkoituksena on alueen luonnontilan parantaminen. Käytännön toimia ovat kahden lehtokuvion kuusettumisen estäminen poistamalla niiltä alikasvoskuusua sekä alueen koillisrinteen lehtokuvion tiheän istutuskusikon pienaukottaminen. Hoitotyöt on toteutettu ja kasvillisuuden kehittymistä seurataan säännöllisesti. (13)
Herttalammen luonnonsuojelualueen hoitosuunnitelma (POKELY)	2008	0	Yksityinen luonnonsuojelualue on pääosin vanhaa harjumännikköä tai harjun varjorinteillä kasvavaa kuusikkoa. Alueen luoteiskulmassa on 1980-luvulla aukkohakattu alue, jolle on syntynyt tiheä männyntaimikko. Hoitotoita on tarpeen tehdä vain tällä kyseisellä kuviolla (0,6 ha). Hoitotoimenpiteiden tarkoituksena on muuttaa kyseisen taimikkokuvion puusto- ja metsikkörakennetta. Hoitotyöt on toteutettu. (14)
Suunnitelma: MH / MT / ulkoinen			
Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016–2021	2016	100	Natura-alue kuuluu vesielinympäristöjen ja lajiensuojelun kannalta keskeisten suojelualueiden rekisteriin. (15).
Itä-Suomen luonnonvarasuunnitelma. Kausi 2008–2017.	2008	100	Ei erillisiä kirjauksia koskien Oriveden–Pyhäselän Natura-aluetta. Saimaan osalta todetaan, että saimaannorpan suojeluun liittyvät tavoitteet otetaan korostetusti huomioon mm. rantatonttutuotannossa ja myynnissä. Itä-Suomen lajistonsuojelussa painottuu erityisesti Metsähallitukselle asetettu saimaannorpan ja valkoselkätikan suojeluvastuu. Saimaannorppakannan kehitys pyritään kääntämään jälleen kasvuun vähentämällä ihmisten aiheuttamaa kuolleisuutta. Ensisijaisesti pienennetään alle yksivuotiaiden kuuttien kalanpyydyskuolleisuutta verkkokalastusrajoituksin norppien elinalueilla 15.4.–30.6. Aikuisten pyydyskuolleisuuden torjuntaa jatketaan ympärivuotisin pyydystyyppirajoituksin. Pesintää turvataan Natura-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmien avulla. Oriveden–Pyhäselän Natura-alue jää sivuun Saimaan virkistyskäytön ja luontomatkailun painopistealueilta. (16)

Kytkeytyneisyystarkastelu

Laajemmat maankäytön suunnitteluprosessit kytkevät Oriveden–Pyhäselän Natura-alueen osaksi ympäröivien alueiden maankäytön suunnittelua. Hoidon ja käytön suunnittelussa otetaan huomioon maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvan kaavoituksen sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden suojelualueita koskevat kirjaukset ja tavoitteet. Metsähallituksella on viranomaisen velvollisuus edistää maakuntakaavan toteutumista ja ottaa huomioon oikeusvaikutteisten kaavojen määräykset. Suunnittelualueen rannat on pääpiirteissään yleiskaavoitettu. Oriveden rantayleiskaava Rääkkylän kunnassa on vielä Natura-arvioinnissa ongelmallisiksi arvioitujen alueiden osalta hyväksymättä. Kaavoihin on viety valtakunnallisten rantojen-, harjujen- ja lehtojensuojeluohjelman kohteet, joista toistaiseksi toteuttamattomien osalta ELY-keskus käy neuvotteluja maanomistajien kanssa. Kaavoituksen ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden lisäksi hoidon ja käytön suunnittelua ohjaavat erityisesti saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpideohjelma, jonka tavoitteiden täyttymistä hoito- ja käyttösuunnitelmalla pyritään edistämään. Samoja tavoitteita sisältyy myös Metsähallituksen Itä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaan.

Maantieteellisesti Saimaan latvavesistöille sijoittuvat Orivesi ja Pyhäselkä ovat Saimaan pohjoisimmat järvaltaat. Niitä ympäröivät asutuskeskukset Joensuussa, Liperissä, Rääkkylässä, Kiteellä ja Savonlinnaan kuuluvalla Savonrannalla. Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa Orivesi ja Pyhäselkä luetaan maakunnan suurvesistöihin ja rantarakentamisen kehittämisen kohdealueisiin (rk). Niiden suurten, harvinaisen vähäsaaristen selkävesien todetaan olevan tärkeä osa Vuoksen vesistöaluetta luonnonympäristön arvojen lisäksi lähinnä virkistys-, vesimatkailun ja vesikuljetusten muodossa. Natura-alueen poikki kulkee Saimaan syväväylä. Matkailu- ja virkistyskäytön kannalta seutu on osa Saimaan järvimatkailualueita ja merkittävää vapaa-ajan asutuksen aluetta, mutta Saimaan pohjoiset osat ovat maantieteellisen sijaintinsa vuoksi syrjässä keskeisen Saimaan ruuhkaisilta kohteilta. Pyhäselän–Jänisselän saaristolla on merkitystä etenkin joensuulaisten, liperiläisten ja rääkkyläläisten ympärivuotisena lähivirkistyskohteena.

Laajoille selkävesille sijoittuva suunnittelualue on merkittävä pohjoisen Saimaan järviluonnon ja sen eliöstön suojelun kannalta. Vesialueisiin kytkeytyvät erottamattomasti aluetta halkovat harjujaksot saarineen. Saimaannorpan pohjoisimpana elin- ja lisääntymisalueena Orivedellä ja Pyhäselällä on suuri merkitys norpansuojelun kannalta. Orivesi ja Pyhäselkä ovat saimaannorpan perinteisiä elinalueita, joille norpan odotetaan palaavan. Syntyvien kuuttien lisäksi täydennystä voi tulla etelästä Pyyveden kautta. Koko Oriveden–Pyhäselän vesialue sopii saimaannorpan elinympäristöksi, ja ilmastomuutoksen myötä Saimaan pohjoisimpien osien lumiolosuhteet voivat jatkossa olla eteläosia suotuisampia saimaannorpan pesinnälle.

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen

Alueelle ei ole aiemmin laadittu hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Suunnittelualueen yleiskuvaus

Saimaan pohjoisimmat altaat Orivesi ja Pyhäselkä muodostuvat saarien, niemien ja harjumuodostelmien toisistaan erottamista laajoista selkävesistä, joilla on saaria harvakseltaan. Ne ovat kuitenkin suuria: Jänisselän ja Oriveden erottava Oravisalo on Suomen 8. suurin saari (4 900 ha). Tikansaaren–Vuoniemen harju erottaa toisistaan Pyhäselän ja Jänisselän. Oriveden selkävesiä ovat Savon-, Telmon-, Ukon-, Samppaan-, Kuhakiven- ja Mustanselkä sekä Onkisalmen kautta muihin yhtyvä Heposelkä. Eteläisin Paasselkä on 200 milj. vuotta sitten meteoriitin törmäyksessä muodostunut kraatterijärvi: Halkaisijaltaan n. 10 km:n pituisen selän muoto on pyöreähkö ja saaria on vain rantojen tuntumassa. Oriveden ja Pyhäselän vesipinta-alasta (962,4 km²) Naturaan kuuluu n. 15 %. Vesialueet kuuluvat suurelta osin rantojensuojeluohjelmaan, Vuoniemen ympäristö lisäksi erityissuojelua vaativiin vesistöihin (17).

Suunnittelualue käsittää selkävesien keskiset osat kattavan Oriveden–Pyhäselän saaristot -Natura-alueen. Sen valtion maista on perustettu Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualue, jonka lisäksi Metsähallituksen hallinnassa ovat suojeluun varatut saaret Karkonsaari ja Myhkyrä sekä Natura-alueen sisään rajautuvat osat Oriveden, Paasselän ja Pyhäselän yleisvesialueista. Suunnittelualueella on 16 yksityistä luonnonsuojelualueita (YSA). Lisäksi Natura-alueella on n. 400 ha muuta yksityismaata, josta pääosalla Natura-ohjelmaa toteutetaan muutoin kuin luonnonsuojelulain mukaisella ohjauksella, sekä yksityisiä vesialueita, joiden suojelutavoitteet on toteutettu vesi-, vesiliikenne- ja kalastuslain nojalla sekä sopimuksin. (kuvat 1, 1AB.)

Natura-alueeseen kuuluvat maat (yht. n. 1 100 ha) ovat pääosin rantojen- ja harjunsuojeluohjelmajauksien mukaisia saaria ja rantoja. Vuoniemen Kirkkovuori kuuluu lehtojensuojeluohjelmaan (kuva 2). Suunnittelualueen rajauksessa on mukana myös Naturan ulkopuolinen Kyyrönniemen yksityinen luonnonsuojelualue, joka on perinnemaisemakohde. Suunnittelualueen keskeisin maa-alue on Tikansaaren–Vuoniemen kaakko-luode-suuntainen harjumuodostelma, joka on luonnonsuojellisesti arvokas harjumetsäkokonaisuus. Natura-alueen tärkein suojelupiste on erittäin uhanalainen saimaannorppa. Koko Oriveden ja Pyhäselän järvalueen (ml. suunnittelualueen ulkopuoliset osat) talvikannan kooksi arvioidaan 9–13 norppaa. Saimaannorppakanta on ollut viime vuodet hienoisessa kasvussa ja kannan koko on nyt 360 yksilöä (18). Lajin elinpiirin pohjoisilla reuna-alueilla norppien määrä ehti viime vuosikymmeninä taantua vain muutamiin yksilöihin. Oriveden puolella kuutteja on syntynyt säännöllisesti, mutta Pyhäselällä syntyi v. 2011 ensimmäinen kuutti 16 vuoden tauon jälkeen. Vuoden 2016 pesälaskennoissa pohjoisella Saimaalla todettiin syntyneen yhteensä viisi kuuttia. Norpan ohella alueen harvalukuiset luodot ovat tärkeitä pesimäalueita suurjärvien lokki- ja vesilinnustolle. Hyvässä tilassa säilyneessä vesistössä elävät mm. Saimaan järvilohi ja taimen.

2 Perustamistarkoitus

Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualuetta koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissäädöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen hoidon ja käytön päämäärien sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. lomake 12, Tavoitteenasettelu).
---------------	---

Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Kohdetyyppi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Oriveden–Pyhäselän luonnon-suojelualue	Muu luonnonsuojelualue (MH)	Valtioneuvoston asetus Saimaan luonnonsuojelualueista (441/2014) (20)	Saimaan alueen saaristoluonnon, saimaannorpan elinympäristön ja Etelä-Suomen järvi-, ranta-, metsä- ja kallioluonnon suojeleminen ja hoitaminen ja niiden eliöstön säilyttäminen luonnontilaisina ja niiden ekosysteemien häiriötönnön kehityksen turvaaminen tai ennalleen saattaminen, perinnemaisemien ylläpitäminen sekä retkeily, opetus ja tutkimus.
Oriveden–Pyhäselän saaristot	Rantojensojeluohjelma (RSO)	Rantojensojeluohjelma (21)	Ohjelma-alueiden säilyttäminen rakentamattomina ja luonnontilaisina sekä saimaanhylyksen pesimäpaikkojen suojelu.
Tikansaari–Vuoniemi	Harjujensojeluohjelma (HSO)	Harjujensojeluohjelma (22)	Harjujen geologisten, geomorfologisten ja maisemallisten piirteiden suojelu.
Kirkkovuoren harjulehto	Lehtojensuojeluohjelma (LHO)	Lehtojensuojeluohjelma (19)	Eri lehtokasvillisuusvyöhykkeillä esiintyvien erityyppisten lehtojen suojelu ja niiden eläin- ja kasvilajiston turvaaminen.
Yksityiset luonnonsuojelualueet	Yksityismaiden luonnonsuojelualue (YSA)	Rauhoituspäätökset	Suunnittelualueella on 16 yksityistä luonnonsuojelualueita. Kohteiden perustamispäätöksillä toteutetaan valtakunnallisia rantojen-, lehtojen- ja harjujensojeluohjelmia, kaavoituksen suojeluvarauksia, Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteita ja METSO-ohjelmaa. Yhteenveto YSA-kohteiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty liitteessä 1.

Yhteenveto

Oriveden–Pyhäselän saaristojen Natura-alueeseen kuuluvat valtion maat on perustettu luonnonsuojelualueeksi valtioneuvoston asetuksella Saimaan luonnonsuojelualueista (441/2014). Syksyllä 2015 toimituksessa valtiolle osoitetut Karkonsaari ja Myhkyrä ovat toteuttamatta. Alueelle on perustettu 16 yksityistä luonnonsuojelualueita. Lisäksi siihen kuuluu n. 400 ha muuta yksityismaata, josta pääosalla Natura-ohjelmaa toteutetaan luonnonsuojelualueen perustamisen sijaan maankäyttö- ja rakennuslain, maa-aineslain ja maastoliikennelain mukaisella ohjauksella. Vesialueet toteutetaan vesilain, vesiliikennelain, kalastuslain ja sopimusten nojalla. Valtakunnallisten suojeluohjelmien kohteet on viety alueen yleiskaavoihin SL-kohteina, joista toistaiseksi toteuttamattomien osalta ELY-keskus käy neuvotteluja maanomistajien kanssa. Suojeluohjelmakohteista Kirkkovuoren harjulehto on toteutettu perustamalla yksityinen luonnonsuojelualue. Harjujensojeluohjelma on vielä osin toteuttamatta. (kuva 2)

3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia

Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen geologiaa, geomorfologiaa ja veden laatua. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa.
Vesistöt	
Kuvaus alueen vesistöistä (järvet, syvyys, joet, valuma-alueet)	
Pintavesityypiltään suuret humusjärvet Orivesi ja Pyhäselkä kuuluvat Vuoksen vesistöalueeseen (75,8 m mpy). Pintaveden ekologinen tila on Pyhäselällä hyvä, Orivedellä ja Paasselällä erinomainen. Pyhäselkä (04.321) saa valtaosan vesistään Pielisen reitiltä Joensuuta halkovaa Pielisjokea pitkin. Se tuo myös Koitajoen valuma-alueen vedet. Höytiäisen valumavedet tulevat kanavaa pitkin Pyhäselän pohjoisosaan, Nivanjoki tuo Onkamojärven vedet kaakkoisosaan. Pyhäselän valuma-alue on 24 338 km² (vettä n. 15 %), p-a 361,1 km² ja keskisyvyys 8,8 m. Syvin kohta, 67 m, on itäosassa Suhmuran kohdalla. Pyhäselkä laskee Oriveteen Arvinsalmen ja Kivisalmen kautta. Orivedelle (04.311) tulee Pyhäselän päävirtaaman lisäksi vesiä Pyhäjärvestä Puhoksessa ja Viinijärvestä Taipaleenjokea pitkin. Oriveden valuma-alue on 27 949 km² (vettä n. 17 %), p-a 601,3 km² ja keskisyvyys 9,2 m. Syvin kohta on Paasselän keskellä, 74 m. Orivesi laskee Savonrannalla Pyyveteen kolmen kapean salmen kautta. (23; 24)	
Kuvaus alueen pohjavesistä	
Pohjavesialueet sijoittuvat Tikansaaren–Vuoniemen harjualueelle. Natura-alueeseen kuuluva osa Vuoniemestä on kokonaisuudessaan luokan 1 pohjavesialuetta, eli vedenhankintaa varten tärkeää pohjavesialuetta. Tikansaari kuuluu lähes kokonaan luokan 2 pohjavesialueeseen, eli se on vedenhankintaan soveltuvaa pohjavesialuetta. (kuva 3)	
Kuvaus alueen meristä (tyypit, syvyys jne.)	
Suunnittelualueeseen ei kuulu merialueita.	
Vesialueiden ja pohjaveden nykyinen käyttö (väylät, kalankasvatus, pohjaveden otto jne.)	
Natura-alueen poikki kulkee Haukivesi–Joensuu-syväväylä ja Savonrannan laivaväylä. Lisäksi alueella risteilee pienempiä veneväyliä. Savonrannan syväsatama sijoittuu Natura-alueen kupeeseen. Vesialueella harjoitetaan yhä puutavaran kuljetusta ja pienissä määrin uittoa. Vuoniemessä sijaitsee vedenottamo.	

Pinta-alat ja osuus alueesta			Pintavesien tila (% pinta-alasta)		Muuta	
	ha	%				
			Erinomainen/hyvä	99,9	☐	VPD:n mukainen suojelualuekisterikohde
Järvet, pinta-ala	14 973,45	93,1	Tyydyttävä	0,0	☐	Koskiensuojelukohde
Merialueet, pinta-ala	0,00	0,0	Välttävä/huono	0,0	☐	Voimakkaasti muutettu vesistö
			Ei tietoa	0,1	☐	Säännöstelty vesistö

Geologia	
Kuvaus alueen geologiasta (kallioperä)	
Oriveden–Pyhäselän alueen kallioperässä vallitsevina ovat varhaisproterotsooiset karjalaisiin muodostumiin kuuluvat Pohjois-Karjalan liuskealueen kivet, kiillegneissi ja kiilleliuske. Alun perin ne ovat kuluneen arkeisen peruskallion päälle merenpohjaan noin 2 miljardia vuotta sitten sedimentoituneita savia ja hiekkvoja, jotka ovat kerrostumisensa jälkeen metamorfoituneet svekofennisessä vuorijonopoimutuksessa 1,9 miljardia vuotta sitten. Svekofenninen vuorijonopoimutus aiheutui arkeisella ajalla syntyneen mantereen ja varhaisproterotsooisella ajalla syntyneen vulkaanisen saarikaaren törmäyksessä. Mannerliikunnoissa sedimentit työntyivät poimuille ja toistensa päälle, jolloin paineen kohotessa ja lämpötilan noustessa tapahtui kiviaineksen vaihteluvaa sulamista ja uudelleen kiteytymistä. Pohjois-Karjalan liuskealueen läntisemmät muodostumat (Viinijärven sviitti), johon koko Natura-alue sisältyy, ovat siirtyilleet alkuperäiseltä paikaltaan mm. ylityöntöjen seurauksena. (25; 26)	
Kuvaus alueen geologiasta (maaperä ja geomorfologia)	
Maaperä on muodostunut viimeisimmän jääkauden loppuvaiheissa ja postglasiaalisella kaudella. Natura-alueen maaperä koostuu suurimmaksi osaksi pohjamoreenista, joka peittää kallioperän lähes kaikkialla vaikkakin ohuehkona kerroksena. Kalliomaita ja pienialaisia kalliopaljastumia esiintyy Natura-alueeseen kuuluvissa saarissa. Jänisselän ja Pyhäselän alueen saarissa vallitsevat moreenimaalajit, valtaosin soramoreeni, mutta myös hiekkamoreenia ja hietamoreenia esiintyy. Merkittävin harjumuodostuma on Natura-alueen pohjoisosaa halkova Tikansaaren–Vuoniemen harjualue. Kaakko–luodesuuntainen harjujakso liittyy idässä Toiseen Salpausselkään ja se on syntynyt mannerjäätikön sulamisvaiheen jäätikköjokien kuljettaman maa-aineksen kasautuessa. Myös Laitasaarten harjusaaret ovat syntyneet vastaavalla tavalla. (25; 27)	
Muuta	
☐	Valtakunnallisesti arvokas kalkkikallioalue
☐	Valtakunnallisesti arvokas moreenialue

4 Luontodirektiivin luontotyypit

Sisältö Lomakkeella kuvataan luontodirektiivin luontotyypit koko suunnittelualueella, luontotyyppien pinta-alat ja edustavuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin.

Luontotyyppi	Prior	Inventoitu pinta-ala (ha)	Arvioitu pinta-ala (ha)	Kokonais-pinta-ala (ha)	Edustavuus		Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
					Luokka	Syy	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot		0,63	4,37	5,00	B	Esiintymän koko tai muoto	0,00	0,0	0,51	80,3	0,12	19,7	0,00	0,0
9010 - Luonnonmetsät	P	5,97	0,00	5,97	C	Kasvillisuustyyppien / habitaattien poikkeavuus	0,00	0,0	0,00	0,0	5,97	100,0	0,00	0,0
9050 - Lehdot		7,97	0,00	7,97	B	Kasvillisuustyyppien / habitaattien poikkeavuus	0,60	7,6	0,84	10,6	6,53	81,8	0,00	0,0
9060 - Harjumetsät		59,72	240,00	299,72	B	Kasvillisuustyyppien / habitaattien poikkeavuus	1,18	2,0	2,46	4,1	53,93	90,3	2,15	3,6
91D0 - Puustoiset suot	P	6,38	0,62	7,00	C	Kasvillisuustyyppien / habitaattien poikkeavuus	0,00	0,0	0,00	0,0	6,38	100,0	0,00	0,0

Luontotyyppi	Suhteellinen pinta-ala	Yleis-arviointi	Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	Keskeinen suojelu-peruste tai -arvo	Suojelutavoite	Toimenpidetarve	Arvioijat	Arviointiajankohta
7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot	C	C	U1-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Niiranen Mervi	12.02.2016
9010 - Luonnonmetsät	C	C	U1		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Niiranen Mervi	12.02.2016
9050 - Lehdot	C	C	U1	Naturan keskeinen suojeluperuste	Nykytila säilyy	Edellyttää toimenpiteitä	Niiranen Mervi	12.02.2016
9060 - Harjumetsät	C	B	U2-	Naturan keskeinen suojeluperuste	Nykytila säilyy	Edellyttää toimenpiteitä	Niiranen Mervi	12.02.2016
91D0 - Puustoiset suot	C	C	U1-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Niiranen Mervi	12.02.2016

Koko Natura-aluetta koskevat pinta-alatiedot		Luontotyyppi-inventointia koskevat pinta-alatiedot	
Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä (ha)	326,17	Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä (ha)	77,34
Muut luontotyypit yhteensä (ha)	15 754,00	Muut luontotyypit yhteensä (ha)	224,74
Yhteensä (ha)	16 080,17	Inventoimaton alue (ha)	15 778,09
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)	2,0		

Lisätietoja	
Suunnittelualan luontotyyppi-inventointitiedot ovat puutteelliset, mikä aiheuttaa epätarkkuutta luontotyyppitietoihin. Vesialueita ei ole inventoitu maastossa lainkaan, ja maa-alueistakin on inventoitu vain noin 25 % (kuvat 4 ja 5). Natura-tietolomakkeen luontotyyppitiedot on esitetty 1.–30.9.2016 kuultavana olleen Natura-kuulemisversion mukaisesti (YM: Ehdotus Suomen Natura 2000 -alueiden luonnontieteellisten tietojen ajantasaistamisesta).	
Yhteenveto ja kytkeytyneisyystarkastelu	
Orivesi–Pyhäselkä on laaja järviolue, johon liittyvät erottamattomasti aluetta halkovat harjujaksot saarineen. Maantieteellisesti se on merkittävä Saimaan latvavesistö. Alueella on merkitystä etenkin harju- ja lehtoluontotyyppien suojelun sekä järviluonnon suojelun kannalta. Maaluontotyypeistä vallitsevin on harjumetsät, ja Pyhäselkää halkova Tikansaaren–Vuoniemen harjumuodostelma on arvokas harjunsuojeluohjelmakohde. Huomattavia harjuja on myös Laitasaarilla. Metsä- ja suoluonnon osalta luontotyyppien edustavuus on alentunut pitkään jatkuneiden ja osalla aluetta yhä jatkuvien metsätaloustoimien vuoksi, mutta luonnonsuojelualueilla luonnontilan on aikaa myöten ja toisaalta luonnonhoitotoimien avulla mahdollista parantua. Vesiluonnon hyvä tila on ehdottoman tärkeää vesissä elävän uhanalaisen lajiston, mm. saimaannorpan, saimaanlohen ja taimenen kannalta. (28; 29)	
Selitykset	
Luontotyyppien edustavuusluokka	A = A - Erinomainen edustavuus, B = B - Hyvä edustavuus, C = C - Merkittävä edustavuus, D = D - Merkityksetön edustavuus
Suhteellinen pinta-ala	A = A - $100 \geq p > 15$ %, B = B - $15 \geq p > 2$ %, C = C - $2 \geq p > 0$ %
Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	FV = FV suotuisa, U1+ = U1+ epäsuotuisa - riittämätön - paraneva, U1 = U1 epäsuotuisa - riittämätön, U1- = U1- epäsuotuisa - riittämätön - heikkenevä, U2+ = U2+ epäsuotuisa - huono - paraneva, U2 = U2 epäsuotuisa - huono, U2- = U2- epäsuotuisa - huono - heikkenevä, XX = XX ei tiedossa
Yleisarviointi	A = A - Erittäin tärkeä, B = B - Hyvin tärkeä, C = C - Merkittävä, - = - Ei arvioitu/tiedossa

5 Lajisto

Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Tarkemmat tiedot lajeista esitetään liitteessä 2.	
Luokitus	Lajien lukumäärä	
Erityisesti suojeltavat lajit	1	
Muut uhanalaiset lajit	10	
Silmälläpidettävät lajit	2	
Alueellisesti uhanalaiset lajit		
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II)	2	
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (lintudirektiivin liite I ja ns. Natura-linnut)	6	
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)	5	
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit	0	
Lajistotietoa		
Orivesi–Pyhäselkä on erittäin uhanalaisen saimaannorpan pohjoisin elinalue ja erittäin tärkeä norpan suojelun kannalta. Suunnittelualueella elävien saimaannorppien määrä on ollut taantuva vuosikymmenien ajan, ja lajin on jo ehditty pelätä häviävän Pyhäselältä. Aivan viime vuosina kehitys on kuitenkin muuttunut myönteisemmäksi. Tulevaisuudessa alueen merkitys korostuu entisestään, koska ilmastomuutoksen myötä lumitalvet saattavat harvinaistua Saimaan eteläisemmissä osissa. Orivesi–Pyhäselkä on lisäksi merkittävä alue suurjärvien selkävesille tyypillisen lokki- ja vesilinnuston kannalta sekä merkittävä muutonaikainen levähdyspaikka arktisille muuttajille. Muuttoaikaan alueella tavataan tuhansittain alleja, mustalintuja, sepelhanhia, valkoposkiahania ja koskeloita. Harjumetsissä esiintyy uhanalaista lajistoa ja järvessä elää äärimmäisen uhanalainen järvilohi. Huom. Liitteessä 2 lintujen ja nisäkkäiden uhanalaisuusluokat ovat vanhan (2010) luokituksen mukaisia.		
(30; 31; 32; 33; 34; 35; 36)		

6 Kulttuuriperintö

Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.	
Alueen kuvaus, maisema		
Suunnittelualueen maisemaa hallitsevat laajat, vähäsaariset selkävedet ja niitä ympäröivät harjumuodostumat. Pyhäselän Jänisselästä erottava Vuoniemen–Tikansaaren harjujakso on maisemallisesti ainutlaatuinen, pitkä ja kapea, paikoin erittäin jyrkkäranteinen harjumuodostuma, jonka päällä kulkevalta tieltä avautuvat komeat näkymät yli järvenselkien. Vuoniemen kärjessä on Eihveliksi ristitty korkea lintutorni (37). Vuoniemen harjulla kulkeva vanha ratsutie, ns. Sintsintien–Kostamontien maisematie on kulttuurihistorian ja maiseman kannalta maakunnallisesti merkittävä tie (3). Liperiin johtavaa ratsupolkua myöten pääsi idässä Sintsin kannasta pitkin Onkamojärvien yli ainakin Tikkalaan saakka ja siitä ilmeisesti edelleen Laatokan Karjalaan (38) (kuva 6). Kuntien kulttuuriympäristöohjelmissa esiin nostetuista maisemakohteista suunnittelualueelle osuu Vuoniemen lisäksi Kiteen Kyyrönniemi, jonka kärjestä avautuu laaja, jopa merellinen vesinäköymä Paasselän saarettomalle kraatterijärvelle. Kyyrönniemessä on ilmeisesti 1940-luvulla rakennettu majakka ja paikalla on vesiliikenteen historiaan liittyvää arvoa. (39) Suunnittelualueelle päin avautuvat vesistönäkymät ovat puolestaan merkittävässä roolissa Natura-alueen ulkopuolelle sijoittuvilla maisemakohteilla, esim. Rääkkylän Oravisalossa ja Varpasalossa.		
Alueen kuvaus, rakennusperintö ja arkeologia		
Pyhäselän uittolaitteet Liperissä on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009, osin Natura-alueella), joka edustaa Suomen taloushistorialle tärkeää puunjalostusteollisuuden uittotoimintaa. Pyhäselällä Tikansaaren, Pesolansaaren ja Suursaaren vesillä on säilynyt edustava kokonaisuus uittoa ohjaavia laitteita, kiinnikkeitä, varastointi-, niputus- ja lajittelualueita, laitureita sekä uittoon osallistuneiden työntekijöiden asumuksia. Rakennuksista on jäljellä kuusi työnjohtajan- ja miehistökämpää ja yksi venevaja. Kohteista valtion maalla on 1930-luvulla rakennetun työnjohtajan asunnon kivijalka Tikansaaren Murtolahdessa. Tikanvirrassa ja Suursaarensalmessa on Metsähallituksen v. 1984–1985 rakentamia, sittemmin Perkaus Oy:lle luovutettuja ukotuksia, joita käytetään puutavaralauttojen kiinnittämiseen Tikan suojapaikalla. Pielisjoki, Pyhäselkä ja Orivesi ovat olleet Pohjois-Karjalan tärkein puutavaran nippu-uiton väylä, jonka keskeiset saaret olivat puutavarayhtiöiden omistuksessa. Muualta rakenteet on pitkälti purettu. Uitto Pyhäselällä alkoi irtouittona 1800-luvun lopulla. Nippu-uitto alkoi 1890-luvulla. Uittoreitit kulkivat pohjoisesta etelään Pesolansaaren molemmin puolin. Uittomäärät olivat suurimmillaan 1960–1970-luvuilla. Uitto oli merkittävä työllistäjä, parhaimmillaan Pyhäselän uitossa oli jopa 200 miestä. (40; 41; 42; 43) Natura-alueelle sijoittuu myös valtakunnallisesti arvokkaita Salpalinjan linnoitteisiin kuuluvia puolustusvarustuksia. Salpalinja on yksi merkittävimmistä II maailmansodan aikana rakennetuista linnoitusketjuista. Se ulottuu Suomenlahdelta Lappiin. Kaikkiaan Salpalinjalla on 728 teräsbetonikorsua, yli 3 000 puista kenttälinoitetta, noin 350 km taistelu- ja yhdyshautaa, 225 km panssarikiviestettä ja 130 km kaivantoestettä. Natura-alueella Oriveden Säimeneniemessä on Salpalinjaan kuuluvia rakenteita, joita ei ole yksilöity RKY-kohteeksi. (4; 40)		
Kohteet		
Maisema		
Luokka	kpl	Nimi
1 - Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö	1	Pyhäselän uittolaitteet
4 - Maakunnallisesti merkittävä maisema	1	Vuoniemen harjun ratsutie
Arkeologiset kohteet, muinaisjäännösrekisteri		
Luokka	kpl	Nimi
39 - Muinaismuisto muut	5	Karkonsaari, Ketvele, Sintsin kirkkovuori, Akankannas, Linnonkallio

Maisema, lisätietoja
Suomen maisemamaakuntajaossa suunnittelualue sijoittuu itäiseen Järvi-Suomeen ja Pohjois-Karjalan järvisuutuun. Pinnanmuodoiltaan seutu on hyvin tasaista ja loivasti kumpuilevaa, mutta sen maaperässä vaihtelevat hyvin karut ja hyvin viljavat alueet. Seutua hallitsevia laajoja Oriveden–Pyhäselän–Höytiäisen vähäsaarisia selkävesiä ympäröivät huomattavan laajat toisen Salpausselän reunamuodostumaan liittyvät erilaiset harjumuodostumat: selänteet, harjujaksot, nummimaiset deltat ja niihin liittyvät rantakerrostumat. (44) Ns. Höytiäisen katastrofi vaikutti osaltaan paikallismaisemaan. Vuonna 1859 hallituksi suunniteltu Höytiäisen vedenpinnan lasku riistäytyi käsistä, kun hiekalle perustetut patorakennelmat murtuivat ja vesimassat purkautuivat vuolaana virtana kohti Pyhäselkää. Höytiäisen pinta laski kahdessa viikossa 7,5 metriä, Pyhäselän puolestaan nousi kahdella metrillä. Vesimassat veivät aikalauskertomusten mukaan mennessään talousrakennuksia, latoja, kuivumassa ollutta heinää, viljaa ja muuta omaisuutta. Tarinan mukaan Vuosalmi puhkesi vasta Höytiäisen katastrofin yhteydessä. (45; 46)
Rakennusperintö, lisätietoja
Suunnittelualueen kupeessa on Pohjois-Karjalalle tyypillisiä hoveja, läänitys- ja rälssialueiden hallinnon virkamiesten, tuomareiden ja voutien asuin- ja hallintopaikoikseen rakentamia tiloja, joita kruunu jakoi läänityksinä ansioituneille henkilöille vuodesta 1651 alkaen. Pohjois-Karjalan hovit ovat historiallisesti merkittäviä kruunun virkamiesten hallinto- ja asuinpaikkoja sekä paikallisen kulttuurimaiseman rakentajia. Pohjois-Karjalassa ei ole ollut varsinaista kartanolaitosta, mutta virkamiessäätyläisten rakentamia hoveja voi verrata arkkitehtuuriltaan rintamaiden kartanorakennuksiin. Voiniemen hovi Rääkkylän Varpasalossa sijaitsee Oriveteen pistävän niemen kupeessa. Puinen päärakennus on vuodelta 1864. Varpasalon Voiniemi oli 1800-luvun alussa mallitila. Aivan suunnittelualueen tuntumaan sijoittuu myös Paksuniemen satama-alueen maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, 1900-luvun alun meijerimiljöön rakennuksiin. (41)
Arkeologia, lisätietoja
Suunnittelualueelta tunnetaan viisi muinaismuistolain (295/63) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä. Savonselän Karkonsaareissa on kallioon hakattuna Saimaan vesiväylien ensimmäisten merkitysijöiden tekemiä nimihakkauksia: ATAM HEDUNEN ja U.W. Rydbe 1858. Saaren keskiosassa on asumuksen kiviperusta. Tarinan mukaan saaresta on laivattu kiviä Pietariin. Ketveleen saaren luoteisosassa on kalliopohjalla lapinraunio, läpimitaltaan n. 10 m. Sintsin kirkkovuori Vuosalmelle johtavalla kapealla kannaksella on selvästi ympäristöstään erottuva jyökkärinteinen kukkula, jolla on tasainen lakialue. Paikalta on löytynyt mahdollisesti myöhäisrautakautinen putkikeihäänkärki. Kirkkovuoren korkeimmalla kohdalla on kivetty neliskulmainen kuoppa, jossa on mahdollisesti ollut myös hirsirakenteita. Tarinan mukaan vuorella olisi asunut erakkomunkki. Tikansaaren Murtolahden ja Syvälahden välisellä Akankannaksella on historiallisen ajan talvitie, joka näkyy maastossa polkuna kannaksen halki. Talvitie risteää Tikansaaren harjun päällä kulkevan vanhan ratsutien kanssa. Tietä ovat käyttäneet mm. aunukselaiset rinkelikauppiat. Talvitie jatkui Suursaareen ja edelleen Pyhäsaareen. Pohjoisemman Tikansaaren kärjessä olevalla Linnonkalliolla on esihistoriallisen ajan pyyntikuoppia ja tervahautoja. Aivan Natura-alueen rajalla, Sintsinharjun länsipuolella on esihistoriallisia pyyntikuoppia sekä esihistorialliseen aikaan (1500 eaa. – 500 jaa.) ajoittuva asuinpaikka. Näiden alueiden tarkkaa laajuutta ei tiedetä ja ne ulottuvatkin todennäköisesti Natura-alueelle. Suunnittelualueen ulkopuolella, Oriveden ja Pyhäselän rantamilla on runsaasti kiinteitä muinaisjäännöksiä, mm. esihistoriallisia asuinpaikkoja, röykkiöitä jne. (38; 3)
Paikalliskulttuuri
Vesistöillä ja vesireiteillä on merkittävä rooli seudun asutushistoriassa ja vanhastaan asutus on keskittynyt rannoille ja niiden läheisyyteen. Vesistöjä ympäröivillä laajoilla alueilla on ollut pysyvää asutusta jo kivikaudella, jolloin järvet, joet ja harjut jo olivat tärkeitä kulkureittejä. Keskiajalla karjalaisten eräreitti kulki Laatokalta Pieliselle ja edelleen Perämerelle. Sen yksi risteys ja levähdyspaikka oli Oriveden ja Pyhäselän erottavassa Kivisalmessa. Kesällä edettiin veneillä ja talvella matkaa taitettiin reellä. Siihen Pyhäselän ja Oriveden selät ja lahdet olivat otollisia. (37) Suunnittelualueen seutu on Savon ja Karjalan heimojen rajamaita, joille uudisasutus alkoi työntyä keskiajan lopulla sekä idästä että lännestä. Täyssinän rauhan (1595) raja kulki Rääkkylän länsipuolella Oriveden selkien, Paasiveden ja Savonselän kautta. Se jäi pitkäksi aikaa lääninrajaksi ja on pysynyt nykypäiviin saakka Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan välisenä maakuntarajana. Ennen 1600-luvun puolenvälin levottomuuksia aluetta asuttivat pääasiassa Laatokan seudun karjalaiset, jotka metsästivät, kalastivat, polttivat kaskeja ja harjoittivat turkiskauppaa. Länneistä saapuva savolaisasutus voimistui 1600-luvulla ja levisi Pohjois-Karjalaan Oravisaalon ja Varpasalon kautta. Tulokasväestön pääelinkeino oli kaskeaminen. Kun saarten metsät oli poltettu ja sadot uhkasivat ehtyä, asutus levisi edelleen itään. Kaskikauden jäljet näkyvät maastossa mm. kuoppina ja kivikasoina. Vuonna 1809 yhteydet itään ja etelään voimistuivat entisestään, kun Suomi liitettiin Venäjään. Mm. Rääkkylän tärkein vientituote oli 1800-luvulla voi, ja voinvienti edisti alueen karjataloutta. Liikenne kehittyi Saimaan, Taipaleen ja Oravin kanavien valmistuessa ja höyrylaivaliikenne toi vaurautta ja laajensi alueen asukkaiden elinpiiriä: laivalaitureita oli jokaisessa suuremmassa saareissa. Matkustajalaivaliikenne alkoi hiipua 1960-luvulla. (37; 43)

7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualan vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastytyvyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.
---------------	---

Toimintaympäristön kuvaus

Suunnittelualaue rajautuu Oriveden, Pyhäselän ja Jänisselän selkävesille, mutta sen tuntumassa, järveen työntyvissä niemissä ja saarissa, on useita kuntakeskuksia ja kyliä, joiden elinpiiriin Natura-alue kiinteästi kuuluu (mm. Rääkkylän kirkonkylä, Oravisalo ja Varpasalo, Nieminen, Liperin Tutjunniemi, Savonranta). Suunnittelualaueella korostuu vesistöihin liittyvä virkistyskäyttö ja pienimuotoinen luontomatkailu. Laajat selkävedet ja toisaalta erikokoiset saaret ja luodot, pitkät harjumaisten niemet sekä salmet luovat vaihtelevan ympäristön alueen virkistyskäytölle, jota tukee etenkin Pyhäselän Jänisselän ja Tikanselän alueilla eri toimijoiden ylläpitämä veneilijöille suunnattu palveluvarustus. Virkistyskäyttö on enimmäkseen kesäaikaista vesiretkeilyä ja talvella jäällä eri välineillä tapahtuvaa vapaa-ajan liikuntaa. Kesäaikaiseen huviveneilyyn liittyy usein kotitarve- tai vapaa-ajankalastus ja talviliikuntaan pilkkiminen. Tikanselälle työntyvä Vuoniemi on eräs Suomen sisämaan parhaita arktisten lintujen (hanhet, vesilinnut, kahlaajat) muuton sekä vaelluslintujen tarkkailupaikkoja. Talviaikaan etenkin Pyhäselkä on suosittu ulkoilu-kohde. Sinne tullaan erityisesti Joensuun suunnalta, josta kelien salliessa ajetaan useita latuja Pyhäsaarille. Kevättalvella Joensuun Latu ry on järjestänyt huolletun Pyhäsaarihiito-tapahtuman. Pyhäselällä järjestetään myös mm. pilkki- ja uistelutapahtumia.

Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa Pyhäselän ja Jänisselän saaret sekä Vuoniemen pohjoisosa on merkitty seudullisesti merkittäviksi virkistysalueiksi luonnonsuojelualueella (SL-v). Pyhäsaaret on rajattu kaupunki-maaseutu-vaihtumisasi-alueen sisään. Vyöhyke on Joensuun kaupunkiseutuun liittyvää aluetta, joka kuuluu läheisesti kaupunkiseudun vaikutukseen asumisen, palvelujen ja elinkeinotoiminnan kautta. Vesialueilla laiva- ja veneväyliä mukailevat ohjeelliset vesiretkeilyreitit. Suunnittelualaueen eteläisempiin osiin ei ole maakuntakaavoituksessa osoitettu yksittäisiä retkisatamia (Karkonsaari, Huhtisaari) tai laiva- ja veneväyliä laajempia virkistys- tai matkailukäytön kehittämisen tavoitteita. (3; 4) Metsähallituksen laatimassa Saimaan suojelualueiden luontomatkailusuunnitelmassa aluetta ei lueta Saimaan luontomatkailun kehittämisen painopistealueisiin, vaan se kuuluu muihin suojelualueisiin, joiden palvelurakenteiden taso pyritään pitämään nykyisellään ja joiden opastusviestinnän tavoitteena on kertoa kävijöille perustiedot alueesta ja siellä liikkumisesta korostaen erityisesti jokamiehen vastuuta (47).

Vetovoima ja merkitys

Oriveden-Pyhäselän alueen merkittävien vetovoimatekijä on laajojen selkävesien ja niitä erottavien harjusaarien ja niemi- muodostama kokonaisuus. Vesiluonnon lisäksi alueen vahvuutena voi pitää suunnittelualaue- ympäristö- asutustaajamien tarjoamaa monipuolista palvelukokonaisuutta. Asiakaskäyntikertoja Metsähallituksen ylläpitämällä taukopaikalla Pienessä Pyhäsaarissa arvioidaan kertyvän vuosittain noin 2 000, mutta muilta suunnittelualaueen osilta kävijätietoja ei ole. Suunnittelualaueella ei ole toteutettu kävijätutkimusta, joten alueen käytön paikallista- loudellisia ja työllisyysvaikutuksia ei ole selvitetty. Oletettavasti ne ovat suhteellisen pieniä, sillä valtaosa kävijöistä lienee lähiseudun asukkaita, eikä Natura-alueeseen tukeutuvaa luontomatkailua toistaiseksi esiinny kovin suuressa mittakaavassa. Pohjoinen sijainti pitää alueen sivussa Saimaan luontomatkailun painopistealueilta.

Metsähallituksella on yksi huollettu taukopaikka Pyhäselän Pienessä Pyhäsaarissa. Sen huoltopalvelut on yli kymmenen vuoden ajan ostettu Joensuun Kataja ry:n hiihtojaostolta. Muiden toimijoiden ylläpitämää palveluvarustusta on etenkin suunnittelualaueen pohjoisissa osissa Jänisselän ja Pyhäselän alueilla: Pidä Saaristo Siistinä ry huoltaa Tikankaivannon ja Linnakallion retkisatamia Tikansaarissa. Rääkkylän kunta ylläpitää veneenlaskupaikkaa ja laituria Vuoniemen Kirkkovuorella ja niemen kärjessä, jossa on myös Pohjois-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen rakentama 18 m korkea lintutorni. Suuressa Jänissaarissa on Rääkkylän osakaskunnan laavu ja Isossa Laitasaarissa valtion maalla Niemisen-Venturin osakaskunnan rakentama ja ylläpitämä kota. Oriveden Rajasaarissa on Heinoniemen osakaskunnan kalakota. Alueella on myös vakiintuneita ns. villejä tulipaikkoja mm. Ison Pyhäsaaren pohjoiskärjessä valtion maalla. Valtiolle osoitettu Karkonsaari Savonselällä, maakuntien rajojen tuntumassa oli aikanaan perinteinen nuorison kokoontumispaikka.

Suunnittelualaue kattaa Oriveden-Pyhäselän vesistökokonaisuudesta vain osan ja palveluvarustusta on myös suunnittelualaueen ulkopuolella: Pyhäselän puolella on rantautumis- ja tulente-ko- paikka Laakkeensaarissa (Pidä saaristo siistinä ry ja Liperin kunta), laituri ja tulente-ko- paikka Suursaaren länsirannalla (PSS ry), laituri Tikanselän Kylmähänpohjanlahdessa (Rääkkylän kunta), vierasvenesatama Rääkkylän Paksuniemessä (Rääkkylän kunta ja PSS ry), laituri ja tulente-ko- paikka Oravisalossa (Rääkkylän kunta ja Oravisalon osakaskunta). Oriveden puolella on vieras- venesatama Savonrannassa (Ravintola Koski) sekä Pötsönlahden osakaskunnan kalakota Kattilasaarissa. Näiden lisäksi eri lähteistä kerätyn tiedon mukaan suunnittelualaueen ulkopuolelta löytyy noin 30 eri tahojen ylläpitämää veneilijöitä palvelevaa rakennelmaa tai palvelua. Retkeilypalvelujen tarjontaa kuvaavaan taulukkoon on merkitty vain suunnittelualaueen perustetuilla luonnonsuojelualueilla (yksityiset ja valtion) sijaitsevat kohteet.

Kävijälaskentatiedot		Kävijälaskentakohteet		
Vuosi	Käyntimäärä	Tunnus	Nimi	Osuus pinta-alasta (%)

Lisätietoja	Alueella ei suoriteta kävijälaskentaa. Polttopuun käyttö- ja jätetiedot koskevat ainoastaan Metsähallituksen vastuulla olevaa Pienen Pyhäsaaren taukopaikkaa.			
-------------	---	--	--	--

Paikallistaloudelliset vaikutukset			
Vuosi	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (milj. €)	Lisätietoja
			Alueella ei ole toteutettu kävijätutkimusta.

Polttopuun käyttö ja jäte				
Vuosi	2015	Vuosi	2015	
Sekajäte (m3)	0	Polttopuu (m3)	12	

Retkeilypalvelujen tarjonta										
Rakennelma	Lkm	Kapasiteetti (hlö)	Kunto (lkm)				Ylläpito (lkm)		Muualla kuin valtion alueella (lkm)	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Ei määrit.	MH	Muu		
Laavu	1	10		1			1			Pieni Pyhäsaari: Laavu, nuotiopaikka, liiteri, kuiva-käymälä. Huoltosopimus Joensuun Kataja ry:n hiihtojaoston kanssa (voimassa v. 2016 loppuun).
Kota	2	10	1			1		2	1	Iso-Laitasaari: Kota ja puuliiteri. Niemisen-Venturin osakaskunnan rakentama 2015, käyttöoikeussopimus MH:n kanssa (sop. nro. 34991). (www.niemisenventuri-nosakaskunta.fi/ilmoitustaulu). Rajasaari: Heinoniemen osakaskunnan kalakota yksityis- maalla.
Luontotorni	1	5				1		1	1	Eihvelin torni Vuoniemessä (YSA201585), 18 m, Pohjois-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen rakentama 2002. Niemisen-Sintsin seudun kyläyhdistys korjannut talkoilla. Ylläpitovastuu epäselvä.
Retkisaatama	3					3		3	3	Suuri Jänissaari (YSA073488): Laavu, tulipaikka, puucee ja liiteri (Rääkkylän osakaskunta), Tikansaari/Tikan-kaivanto (PSS ry), Tikansaari/Linnakallio (PSS ry)

Reitti	Km	Esteetön (km)	Päälyste (km)	Ylläpito (km)		Muualla kuin valtion alueella (km)	Lisätietoja
				MH	Muu		
Talvireitit							Joensuun kaupunki ylläpitää Pyhäselän latuja. Lähtö Joensuun sataman lisäksi 3–4 muusta kohteesta. Ladut tulevat suoraan Pieneen Pyhäsaareen eivätkä ne kulje merkittävässä määrin Natura-alueella. Rääkkylän kunta ylläpitää Paksuniemestä lähtevää jäälaatua Suuren Jänissaaren ympäristössä.
Matkailun yhteistyön kuvaus							
Vuosi		Yhteistyöyritysten lukumäärä		Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palveleminen asiakkaiden lukumäärä		Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön ... 5 = erittäin tyytyväinen)	
Lisätietoja							
Alueelle ei ole laadittu matkailun yhteistyösopimuksia.							

7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi-sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.
---------------	---

Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella

Käynnit		Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä		
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä (lkm)	Asiakaspalvelupiste	Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)

Käynnit		Asiakkaita opastetuissa ryhmissä		
Vuosi	Luontoon.fi-sivuilla käynnit	Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä (lkm)	Maastossa (lkm)
		2015	0	0

Lisätietoja
Suunnittelualueella ei ole omaa asiakaspalvelupistettä, vaan tarvittava opastus ja neuvonta hoidetaan Kolilla sijaitsevasta Luontokeskus Ukosta. Luontoon.fi-verkkopalvelussa ei suunnittelualueella ole omia sivuja.

Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella	Ajantasainen (lkm)	Uusittava 5 –vuotta (lkm)	Uusittava heti (lkm)	Yhteensä (lkm)
4 - Maasto-opasteet	0	0	1	1

Lisätietoja
Metsähallituksen Pienen Pyhäsaaren taukopaikalle tarvitaan maasto-opaste ajantasaisin luonnonsuojelualuerajauksin. Muiden taukopaikkojen maasto-opasteista vastaavat taukopaikkojen ylläpitäjät. Pohjois-Karjalan ELY-keskus on laatinut saimaannorpasta ja alueen retkeilypalveluista kertovia opastauluja yksityisten maiden rantautumiskohteisiin ja veneenlaskupaikoille (mm. Paksuniemi, Vuoniemi).
Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueelle ei ole tarpeen perustaa omia sivuja Luontoon.fi-palveluun. Alueesta olisi kuitenkin hyvä saada alasivu esimerkiksi Saimaan kansallispuistojen yhteyteen. Alueella tulisi vahvistaa saimaannorpasta ja sen suojelusta kertovaa viestintää.

8 Erätalous

Selite	Lomakkeella esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.				
Metsästys					
Kuvaus alueen metsästyskäytöstä					
Valtion maille perustetulla Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueella on sallittu hirven, metsäjäniksen, rusakon, teeren ja pyyn metsästys 1.10.–31.12. (VA 441/2014). Metsähallitus voi hakemuksesta myöntää poikkeuslupia vierasperäisten tai alueen perustamistarkoituksen kannalta vahingolliseksi käyneiden eläinlajien määrän vähentämiseen (Lsl 15 §). Valtion alueella on voimassa kolme vuokrasopimusta kolmen eri metsästysseuran kanssa. Kaksi vuokrasopimusta on voimassa toistaiseksi ja yksi vuoden 2019 loppuun saakka. Vuokrasopimusten käyttötarkoitus on hirven- ja pienriistan metsästys. (Kuva 7.) Suunnittelualueella ei ole hirven- eikä pienriistan lupametsästysalueita. Pyhäselän yleisvesialueella on kaikilla Joensuussa ja Liperissä asuvilla oikeus metsästä ja Savonselän ja Paasselän yleisvesialueella on kaikilla Savonlinnassa ja Kiteellä asuvilla oikeus metsästä (MI 7 §). Metsähallitus voi myöntää ulkomaalaisille metsästyslupia (MI 46 §).					
Arvio alueen riistakannasta					
Pienpetokanta (mm. supikoira, minkki ja kettu) on alueella kohtuullisen runsas.					
Arvio metsästyspaineesta alueella	☐	Suuri	☐	Keskinkertainen	☒ Pieni
Tarkennus					
Hirven ja pienriistan pyynti on suunnittelualueella vähäistä. Vastaavasti pienpetojen (supi, kettu ja minkki) pyynti alueella on aktiivista.					

Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 §:n mukaisesti)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Yleiset vesialueet (metsästysoikeus metsästyslain 7 §:n mukaisesti)	2 661,31	Natura-alueen sisään rajautuvat osat Pyhäselän, Savonselän ja Paasselän yleisvesialueista.
Metsästys maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Metsähallituksen pienriistan sopimusmetsästysalue	237,70	Voimassaolevat vuokrasopimukset kolmen seuran kanssa
Metsähallituksen hirvieläimen sopimusmetsästysalue	237,70	Voimassaolevat vuokrasopimukset kolmen seuran kanssa
Metsästyskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Metsähallituksen hallinnoiman alueen paikalliset / ajalliset rajoitukset	286,00	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueella on sallittu hirven, metsäjäniksen, rusakon, teeren ja pyyn metsästys 1.10.–31.12.
YSA-alueiden metsästyskieltoalueet	42,00	Laitasaaren luonnonsuojelualue (YSA073146, Ruohosaari ja Laitasaari) ja Vuoniemen luonnonsuojelualue 1 (YSA201585)

Metsästys maanomistajan luvalla yksityismailla ja YSA-alueilla
Yksityismailla metsästykseseen tarvitaan maanomistajan lupa. Osalla yksityisistä luonnonsuojelualueista metsästystä on maanomistajan toiveesta rajoitettu.

Kalastus						
Vesistön tila kalaston kannalta						
Orivedellä vesistön tila on hyvä ja Pyhäselällä kohtalainen.						
Kalavesien toteutuneet hoitotoimet						
Suunnittelualueen vesiin istutetaan järvitaimenta ja vähäisessä määrin kuhaa. Istutuksista vastaa kalastusalue. Metsähallitus ei tee istutuksia.						
Kuvaus alueen kalastuskäytöstä ja sen merkityksestä						
Alue on hyvin merkittävä kaupalliselle kalastukselle sekä paikallisen väestön kotitarvekalastukselle, ja sillä on merkitystä myös vapaa-ajankalastajille. Pyhäselän yleisvesialueelle on myönnetty kaupallisen kalastuksen luvat 240 verkolle ja 3 troolille. Pyhäselän luvat ovat voimassa vuoden 2019 loppuun saakka. Savoncelän yleisvesialueelle on myönnetty kaupallisen kalastuksen luvat kahdelle troolille, kolmelle nuotalle, viidelle isorysälle ja 1 510 verkolle. Paasselän yleisvesialueelle on myönnetty kaupallisen kalastuksen luvat 4 troolille, 5 nuotalle, 4 isorysälle ja 1 470 verkolle. Savoncelän ja Paasselän luvat ovat voimassa vuoden 2016 loppuun saakka. Osa yleisvesialueista (yht. n. 2 661 ha) on Natura-rajauksen sisällä. Suunnittelualueen länsirajalla, Savonrannan Vihtakannan kanavansuulla oleva Pukkivirran vesialue kuuluu Orivirran urheilukalastusalueeseen. Suunnittelualueen vesialueilla on merkitystä myös Saimaan järvilohen ja järvitaimenen syönnösalueina.						
Arvio kalastuspaineesta alueella	☒	Suuri	☐	Keskinkertainen	☐	Pieni
Tarkennus						
Kalastuspaine on suuri Savoncelän ja Paasselän puolella ja keskinkertainen Pyhäselän puolella. Natura-alueen vesialueet soveltuvat pääsääntöisesti hyvin kaupalliseen kalastukseen.						
Alueella on	☒	Kaupallista kalastusta			☒	Kalastusopastustoimintaa
Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus	☐	Kielletty	☒	Sallittu osittain		
Lisätieto						
Sallittu koko suunnittelualueella lukuun ottamatta Orivirran urheilukalastusalueeseen kuuluvaa Pukkivirtaa (www.vuokala.fi).						

Yleiset vesialueet (kalastuslaki)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Yleiset vesialueet (kalastuslaki)	2 661,31	Natura-alueen sisään rajautuvat osat Pyhäselän, Savoncelän ja Paasselän yleisvesialueista.
Kalastus maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
Metsähallituksen lupakalastusaluetta	2 661,31	Osa Pyhäselän pyydyslupa-aluetta (7015) ja osa Oriveden pyydyslupa-aluetta (7016).
Kalastuskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja

Kalastusrajoitukset	14 973,00	Koko suunnittelualueella ovat voimassa saimaannorpan suojelemiseksi asetetut kalastusrajoitukset (Valtioneuvoston asetus VA 259/2016 sekä osakaskuntien ja ELY-keskuksen väliset sopimukset), joilla rajoitetaan norpalle vaarallisten kalanpyydysten ja kalastustapojen käyttöä ympärivuotisesti sekä verkkokalastusta 15.4.–30.6. Asetus ja sopimukset ovat voimassa 14.4.2021 saakka. Orivirran urheilukalastusalueen Natura-alueeseen kuuluvalla osalla moottoriuistelu on kielletty.
---------------------	-----------	---

Kalasto
Järvilohi, järvitaimen, siika, muikku, kuha, ahven, hauki, made ja särkikalat.
Istutukset
Alueelle istutetaan järvitaimenta ja kuhaa. Istutuksista vastaa kalastusalue. Metsähallitus ei tee istutuksia.

9 Tutkimus					
Selite		Lomakkeella kuvataan suunnittelualan nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.			
Alueella tehty tutkimus					
Suunnitteluala on kuulunut Itä-Suomen yliopiston toteuttaman, seurannassa olevien saimaannorppien liikkumisen ja sukelluskäyttäytymisen tutkimuksen kohdealueeseen. Yliopistolla on ollut useita muitakin tutkimushankkeita, mm. Suomen Akatemian rahoittama (2011–2014) suurjärvien ravintoverkostoja ja niissä muodostuvien rasvahappojen kertymistä tarkasteleva tutkimus (48; 49). Järvilohi ja taimen ovat olleet RKTL:n ja LUKEn tutkimuskohteina (mm. järvilohen luonnonkierron palauttamiseen sekä istutusten tuloksellisuuteen liittyvät merkitätutkimukset, smolttien alasvaellusten ja kutulohien telemetriatutkimukset sekä vapavälineillä saatujen saaliskalojen vapauttamisen selvittäminen koko Vuoksen alueella) (50). Pohjois-Karjalan ympäristöterveys on tutkinut kalojen (ahven, hauki, made, kuha) elohopeapitoisuuksia elintarviketurvallisuuden näkökulmasta, POKELY ahventen elohopeapitoisuutta vesistöjen kemiallisen tilanluokittelun yhteydessä (51).					
Nykyinen tutkimuskäyttö ja sen merkitys					
Metsähallitus vastaa saimaannorpan kannan seurannasta ja hoidosta ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa. Oriveden ja Pyhäselän alueella toteutetaan vuosittain saimaannorpan pesä- ja poikaslaskenta sekä pesäpaikkasukellukset ja satunnaisesti tehdään makuupaikkakartoituksia. Metsähallitus vastaa suojelualueiden perusinventoinneista, mutta ei tee varsinaista tutkimusta. Metsähallitus myöntää tutkimusluvat valtion mailla toteutettavalle tutkimustoiminnalle. Pohjois-Karjalan ELY-keskus seuraa vedenlaatua vuosittain Pyhäselän ja Jänisselän syvännepisteiltä. Hydrologisia havaintopisteitä on viisi. Pyhäselän ja Oriveden alueilla levätilannetta on seurattu useita vuosia Joensuun alueen uimarannoilla ja Kyyrön- niemestä Kiteellä. Levätilanteen seuranta tehdään vapaaehtoisvoimin. (51; 23; 24) Vuonna 2010 vesistön ja kalaston velvoitetarkkailu siirtyi yliopistolta Savo-Karjalan ympäristötutkimus Oy:lle.					
Tutkimustahot					
Metsähallitus, Itä-Suomen yliopisto, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Pohjois-Karjalan ympäristöterveys, Savo-Karjalan ympäristötutkimus Oy, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Luonnonvarakeskus.					
☐	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkostoon	☐	Alueella on koealoja	☐	Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkostoon
Lisätietoja					

10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön, rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.
Marjastus ja sienestys	
Marjastus ja sienestys on jokamiehenoikeudella sallittua koko alueella.	
Luontaiselinkeinot (muut, sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)	
Alueella harjoitetaan kaupallista kalastusta, ks. Erätalous	
Kaivostoiminta ja valtaukset	
Natura-alueella ei ole kaivospiirejä, voimassaolevia valtauksia tai malminetsintälupia.	

Muu käyttö		Kuvaus
3 - Polttopuunotto	Kielletty	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueella polttopuun otto on kiellettyä. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla noudatetaan ko. alueen rauhoitusmääräyksiä (ks. liite 1).
4 - Maa-ainesotto	Kielletty	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueella maa-ainesten otto on kiellettyä. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla noudatetaan ko. alueen rauhoitusmääräyksiä (ks. liite 1).
5 - Pohjaveden otto	Sallittu	Vuoniemen harjualue on tärkeää pohjavesialuetta. Sen tyvässä on vedenottamo.

Metsätalous	
Metsähallituksen alueet	Suunnittelualueen valtion mailla ei harjoiteta metsätaloutta.
Yksityinen maa	Yksityisillä alueilla harjoitetaan metsätaloutta YSA-kohteiden rauhoitusmääräykset, mahdolliset kaavamääräykset ja rantojensuojeluohjelman suositukset huomioon ottaen.

Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	Kpl	Sopimusten kuvaus	Alueen suojeluun tai käyttöön vaikuttavien rasitteiden kuvaus
Vuokra- ja käyttöoikeussopimukset / rasitteet	4	Käyttöoikeussopimus (taukopaikka) Laitasaaren luoteiskulman niemessä, kiinteistöllä 707-406-6-44 (Niemisen-Venturin kalaveden osakaskunta, sop. nro. 34991). Kolme voimassaolevaa pienriistan ja hirvenmetsästyssopimusta, ks. Erätalous. (kuva 7)	Neljälle valtion kiinteistölle kohdistuu tieoikeusrasitteita: Heposalmi 426-409-29-26, Kohtranta 426-411-18-16, Viltonranta 426-411-4-23 ja Rihmakivi I 426-409-9-38. Viimeksi mainitulle kohdistuu myös venevalkamaoikeus. Lisäksi kiinteistölle Pyyvesi, Vihtakanan kanavansuu (740-565-6-1, josta suurin osa sijaitsee Joutenveden Natura-alueen puolella) kohdistuu maantielain mukainen tieoikeus (000-2007-K29500) sekä vesilain mukainen merkintä: Tie- ja vesirakennushallituksella on oikeus Vihtakannan kanavan parantamista varten lunastaa 0,318 ha:n alue.

KESKEISET ARVOT JA UHKAT

11 Keskeiset suojele- ja käyttöarvot sekä uhkat

Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoituksen sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualueen keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.
---------------	---

Arvoluokka- ja tyyppi	Arvon kuvaus	Uhkakuvaus	Uhkaluokka	Merkittävyys	Uhkan kesto	Kohdistuminen
Luonto-arvot Luontodirektiivin luontotyyppi ja lajit	Saimaannorppa. Saimaannorppa on erittäin uhanalainen, erityisesti suojeltava, rauhoitettu, luontodirektiivin liitteen II priorisoitu ja liitteen IV laji. Orivesi–Pyhäselkä on maailmanlaajuisesti merkittävä saimaannorpan elinalue, jolla arvioidaan elävän n. 9–13 saimaannorppaa (joista Natura-rajauksen sisällä 7–10 yksilöä) eli n. 3 % koko kannasta. Alue on norpan pohjoisin lisääntymisalue ja se on valittu Natura-verkostoon ensisijaisesti saimaannorpan suojelemiseksi.	Laivaliikenteen haveririski ja syväväylän ympärivuotinen käyttö. Suunnittelualueen läpi kulkee Saimaan syväväylä. Laivaliikenteen öljy- ja kemikaalivahingoista suurimman riskin aiheuttaa aluksen polttoainetankin rikkoutuminen. Saimaalla tapahtuu vuosittain 5–15 alusliikenneonnettomuutta. Onnettomuuksien vaikutukset muun muassa vesien eliöstössä voivat säilyä vuosikymmenten ajan. Suuremmilta onnettomuuksilta on toistaiseksi välttytty ja onnettomuuksien ehkäisy ja öljyntorjunta ovat tehostuneet viime vuosina. (15; 52) Saimaalla raskaan polttoöljyn kuljetus öljysäiliöaluksilla on kielletty (Merenkulun ympäristönsuojelulaki 1672/2009). Saimaan kanavan käytön muuttuminen ympärivuotiseksi aiheuttaisi jäiden murtumisen tunnetulla norpan pesäpaikalla ja venyttäisi haveririskin mahdollisuutta talvikaudelle. Luodoilla sijaitsevien väylämerkkien huoltotoimenpiteet tulisi ajoittaa norpan pesimäajan ulkopuolelle.	Laivaväylät	Kohtalainen	Nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Vähäinen, MH virka-apuviranomainen onnettomuuden sattuessa			
		Rantarakentaminen ja ihmislähtöinen häiriö. Kaikki rannat eivät sovellu norpan pesintään, vaan rannan muodon tulee olla lunta kinostava. Vapaa-ajan asuntojen ja matkailupalveluiden rakentaminen lähelle rantaa on vähentänyt norpan pesintään ja keväiseen karvanvaihtoon soveltuvien vapaiden rantojen määrää. Uutta rakentamista tapahtuu pääasiassa Natura-alueen ulkopuolella. Lomarakennuspaikkojen muuttaminen ympärivuotiseksi lisää talviaikaista liikkumista ja pesimäaikaista häiriötä myös Natura-alueella.	Muut asuinmuodot (esim. loma-)	Kohtalainen	Aiempi / nykyinen / tuleva käyttö	Ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Vähäinen, rakentamista ohjataan kaavoituksella			
		Pyydyskuolleisuus. Kalanpyydykset (verkot, katiskat ilman nielurajoitinta) ovat merkittävien yksittäisten saimaannorppien kuolinsyy. Vapaaehtoiset kalastusrajoitukset sekä saimaannorpan suojelemiseksi asetetut rajoitukset kevään ja alkukesän verkko- ja kalastukseen ja norpalle vaarallisiin pyydystyyppeihin ovat vähentäneet pyydyskuolleisuutta merkittävästi.	Kalastus	Suuri	Aiempi / nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Osittain			

Luonto-arvot Eliöyhteisöt / lajisto	Selkävesilinnusto. Oriveden ja Pyhäselän laajoilla järvenselillä ja karuilla luodoilla on erityistä merkitystä suurjärvien selkävesien lokki- ja vesilinnuston kannalta. Alueella pesivät mm. selkälokki ja kalatiira. Alue on myös merkittävä muutonaikainen levähdyspaikka arktisille muuttajille. Muuttoaikaan alueella tavataan tuhansittain alleja, mustalintuja, sepelhanhia, valkoposkiahia ja koskeloita.	Laivaliikenteen haveririski ja syväväylän ympärivuotinen käyttö. Ks. saimaannorppa	Laivaväylät	Kohtalainen	Nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Vähäinen, MH virka-apuviranomainen onnettomuuden sattuessa			
		Rantarakentaminen. Rakentamisen myötä pesintään soveltuvat vapaat rannat ja erityisesti suurille petolinnuille sopivat pesäpaikat voivat vähentyä ja pesimäaikainen häiriö lisääntyä. Uutta rakentamista tapahtuu kuitenkin pääasiassa suunnittelualueen ulkopuolella.	Muut asuinmuodot (esim. loma-)	Kohtalainen	Aiempi / nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Vähäinen, rakentamista ohjataan kaavoituksella.			
		Veneily. Ajattelematon pesimäaikainen rantautuminen lintujen pesimäluodoille ja saarille heikentää pesimistuloksia. Väylämerkkien huoltotoimet tulisi ajoittaa pesimäajan ulkopuolelle.	Veneily ja muu vesiuurheilu (ml. vesiskootterit)	Kohtalainen	Aiempi / nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Kyllä			
		Vierasperäiset pienpedot. Minkki ja supikoira uhkaavat erityisesti ranta- ja lokkilinnustoa. Haitta kasvaa, jos minkin ja supikoiran metsästys vähenee.	Haitalliset vieraslajit	Kohtalainen merkitys / vaikutus	Aiempi / nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Vähäinen			
		Lajien välinen kilpailu. Selkälokki häviää usein harmaalokille kilpailun parhaista pesimäluodoista.	Eläinlajien välinen kilpailu	Kohtalainen	Aiempi / nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Ei			
Luonto-arvot Ekosysteemit (rakenne, toiminta)	Järvi-ekosysteemi. Pyhäselkä ja Orivesi ovat Saimaan suurimpia yhtenäisiä selkiä, joiden laajuutta korostaa poikkeuksellinen vähäsaarisuus. Vedenlaadultaan Orivesi on erinomaisessa ekologisessa tilassa, Pyhäselkä hyvässä (VPD-luokitus). Natura-alue kuuluu vesielinympäristöjen ja lajiensuojelun kannalta keskeisten suojelualueiden rekisteriin. Kalaston erityispiirteitä ovat Saimaan järvilohi ja taimen, joiden tärkeitä elinalueita ovat Vuoniemen ja	Vesistön kuormitus. Pintavesiä kuormittavat mm. keskustaajamien jätevedet sekä maa- ja metsätalouden hajakuormitus. Orivedellä pintavesien kemiallinen tila on hyvää huonompi, sillä elohopean ympäristölaatu on ylittynyt. Humusvesissä riski kala-elohopean laatuun ylittymiselle on suuri alueilla, missä kaukokulkeuma on lisännyt elohopean laskeumaa ja kertymistä kaloihin. Pääosa ilmakehään tulevasta elohopeasta on peräisin fossiilisten polttoaineiden poltosta. Myös metsänhoitotoimenpiteiden, kuten avohakkuun ja maanmuokkauksen, on todettu lisäävän elohopean kuormitusta vesistöihin. Tutkimustuloksia on kuitenkin rajoitetusti. (15)	Pintavesien saastuminen	Kohtalainen	Aiempi / nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Ei			

	Tikansaaren hiekka- ja sorapohjaiset rannat.	Laivaliikenteen haveririski ja syväväylän ympärivuotinen käyttö. Ks. saimaannorppa.	Laivaväylät	Kohtalainen	Nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Vähäinen, MH virka-apuviranomainen onnettomuuden sattuessa			
		Haitalliset vieraslajit. Haitallisten tulokaslajien riski voi nousta, mikäli ulkomaisen tavaraliikenteen määrä kasvaa: Rahtialusten painolastivesien mukana tulee Saimaan eliöstöön kuulumattomia vieraslajeja. Täplärapu syrjäyttää jokiravun. (15)	Haitalliset vieraslajit	Kohtalainen	Nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Ei			
		Lohikalakantojen taantuminen kudulle pääsyn estyessä.	Lisääntymis- tai sopeutumiskyvyn heikkeneminen (ml. geneettinen depressio)	Kohtalainen	Aiempi / nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Ei			
		Ilmastonmuutos. Ilmastonmuutoksen vaikutuksia vedenkorkeuksiin ja virtaamiin on simuloitu Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämällä vesistömallijärjestelmällä. Saimaalla tulvat kasvavat selvästi nykytilanteeseen nähden ja suurimmat tulvat ovat jatkossa talvella: Orivedellä–Pyhäselällä todennäköisyydeltään keskimäärin kerran 250 vuodessa toistuvan tulvan vedenkorkeuden arvioidaan nousevan 25–45 cm nykyilmastoon verrattuna. (53) Lämpimät ja sateiset talvet lisäävät ravinteiden valumista vesistöön. Vesien lämpeneminen haittaa viileisiin vesiin sopeutuneita lajeja, mm. lohikaloja.	Lämpötilan muutokset	Kohtalainen	Nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Ei			
Kulttuuri-arvot Paikalliskulttuuri	Historialliset kulkureitit ja uittohistoria. Luonnonmuodostumiin – vesistöihin ja harjuihin – tukeutuvat esihistorialliset ja historialliset kulkureitit ovat kiinteä osa alueen kulttuurihistoriaa. Alueen halki ovat vuosisatoja risteilleet vesistöjä myötäilevät eräreitit ja talvitiet. Vuoniemen harjulla kulkeva ratsutie on kulttuurihistorian ja maiseman kannalta maakunnallisesti merkittävä. Puunjalostusteollisuuden kehityksen myötä alueelle muodostui merkittävää uittotoimintaa, jonka kulta-ajasta muistuttaa Pyhäselällä säilynyt uittolaitteiden kokonaisuus.	Harjumetsien umpeenkasvu. Umpeenkasvu heikentää Vuoniemen harjutien maisema-arvoja (37).	Elollisen luonnon luontaiset muutosprosessit	Kohtalainen	Nykyinen / tuleva käyttö	Sisäpuolella
			Mahd. vaikuttaa			
			Osittain			

	Se on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Pielisjoki, Pyhäselkä ja Orivesi ovat olleet Pohjois-Karjalan tärkein puutavaran nippu-uiton väylä.		
Virkistys- ja luontomatkailukäyttö Luonnon ja kulttuurikohdeiden virkistyskäyttö	Lähivirkistys. Oriveden–Pyhäselän alue on tärkeä ympärivuotinen lähivirkistyskohde ennen kaikkea ympäristön vakituksille ja vapaa-ajanasukille (pienveneily ja vapaa-ajan kalastus, melonta, hiihto jne.). Virkistyskäyttö painottuu Pyhäselän ja Jänisselän alueille, joilla on kattava useiden paikallisten toimijoiden ylläpitämä retkisatamaverkosto. Joensuun eteläpuoliset Pyhäsaaret ovat suosittu ympärivuotinen retkikohde, joille mm. ajetaan Joensuusta vilkkaassa käytössä oleva latu. Alueella on hyvät mahdollisuudet lintujen muutonaikaiseen tarkkailuun.	Jokamiehenoikeuksien ylittäminen. Erityisesti Pyhäsaarten alueella esiintyy jonkin verran asiatonta käyttäytymistä, roskaamista ja luvattomien rakennusten pystyttämistä. Rakennelmia on jouduttu purkamaan useasta kohteesta.	Muu haitallinen ihmistointa
			Vähäinen
			Aiempi / nykyinen käyttö
			Sisäpuolella
			Mahd. vaikuttaa
			Kyllä
			Muu toimintaympäristössä vaikuttava tekijä
			Vähäinen
		Tulenteko huollettujen tulipaikkojen ulkopuolella. Joensuun läheisyys luo virkistyskäytön paineita Pyhäsaarille, joka on käytännössä pohjoisen Pyhäselän ainoa rantautumiseen soveltuva saariryhmä. Erityisesti kesäaikaan rantautuminen ja tulenteko levittyy myös huolletun Pienen Pyhäsaaren rantautumispaikan ulkopuolelle eri puolille saaria. Moni veneilijä tuo kuitenkin polttopuut mukanaan, mikä vähentää puuston kulumista.	Aiempi / nykyinen käyttö
			Sisäpuolella
			Mahd. vaikuttaa
			Kyllä
Luonnonvarojen käyttö Muut käyttömuodot	Kestävä elinkeinotoiminta. Suunnittelualaueen laajoilla selkävillä, erityisesti yleisillä vesialueilla on merkitystä kaupalliselle kalastukselle. Alueen halki kulkee myös eurooppalaisessa mittakaavassa merkittävä kauppamerenkulun väylä, Saimaan syväväylä. Puutavaran uittoa harjoitetaan edelleen. Suojelualueet niitä ympäröivine selkäviesineen muodostavat vetovoimatekijän, joka tukee alueen luontomatkailua ja sen kehittämistä.	Laivaliikenteen haveririski ja syväväylän ympärivuotinen käyttö. Ks. saimaannorppa. Haittavaikutus kohdistuisi erityisesti kaupalliseen kalastukseen ja onnettomuuden laajuudesta riippuen mahdollisesti myös luontomatkailuun.	Laivaväylät
			Kohtalainen merkitys / vaikutus
			Nykyinen / tuleva käyttö
			Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa
			Vähäinen, MH virka-apuviranomainen onnettomuuden sattuessa.
	Vesistön kuormitus. Ks. järviöekosysteemi. Haittavaikutus kohdistuu erityisesti kaupalliseen kalastukseen ja luontomatkailuun.	Pintavesien saastuminen	Vähäinen merkitys / vaikutus
		Aiempi / nykyinen / tuleva käyttö	Sisä- ja ulkopuolella
			Mahd. vaikuttaa
			Ei

Yhteenveto

Merkittävimmät Natura-alueen arvoja uhkaavat tekijät kohdistuvat saimaannorppan pesintään ja elinolosuhteisiin. Pyydyskuolleisuus on vähentynyt kevään ja alkukesän verkkokalastuskiellon myötä. 15.4.2016 astui voimaan uusi, aiemmat erilliset pyydystyyppi- ja kalastusrajoitukset yhdistävä asetus, joka täydentää ELY-keskuksen ja vesialueiden omistajien välisen sopimusten nojalla syntyntä kalastusrajoitusaluetta. Muita saimaannorppan kannalta merkittäviä uhkia ovat rantarakentamisen myötä vähenevät vapaat ja pesintään soveltuvat rannat sekä erityisesti pesimäaikaisen häiriön lisääntyminen, johon vaikuttaa mm. vapaa-ajan asuntojen muuttaminen vakituksiksi asunnoiksi. Rakentamista ja käyttötarkoitusten muuttamista ohjataan kaavoituksen keinoin. Pesimäaikaista häiriötä voidaan vähentää tiedotusta lisäämällä sekä talviaikaista liikkumista ohjaamalla. Norppien vähäinen määrä pohjoisimmalla Saimaalla kasvattaa sattuman vaikutusta kannan kehityksessä. Saimaan syväväylään liittyvistä uhkakuvista merkittävimmän muodostaa koko vesiekosysteemiin kohdistuva haverin aiheuttama aluksen polttoainetan-kin rikkoutuminen. Muita väylään kytkeytyviä haittavaikutuksia ovat sen mahdollisen ympärivuotisen käytön aiheuttama jäiden murtuminen tunnetulla norpan pesäpaikalla, alusten mukana kulkeutuvien vieraslajien leviämisen riski sekä väylämerkintöjen huollon aiheuttama pesimäaikainen häiriö linnustolle ja norpalle. Toinen laajasti eri arvoin vaikuttava tekijä on ilmastomuutos. Leudommaksi muuttuvat talvet heikentävät saimaannorppan pesimäolosuhteita.

Natura-alueen luontodirektiivin luontotyypeistä harjumetsät ovat kärsineet toisaalta hakkuista, maanmuokkauksesta ja luontaisesta poikkeavista puulajivalinnoista uudistuksen yhteydessä, toisaalta umpeenkasvusta ja metsäpalojen puutteesta. Perustetuilla luonnonsuojelualueilla harjumetsien tilaa voidaan parantaa hoitotoimin ja talousmetsissäkin hyvin suunnitelluilla hakkuilla. Harjumetsien umpeenkasvu heikentää myös Vuoniemen ratsutien kulttuuri- ja maisema-arvoja. Muille keskeisille arvoille haittaa ovat aiheuttaneet tai voivat aiheuttaa mm. linnuston pesimäaikainen häiriö ja haitalliset vieraslajit sekä puutteellinen käytön ohjaus ja opastusmateriaalin vähäisyys.

Suunnittelualueen keskeiset arvot ovat kytköksissä toisiinsa ja osin limittäisiä. Yksittäisen arvон tilan heikentyminen voi vaikuttaa kielteisesti myös muihin arvoihin: Esimerkiksi muutokset vesiekosysteemin tilassa vaikuttavat väistämättä myös saimaannorpan ja selkävesilinnuston elinolosuhteisiin, mutta myös virkistys- ja elinkeinomahdollisuuksiin. Uhka-analyysissä on tarkasteltu erilaisten maankäyttömuotojen ja toimintojen mahdollisia kielteisiä vaikutuksia suunnittelualueen keskeisiin arvoihin. Lomakkeelle ei ole merkitty tekijöitä, joiden arvioitiin aiheuttavan arvoille vain vähäistä uhkaa (vähäiset vaikutukset, uhkan toteutumisen todennäköisyys pieni). Erilaisten toimintojen mahdollisia myönteisiä vaikutuksia ei myöskään ole esitetty tässä yhteydessä.

TAVOITTEEN ASETTELU

12 Päämäärät, tavoitteet ja uhkatekijöiden torjuminen

Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.
---------------	---

Päämäärä	Tavoite	Toimenpide	Kuvaus
1. Saimaannorppa palaa entisille esiintymisalueilleen ja pohjoiselle Saimaalle muodostuu elinvoimainen ja lisääntymiskykyinen osa norppakantaa.	Edellytykset onnistuneeseen pesintään säilyvät norpan vanhoilla, tiedossa olevilla pesäpaikoilla.	91 - Käytön ohjaus vyöhykkeiden tai rajoitusalueiden avulla	Pesimäaikaista (1.1.–30.4.) liikkumista rajoitetaan norpan pesinnän kannalta tärkeillä Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen osilla (valtion maat). Suositussuontoinen luonnonsuojelualue osoitetaan norpan pesinnän kannalta tärkeille yksityisille alueille, jotta alueella liikkuvien tietoisuus häiriöherkistä alueista lisääntyy.
		92 - Järjestyssäännön laatiminen/päivitys	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueelle laaditaan vyöhykeratkaisuun perustuva luonnonsuojelulain (1096/1996) 20 §:n mukainen järjestyssääntö. Järjestyssääntöluonnos on hoito- ja käyttösuunnitelman liitteinä.
	Paikallisten asukkaiden ja loma-asukkaiden tietoisuus norpan elinpiiristä, sen vaatimuksista ja sitä uhkaavista tekijöistä lisääntyy. Saimaannorppa nähdään myönteisenä ja vetovoimaa vahvistavana osana paikallisidentiteettiä: Norpasta ollaan ylpeitä!	51 - Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)	Saimaannorpan näkyvyyttä lisätään alueen viestinnässä ja opastusaineistossa (mm. Pienen Pyhäsaaren maasto-opaste). Laaditaan alueella liikkujille suunnattu pdf-karttaesite, josta näkyvät vyöhykejaon mukaiset häiriöherkät pesimäalueet. Muita keinoja norppatietoisuuden lisäämiseksi ovat esim. paikallisiin tilaisuuksiin osallistuminen, sidosryhmäyhteistyö, vapaaehtoisten pesälaskijoiden rekrytointi ja erävalvonnan näkyvyyden lisääminen.
	Suunnittelualueella vältetään norppien kalanpyydyskuolemilta.	74 - Kalastuksen säätely	Kalastusta ohjataan norppaturvalliseksi Saimaannorpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman periaatteiden mukaisesti. Kalastusta suunnittelualueella ohjaavat kalastuslaki (379/2015) ja kalastusta rajoittava asetus VA 259/2016 sekä osakaskuntien ja ELY-keskuksen väliset sopimukset verkkokalastuksen kevätkaikaisesta rajoittamisesta. Metsähallitus voi tarvittaessa asettaa yleisvesille kalastuslakia ja norppa-asetusta tiukempia kalastusrajoituksia, samoin osakaskunnat ja kalastusalueet vesialueilleen.
		96 - Valvonta (mm. erävalvonta)	Alueella suoritetaan säännöllistä erävalvontaa. Kalastuksenvalvojat kiinnittävät erityistä huomiota pyydysten norppaturvallisuuteen. Erävalvonnan näkyvyyttä suunnittelualueella pyritään lisäämään esimerkiksi sidosryhmien kanssa yhteistyössä järjestettävien valvontapäivien. Erävalvonta on luonteeltaan ennaltaehkäisevää.
		98 - Sidoryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)	Paikallisten kalastajien ja mökkiläisten tietoisuutta norpalle turvallisista kalanpyydysistä pyritään lisäämään. Osallistutaan norppaturvallisten kalanpyydysten kehitystyöhön.

2. Luontodirektiivin luontotyyppien tila säilyy vähintään ennallaan.	Harjumetsien ja lehtojen tila ei heikkene nykyisestä. Luontotyyppien pienialaisilla hoitotoimenpiteillä voidaan tarvittaessa parantaa lajistollisesti arvokkaimpien kohteiden tilaa.	17 - Harjun paahdealueen hoito	Vuoniemen–Tikansaaren harjujakson parhaiten säilyneillä paahdealueilla voidaan tehdä hoitotoimenpiteitä lajiston elinolojen parantamiseksi.
		20 - Lehtolajiston hoito	Lehtolajiston hoitotoimenpiteitä voidaan jatkaa lehtojensuojeluohjelma-kohteilla aiempien suunnitelmien tavoitteiden mukaisesti.
		31 - Luontotyyppi-inventointi (maa-alueet)	Luontotyyppi-inventointia täydennetään vielä inventoimattomien alueiden osalta. Inventointitietojen pohjalta laaditaan tarvittaessa yksityiskohtainen toimenpidesuunnitelma.
3. Alueelle tyypillinen selkävesilinnusto säilyy elinvoimaisena.	Häiriölle alttiiden suurten petolintujen ja lokkilintujen pesimärauha säilyy.	91 - Käytön ohjaus vyöhykkeiden tai rajoitusalueiden avulla	Luonnonarvovyöhykkeellä osoitetaan linnuston pesinnän kannalta tärkeät alueet, joilla suositellaan välttämään pesimäaikaista mairinuousua.
		94 - Lupien myöntäminen	Metsähallitus voi hakemuksesta myöntää pienpetojen pyynnin poikkeuslupia Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueelle.
4. Suunnittelualueen luonto- ja kulttuuriarvot sekä monen toimijan ylläpitämä virkistyspalveluiden kokonaisuus luovat paikallisille hyvät puitteet virkistäytymiseen ja luontomatkailupalveluiden kehittämiseen.	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen kulttuuriperintökohteet inventoidaan ja arvioidaan mahdolliset toimenpidetarpeet kohteiden säilymiseksi.	47 - Arkeologinen inventointi	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen arkeologista inventointia täydennetään ja kulttuuriperintökohteet rekisteröidään Metsähallituksen PAVE-järjestelmään. Inventointi kohdistuu valtionmaille, erityisesti Vuoniemen–Tikansaaren harjujaksolle ja Pyhäsaareen (ratsutie ja talvitie, uittorakennusten jäänteet), Jänisselän ja Oriveden saariin (mm. Ketvele, Karkonsaari).
		52 - Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Pienen Pyhäsaaren rantautumispaikalle tuotetaan saimaannorppatietoa sisältävä kohdeopaste ajanmukaisin suojelualuearajauksin.
	Pieni Pyhäsaari on ulkopuolisen toimijan ylläpitämä, veneilijöiden ja hiihtäjien tauko- ja turvapaikka laajan Pyhäselän keskellä.	67 - Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Pienen Pyhäsaaren rantautumispaikan ylläpidon toteuttamiseksi etsitään aktiivisesti uutta, kustannustehokasta mallia (esim. ylläpito- tai käyttö-oikeussopimus). Nykyinen ylläpitosopimus päättyy vuoden 2016 lopussa. Rantautumispaikan ylläpito edellyttää sopimusta ulkopuolisen toimijan kanssa.

13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke			
Selite	Suunnittelualan yleiskäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus		
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.		
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Kävijämääräennuste:	
	Ohje	Pinta-ala (ha):	
Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)			
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykettä ei osoiteta yksityisille alueille, vaikka yksityismaille sijoittuu yleisessä käytössä olevia virkistyskäytön rakenteita.			

13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke			
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.		
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltujen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtääviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti		
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Pinta-ala (ha):	10 819,58
Orivesi–Pyhäselkä	Alueen luonnontilan säilyttäminen ja jokamiehenoikeuksiin perustuva virkistyskäyttö		
	Ohje		
	Syrjävyöhykkeeseen kuuluvilla valtion mailla käytön ohjauksen tarve on vähäinen; alueella retkeillään ja liikutaan jokamiehenoikeuksien mukaisesti. Erityistä retkeily- ja luontomatkailuvyöhykettä ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa, sillä retkeily järviolueella kohdistuu useisiin pistemäisiin kohteisiin. Syrjävyöhykkeen valtionmaille ei lähtökohtaisesti rakenneta uutta retkeilyn palveluvarustusta. Pienessä Pyhäsaaressa sijaitsevan rantautumispaikan ylläpitoa voidaan jatkaa, samoin muiden syrjävyöhykkeelle sijoittuvien nykyisten rantautumispaikkojen. Niiden rakenteita voidaan kunnostaa ja lisätä tarpeen mukaan. Vyöhykeratkaisu ei vaikuta yksityisten alueiden käyttöön. (kuva 8 AB)		
Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)		10 819,58	67,3
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			
Yksityisessä omistuksessa olevat alueet kuuluvat pääsääntöisesti syrjävyöhykkeeseen. Vyöhykkeelle sijoittuvien, yleisessä käytössä olevien rantautumispaikkojen ylläpitoa voidaan jatkaa ja niiden rakenteita kunnostaa ja lisätä tarpeen mukaan. Syrjävyöhykkeellä retkeily tapahtuu jokamiehenoikeuksien mukaisesti. Vyöhykeratkaisu ei vaikuta yksityisten alueiden nykyiseen käyttöön. Mikäli suunnitelmakaudella syrjävyöhykkeellä sijaitsevia yksityisiä maita siirtyy maanomistajan aloitteesta valtion omistukseen, ko. kohteiden vyöhykeratkaisua tarkastellaan viimeistään suunnitelman päivityksen yhteydessä.			

13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaisia. Perustettujen suojelualueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määritellä suosituksia liikkumisen tai maihinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan.
Rajoitusvyöhyke	Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: ”Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissääöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoituspäätöksellä. Luonnonsuojeluyöstä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykkeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke.”
Luonnonarvovyöhyke	Luonnonarvovyöhyke, yleismääräys: ”Vyöhyke koskee perustettujen suojelualueiden ulkopuolisia maa- ja vesialueita, joilla on erityisiä luontoarvoja ja joiden turvaamiseksi liikkumista tai maihinnousua suositellaan vältettävän tiettyinä aikoina. Tarvittaessa ELY-keskus voi Maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää tai rajoittaa moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttöä tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella.”

Rajoitusvyöhyke				
Nimi	Rajoitusaika alkaa	Rajoitus päättyy	Pinta-ala (ha)	Peruste
Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen rajoitusosat	01.01	30.04	52,56	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kielletty 1.1.–30.4. välisenä aikana. Rajoitusvyöhykkeellä turvataan saimaannorpan pesimärauhaa luonnonsuojelulain (1096/1996) 18 §:n nojalla. Rajoitusvyöhyke toteutetaan Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueelle annettavalla järjestyssäännöllä. (kuva 8 AB) Rajoitusvyöhykkeeseen rajautuville yksityisille kiinteistöille tapahtuva, kiinteistön käytön kannalta tarpeellinen kulkeminen on sallittua liikkumista koskevien rajoitusten estämättä.
Yksityiset luonnonsuojelualueet, joilla liikkumista on rajoitettu			188,25	Vyöhykkeellä osoitetaan ne yksityiset luonnonsuojelualueet, joilla liikkumista on rajoitettu ELY-keskuksen päätöksellä. Rajoitus koskee alueesta riippuen moottorikelkkailua, kaikkea moottoriliikennettä tai kaikkea liikkumista saimaannorpan pesimäaikaan (kuva 8 AB). Yksityiskohtaiset säädökset on kirjattu kunkin alueen rauhoituspäätökseen. Yhteenveto rauhoituspäätöksistä on esitetty suunnitelman liitteessä 1.
Pinta-ala yhteensä (ha):			240,81	Osuus suunnittelualueesta (%): 1,5

Erityisten luontoarvojen vyöhyke				
Nimi	Rajoitusaika alkaa	Rajoitus päättyy	Pinta-ala (ha)	Peruste
Häiriöherkät pesimäalueet			5 006,43	Vyöhykkeen tavoitteena on auttaa jäällä liikkuvia hahmottamaan ne Natura-alueen osat, joilla kuljettaessa riski häiritä saimaannorpan pesintää on suurin. Saimaannorppa on herkimmillään häiriölle tammi-huhtikuussa, kun emot synnyttävät ja imettävät kuutteja rantakinoksiin kaivamissaan pesissä. Vyöhykkeen pienet saaret ja luodot ovat myös selkävesilinnuston suosimia pesimäalueita. Luonnonarvovyöhykkeellä suositellaan välttämään

				tarpeetonta moottoriliikennettä ja muuta liikkumista rantavyöhykkeellä saimaannorpan pesimäaikaan. Maihinnousua vyöhykkeelle sijoituville luodoille ja pienille saarille suositellaan välttämään keväällä ja alkukesällä linnuston pesimärauhan turvaamiseksi. (kuva 8 AB) Mikäli luonnonarvovyöhykkeelle sijoittuvia alueita siirtyy suunnitelmakaudella maanomistajan aloitteesta valtion hallintaan, kohteet on mahdollista liittää rajoitusvyöhykkeeseen.
Pinta-ala yhteensä (ha):			5 006,43	Osuus suunnittelualueesta (%): 31,2

Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet

Erityisten luonnonarvojen vyöhyke sijoittuu suurelta osin yksityisille vesialueille. Vyöhykkeen osoittaminen hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei vaikuta kulkuoikeuksiin alueella, mutta sen tavoitteena on auttaa jäällä liikkujia hahmottamaan ne alueet, joilla kevättalvella kuljettaessa on suurin riski häiritä saimaannorpan pesintää. Vyöhykkeen rajausta perustuu vuosittain pesälaskennoissa karttuvaan aineistoon saimaannorpan makuu- ja poikaspesäpaikoista. Vyöhykkeen pienet saaret ja luodot ovat myös selkävesilinnuston suosimia pesimäalueita. Saimaannorpan pesinnän ja imetyksen kannalta häiriölle herkkä ajanjakso sijoittuu tammi-huhtikuulle. Linnuston pesimäaika on käynnissä toukokuulta heinäkuun loppuun. Luonnonarvovyöhykkeen ohje välttää tarpeetonta liikkumista pesimäaikaan on suositus. Tavoitteena on ohjata erityisesti ns. vapaa-ajankelkkailua pois sille soveltumattomilta alueilta.

TOTEUTUS

14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet

Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyyppeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.
---------------	--

Luonnonsuojelu			
Tunniste	Toimenpide	Kiireellisyys	Kuvaus
27539	17 - Harjun paahdealueen hoito	Kiireellinen (3–5 v)	Vuoniemen–Tikansaaren harjujakson parhaiten säilyneillä paahdealueilla voidaan tehdä hoitotoimenpiteitä lajiston elinolojen parantamiseksi.
27540	20 - Lehtolajiston hoito	Kiireellinen (3–5 v)	Lehtolajiston hoitotoimenpiteitä voidaan jatkaa lehtojensuojeluohjelmakohteilla aiempien suunnitelmien tavoitteiden mukaisesti.
34266	31 - Luontotyyppi-inventointi (maa-alueet)	Kiireellinen (3–5 v)	Luontotyyppi-inventointia täydennetään vielä inventoimattomien alueiden osalta. Inventointitietojen pohjalta laaditaan tarvittaessa yksityiskohtainen toimenpidesuunnitelma.

Kulttuuriperinnön suojelu			
Tunniste	Toimenpide	Kiireellisyys	Kuvaus
31423	47 - Arkeologinen inventointi	Kiireellinen (3–5 v)	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen arkeologista inventointia täydennetään ja kulttuuriperintökohteet rekisteröidään Metsähallituksen PAVE-järjestelmään. Inventointi kohdistuu valtionmaille, erityisesti Vuoniemen–Tikansaaren harjujaksolle ja Pyhäsaareen (ratsutie ja talvitie, uittorakennusten jäänteet), Jänisselän ja Oriveden saariin (mm. Ketvele, Karkonsaari).

Luonnonsuojelu: yksityiset maat ja YSA-alueet	
Nykyisten ja mahdollisten uusien yksityisten luonnonsuojelualueiden hoitotarpeet tarkentuvat inventointitiedon täydentyessä. Kirkkovuoren lehdon istutuskusikon poistoa jatketaan aiemmin laaditun suunnitelman mukaisesti. Kyyrönniemen YSA-kohteen pohjoiset osat ovat perinnemaisemaa, jota hoidetaan laiduntamalla. Vuoniemen harjualue -nimisellä YSA-kohteella (YSA073594) Vuoniemen kärjessä on tarpeen parantaa talviaikaisesta liikkumisrajoituksesta (1.11.–1.5.) kertovaa opastusta luvattoman moottorikelkkailun lopettamiseksi. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla ei toteuteta toimenpiteitä ilman maanomistajan suostumusta.	

Kulttuuriperintön suojelu: yksityiset maat ja YSA-alueet	
Suuri osa suunnittelualueen tunnetuista kulttuuriperintökohteista sijoittuu yksityisomistuksessa oleville alueille. Tässä suunnitelmassa tarkastellaan vain valtion maiden kulttuuriperintökohteiden toimenpide- ja inventointitarpeita.	

15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti määritellään riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa.
--------	---

Kysynnän kuvaus (tavoitetilassa) ja muutos nykytilaan

Suunnittelualueen virkistyspalveluiden tarjonta keskittyy yksityisomistuksessa oleville kohteille. Rantautumispaikkaverkosto on syntynyt paikallisesta tarpeesta ja pitkälti paikallisten toimijoiden (osakaskunnat, kyläyhdistykset jne.) voimin. Eniten tarjontaa on Tikanselän ja Jänisselän alueilla, jossa mm. Pidä Saaristo Siistinä ry ylläpitää useita rantautumispaikkoja. Valtion maiden osalta virkistyskäyttö ohjataan Pienen Pyhäsaaren, jossa vanhastaan sijaitsee Metsähallituksen rantautumispaikka. Sijainti lähellä Joensuun kaupunkia tuo Pyhäsaarille ympärivuotista virkistyskäytön painetta. Laajan, lähes saarettoman Pyhäselän keskellä sijaitsevalla rantautumispaikalla on virkistysarvon lisäksi merkitystä myös veneilijöiden ja talvella hiihtäjien turvallisuuden kannalta. Kohteen poistaminen lisäisi todennäköisesti luvaton tulentekoa luonnonsuojelualueella Pyhäsaarilla. Kohde on perusteltua säilyttää, mutta sen ylläpitoa ei kustannussyistä voida toteuttaa Luontopalvelujen omana työnä. (kuva 9)

Viestinnän ja opastuksen toimenpiteet

Tunniste	Toimenpide	Kiireellisyys	Kuvaus
27871	51 - Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)	Erittäin kiireellinen (1–2 v)	Saimaannorpan näkyvyyttä lisätään alueen viestinnässä ja opastusaineistossa (mm. Pienen Pyhäsaaren maasto-opaste). Laaditaan alueella liikkujille suunnattu pdf-karttaesite, josta näkyvät vyöhykejaon mukaiset häiriöherkät pesimäalueet. Muita keinoja norppatietoisuuden lisäämiseksi ovat esim. paikallisiin tilaisuuksiin osallistuminen, sidosryhmäyhteistyö, vapaaehtoisten pesälaskijoiden rekrytointi ja erävalvonnan näkyvyyden lisääminen.
31058	52 - Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Kiireellinen (3–5 v)	Pienen Pyhäsaaren rantautumispaikalle tuotetaan saimaannorppatietoa sisältävä kohdeopaste ajanmukaisin suojelualuearajauksin.

Retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Tunniste	Toimenpide	Kiireellisyys	Kuvaus
31057	67 - Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Kiireellinen (3–5 v)	Pienen Pyhäsaaren rantautumispaikan ylläpidon toteuttamiseksi etsitään aktiivisesti uutta, kustannustehokasta mallia (esim. ylläpito- tai käyttöoikeussopimus). Nykyinen ylläpitosopimus päättyy vuoden 2016 lopussa. Rantautumispaikan ylläpito edellyttää sopimusta ulkopuolisen toimijan kanssa.
35381	68 - Palveluvarustuksen purkaminen	Kiireellinen (3–5 v)	Valtion omistukseen siirtyneessä Karkonsaaressa sijaitseva huonokuntoinen käymälärakennus puretaan, samoin mahdolliset muut vanhat rakenteet. Karkonsaaressa ei ylläpidetä rantautumispaikkaa. Isoon Pyhäsaaren monissa palveluvarustuskartoissa merkitty rantautumispaikka pyritään poistamaan MH:n ulkopuolisten tahojen opastusaineistosta, koska kohteella ei ole huollettua tulipaikkaa.

Yksityiset maat ja YSA-alueet

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on pystyttänyt yksityismailla sijaitseville veneenlasku- ja rantautumispaikoille Rääkkylän Paksuniemeen ja Vuoniemeen, Suursaareen, Tikankaivantoon, Linnakalliolle sekä Laitasaareen (valtion) saimaannorppatietoa sisältäviä opastauluja ja voi harkinnan mukaan laatia lisää vastaavia opastauluja sopiviin kohteisiin. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla olevien yleiseen käyttöön tarkoitettujen palvelurakenteiden osalta on käynnissä valtakunnallinen selvitystyö rakenteista vastuussa olevien tahojen selvittämiseksi. Suunnittelualueen palvelurakenteet ovat mukana selvitystyössä.

16 Erätalouden toimenpiteet

Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.							
Metsästys ja riistanhoito								
Kuvaus alueen metsästyskäytön muutoksesta								
Suunnittelualueen metsästyskäyttöön ei tule muutoksia hoito- ja käyttösuunnitelman myötä. Metsästystä Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueella voidaan harjoittaa luonnonsuojelualueen perustamisasetuksen (VA 441/2014) ja yksityisillä luonnonsuojelualueilla ko. alueen rauhoitusmääräysten mukaisesti. Metsähallitus laatii metsästysvuokrasopimuksen alueen valtion mailla metsästävien seurojen kanssa. Metsähallitus myöntää luvat metsästys- ja pelastuskoirakokeiden järjestämiseen ja ko. koirien kouluttamiseen Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueella.								
Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu								
Metsästysoikeuden vuokraaja huolehtii alueen riistakannoista metsästysvuokrasopimuksen ehtojen ja metsästyslain edellyttämällä tavalla.								
Riistanhoitotyöt ja rakenteet sekä valvonta								
Metsästys metsästyslain 8 §:n perusteella valtion alueilla								
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus				
Metsästyslain 8 §:n aluetta (kunnan asukkailla vapaa metsästys-oikeus)								
Yleiset vesialueet (metsästys-oikeus metsästyslain 7 §:n mukaisesti)	Ei muutu							
Muutos metsästyksen maanomistajan luvalla (metsähallituksen maat)								
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus				
Metsähallituksen pienriistan metsästysalue								
Metsähallituksen hirvieläimen metsästysalue								
Metsähallituksen pienriistan sopimusmetsästysalue	Ei muutu							
Metsähallituksen hirvieläimen sopimusmetsästysalue	Ei muutu							

Muutos metsästyskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen hallinnoima metsästyskäytön ulkopuolinen alue				
Metsähallituksen hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset	Ei muutu			Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueella metsästystä on rajoitettu valtioneuvoston asetuksella 441/2014: Alueella on sallittu hirven, metsäjäniksen, rusakon, teeren ja pyyn metsästys 1.10.–31.12. Luvanvaraisista poikkeuksista säädetään luonnonsuojelulaissa (1096/1996: 15§ ja 17§).
YSA-alueiden metsästyskielto-alueet	Ei muutu			

Kalastus
Kalaveden ja kalakantojen hoito
Metsähallitus vastaa kalastuksen järjestämisestä suunnittelualueeseen kuuluvilla yleisillä vesialueilla pyydyskalastuksen ja kaupallisen kalastuksen osalta. Kalastuksen järjestämisessä ja lupien kiintiöinnissä käytetään kalastuksen suunnittelu- ja seurantajärjestelmää (KSSJ). Metsähallitus osallistuu kalakantojen hoitoon ohjaamalla yhteislupa-alueiden viehelupatuloista tulevan Metsähallituksen osuuden kalastusalueiden käyttöön. Kalastusalueet käyttävät varat mm. kalojen istutuksiin ja viehekalastuksen järjestämiseen.
Alueen kalastuskäytön muutos
Suunnittelualueen kalastuskäyttöön ei tule muutoksia hoito- ja käyttösuunnitelman myötä.

Muutos kalastukseen ki perusteella yleisillä vesialueilla ja muutokset yleiseen kalastusoikeuteen (pilkkiminen, onkiminen...)				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Yleiset vesialueet (kalastuslaki)	Ei muutu			
Muutos kalastukseen maanomistajan luvalla (metsähallituksen maat)				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen lupakalastus-alueita	Ei muutu			
Metsähallituksen vuokra-alueita				
Muutos kalastuskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
YSA-alueiden kalastuskielto-alueet				
Kalastusrajoitukset	Ei muutu			
Paikalliset erityisoikeudet				

Erätalouden toimenpiteet		
Tunniste	Toimenpide	Kuvaus
27859	74 - Kalastuksen säätely	Kalastusta ohjataan norppaturvalliseksi Saimaannorpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman periaatteiden mukaisesti. Kalastusta suunnittelualueella ohjaavat kalastuslaki (379/2015) ja kalastusta rajoittava asetus VA 259/2016 sekä osakaskuntien ja ELY-keskuk-sen väliset sopimukset verkkokalastuksen kevätaikaisesta rajoittamisesta. Metsähallitus voi tarvittaessa asettaa yleisvesille kalastuslakia ja norppa-asetusta tiukempia kalastusrajoituksia, samoin osakaskunnat ja kalastusalueet vesialueilleen.
Metsästys: muut alueet (YSA- ja yksityisalueet) ja mahdolliset suositukset		
Maanomistaja päättää metsästysoikeudesta omistamillaan alueilla. Yksityisistä luonnonsuojelualueista (YSA) kahdella metsästys on maanomistajan päätöksellä kielletty: Ruohosaari ja Laita-saari (YSA073146), Vuoniemen luonnonsuojelualue 1 (YSA201585).		
Kalastus: muut alueet (YSA- ja yksityisalueet) ja mahdolliset suositukset		

17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, poltto-puun ja pohjaveden otto.
---------------	---

Marjastus ja sienestys

Marjastus ja sienestys on sallittua jokamiehenoikeudella ottaen huomioon ajalliset ja paikalliset liikkumisrajoitukset.

Luontaiselinkeinot (sis. Metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)

Ei muutosta.

Maastoliikenne ja muu liikenne

Toiminto	Ohjaus	Peruste
11 - Maastoliikenne lumipeitteiseen aikaan	Ei muutu	Valtion suojelualueiden maastoliikenteen säätelyssä noudatetaan Metsähallituksen luontopalvelujohtajan vahvistamia maastoliikenneperiaatteita (54). Maastoliikenne valtionmaalla vaatii Metsähallituksen luvan. Yksityisillä suojelualueilla noudatetaan kunkin alueen rauhoitusmääräyksiä (liite 1). Jääpeitteisellä vesialueella liikutaan maastoliikennelain (1710/1995) mukaisesti vesilain vesien yleiskäyttöoikeuden perusteella (vesilaki 587/2011). Saimaannorpan pesinnän kannalta herkät alueet on osoitettu vyöhykejaossa luonnonarvovyöhykkeenä, jolla suositellaan välttämään moottoriliikennettä saimaannorpan pesimäaikaan. Kevätaikainen moottorikelkkailu voi aiheuttaa häiriötä saimaannorpan pesinnälle, mikäli se suuntautuu pesimäluotojen tai -rantojen läheisyyteen. Mikäli häiriöön on tarpeen puuttua, ELY-keskuksen on mahdollista ohjata talviaikaista moottoriliikennettä maastoliikennelain nojalla.
12 - Maastoliikenne sulan maan aikaan	Ei muutu	Valtion suojelualueiden maastoliikenteen säätelyssä noudatetaan Metsähallituksen luontopalvelujohtajan vahvistamia maastoliikenneperiaatteita (54). Maastoliikenne valtionmaalla vaatii Metsähallituksen luvan. Yksityisillä suojelualueilla noudatetaan kunkin alueen rauhoitusmääräyksiä (liite 1).

Liikkuminen

Toiminto	Ohjaus	Peruste
21 - Maastopyöräily	Ei muutu	Sallittu jokamiehenoikeudella rajoitusalueet huomioon ottaen.
22 - Ratsastus	Ei muutu	Sallittu jokamiehenoikeudella rajoitusalueet huomioon ottaen.
23 - Koiravaljakko	Ei muutu	Sallittu jokamiehenoikeudella rajoitusalueet huomioon ottaen.
25 - Kiipeily	Ei muutu	Kiipeily ja laskeutuminen on sallittua jokamiehenoikeudella. Kallioiden harjaaminen kasvillisuuden poistamiseksi on kielletty. Pysyvien pulttien tms. kiinnittäminen edellyttää Metsähallituksen / maanomistajan suostumusta tai lupaa.

Urheilutapahtumat ja järjestetty seuratoiminta sekä partio- tai muu vastaava toiminta		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
33 - Muu toiminta maastossa	Ei muutu	Valtion alueilla järjestettävät kokoontumislain (30/1999) mukaiset yleisötilaisuudet edellyttävät Metsähallituksen suostumusta tai lupaa. Suostumusta tai lupaa edellyttävät myös sellaiset valtion alueilla järjestettävät tilaisuudet, joista voidaan olettaa aiheutuvan vähäistä suurempaa haittaa esimerkiksi kasvillisuudelle tai muulle lajistolle. Tällaisia tapahtumia voivat olla esim. urheilu-, suunnistus- ja muut maastotapahtumat sekä partio- tai muut leirit. Tarvittaessa käytettävät alueet määritellään luvassa. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla noudatetaan kunkin alueen rauhoitusmääräyksiä (liite 1).
Maa-ainesten otto ja muu käyttö/otto		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
41 - Maa-ainesten otto	Ei muutu	Maa-ainesten otto valtion suojelualueilla on kielletty. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla toimitaan alueen rauhoitusmääräysten mukaisesti (liite 1).
42 - Polttopuun otto	Ei muutu	Polttopuun otto valtion suojelualueilta on kielletty. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla toimitaan alueen rauhoitusmääräysten mukaisesti (liite 1).
43 - Pohjaveden otto	Ei muutu	Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei ole vaikutusta Vuoniemen pohjavedenottamon käyttöön.
90 - Muu käyttö	Ei muutu	Alueelle myönnettäviin tutkimus-, tapahtuma-, maastoliikenne- ym. lupiin liitetään tarvittaessa ohjeita, määräyksiä tai ehtoja, joilla turvataan alueen suojeluarvot. Edunvalvonnalla (mm. lausunnot) pyritään vähentämään mahdollisista maankäyttöhankeista aiheutuvia, suojelualueisiin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia.
90 - Muu käyttö	Supistuu	Metsähallitus on päätöksellään antanut yleisen luvan tulentekoon valtion mailla Lapissa, Pohjanmaalla, Kainuussa sekä Pohjois-Karjalassa käyttäen kuivia oksia, risuja ja pieniä juurakoita. Yleistä tulenteko-oikeutta on kuitenkin rajattu luonnonsuojelualueille laadituissa hoito- ja käyttösuunnitelmissa ja järjestyssäännöissä. Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueella avotulenteko on sallittu vain Metsähallituksen tarkoitukseen osoittamilla rakennetuilla tulentekopaikoilla käyttäen ainoastaan paikalle tarkoitusta varten erikseen tuotua polttopuuta. Nuotiota tai muuta avotulta ei saa sytyttää, jos olosuhteet kuivuuden, tuulen tai muun syyn takia ovat sellaiset, että metsäpalon, ruohikkopalon tai muun tulipalon vaara on ilmeinen (Pelastuslaki 379/2011, 6 §).
Metsätalous		
Tavoitteet		
Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla ei harjoiteta metsätaloutta.		
Suosituksia yksityismaiden metsäsuunnitteluun		
Yksityisillä suojelualueilla (YSA) metsätaloutta harjoitetaan kunkin suojelualueen rauhoitusmääräysten mukaisesti. Rantojensuojeluohjelman alueilla rantametsiä tulee käsitellä rantametsien käsittelysuositusten mukaisesti. Saimaannorpan pesimärauhan turvaamiseksi rantametsien käsittelyä suositellaan vältettävän kevättalvella norpan pesimäaikaan.		

18 Hallinto

Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualan hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualan hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualan mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.
---------------	--

Suunnittelualueesta vastaavat tahot

Metsähallitus hallinnoi suunnittelualan valtionmaita ja yleisiä vesialueita. Yksityiset luonnonsuojelut alueet ja perustamattomat yksityismaat ovat maanomistajan hallinnassa. YSA-kohteiden maanomistajat antavat luvat luonnonhoito- ja ennallistamissuunnitelmien laatimiseen ja toteuttamiseen omistamillaan mailla. Yksityisten vesialueiden hallinnasta ja hoidosta vastaavat osakunnat ja kalastusalueet.

Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon ELY-keskukset tekevät yksityisiä luonnonsuojelut alueita koskevat rauhoituspäätökset toimialueillaan, käsittelevät niitä koskevat poikkeusluvut sekä hyväksyvät YSA-kohteille laaditut hoito- ja toimenpidesuunnitelmat. ELY-keskus antaa lausunnon luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaisista, Natura-alueelle tai sen läheisyyteen suunniteltavien hankkeiden vaikutusten arvioinnista. ELY-keskus ottaa vastaan luonnonsuojelulain 65b §:n mukaiset ilmoitukset Natura-alueeseen vaikuttavista toimenpiteistä ja voi tarvittaessa kieltää tai rajoittaa toimenpiteen toteuttamista.

Suojelualan perustamistoimet

Tunniste	Toimenpide	Kuvaus
36518	80 - Suojelualan perustamistoimet	ELY-keskus edistää kaavojen suojeluvarausten sekä suojeluohjelmien toteuttamista neuvottelemalla merkittävien kohteiden toteuttamisesta maanomistajan kanssa (yksityisen luonnonsuojelut alueen perustaminen / hankinta valtiolle liitettäväksi Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelut alueeseen).
32979	85 - Kiinteistönmuodostamistoimet	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelut alueesta muodostetaan suojelut aluekiinteistö. Toistaiseksi YM:n hallinnassa oleva Luostari-sen-luodot sekä suojelut alueen perustamisen jälkeen valtion omistukseen siirtyneet Karkonsaari ja Myhkyrä liitetään osaksi Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelut aluetta. Järjestyssääntö annetaan, kun Luostari-sen-luotojen hallinnansiirto on tehty.
35380	86 - Rajojen merkintä	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelut alueen rajat merkitään maastoon lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Vahvistetun järjestyssäännön mukaiset liikkumisrajoitusalueet merkitään maastoon tarkoituksenmukaisella tavalla.

Käytön ohjaus ja maankäyttöön vaikuttaminen

Tunniste	Toimenpide	Kuvaus
27858	91 - Käytön ohjaus vyöhykkeiden tai rajoitusalueiden avulla	Pesimäaikaista (1.1.–30.4.) liikkumista rajoitetaan norpan pesinnän kannalta tärkeillä Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelut alueen osilla (valtion maat). Suositusluontoinen luonnonarvovyöhyke osoitetaan norpan pesinnän kannalta tärkeille yksityisille alueille, jotta alueella liikkuvien tietoisuus häiriöherkistä alueista lisääntyy.
27542	91 - Käytön ohjaus vyöhykkeiden tai rajoitusalueiden avulla	Luonnonarvovyöhykkeellä osoitetaan linnuston pesinnän kannalta tärkeät alueet, joilla suositellaan välttämään pesimäaikaista mähinnousua.
32978	92 - Järjestyssäännön laatiminen / päivitys	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelut alueelle laaditaan vyöhykeratkaisuun perustuva luonnonsuojelulain (1096/1996) 20 §:n mukainen järjestyssääntö. Järjestyssääntöluonnos on hoito- ja käyttösuunnitelman liitteenä.
32980	93 - Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen	Metsähallituksen hallinnassa olevia alueita koskevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia tehdään ja voimassa olevia sopimuksia jatketaan Metsähallituksen voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Sopimuksiin perustuva toiminta ei saa vaarantaa luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelun tavoitteita. Sopimusten perusteella toteutettavaa toimintaa ovat esimerkiksi teiden ja johdinalueiden käyttö, metsästy, yleiseen virkistyskäyttöön tarkoitettujen rantautumispaikkojen ylläpito, luontomatkailun yritystoiminta ja tutkimus.
27543	94 - Lupien myöntäminen	Metsähallitus voi hakemuksesta myöntää pienpetojen pyynnin poikkeuslupia Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelut alueelle.

31698	96 - Valvonta (mm. erävalvonta)	Alueella suoritetaan säännöllistä erävalvontaa. Kalastuksenvälvojat kiinnittävät erityistä huomiota pyydysten norppaturvallisuuteen. Erävalvonnan näkyvyyttä suunnittelualueella pyritään lisäämään esimerkiksi sidosryhmien kanssa yhteistyössä järjestettävien valvontapäivien. Erävalvonta on luonteeltaan ennaltaehkäisevää.
27872	98 - Sidosryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)	Paikallisten kalastajien ja mökkiläisten tietoisuutta norpalle turvallisista kalanpyydyksistä pyritään lisäämään. Osallistutaan norppaturvallisten kalanpyydyksien kehitystyöhön.

Valmiudet

Toimenpide	Valmius	Tarkennus
11 - Öljyonnettomuussuunnitelma	On	Saimaan syväväylän alueen alusöljy- ja aluekemikaalivahinkojen torjunnan yhteistoimintasuunnitelma (52). SÖKÖ-Saimaa-hanke 2016–2017 (KYAMK): Öljyntorjunnan toimintamalli Saimaan syväväylälle ja luontokohteiden priorisointi yhteistyössä viranomaisten ja asiantuntijoiden kanssa. Metsähallituksen saimaannorppa-asiantuntijat ovat mukana hankkeessa. Öljyvahinkojen torjuntalaki (1673/2009): Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja valvoo öljyvahinkojen torjunnan järjestämistä alueellaan ja vahvistaa toimialueensa pelastustoimen alueiden öljyvahinkojen torjuntasuunnitelmat. Se antaa myös tarvittaessa muille torjuntaviranomaisille asiantuntija-apua ja mahdollisuuksiensa mukaan muutakin apua öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen torjunnassa. ELY-keskus laatii suunnitelman yhteistyössä muiden öljyvahinkojen torjuntaa koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (249/2014) mainittujen viranomaisten kanssa. Vahinkojen torjunta toteutetaan usean viranomaisen yhteistyöllä.
12 - Metsäpalontorjuntasuunnitelma	On	Metsäpalotilanteessa toimitaan Metsähallituksessa sovitujen menettelytapojen ja ohjeistuksen mukaisesti.

Palvelurakenteiden turvallisuus

Toimenpide	Valmius	Tarkennus
24 - Pelastusyhteistyö	On	Pelastusviranomaiset

Yhteistyö

Toimenpide	Valmius	Tarkennus
31 - Alueellinen ja paikallinen yhteistyö	On	Metsähallitus hoitaa hallinnassaan olevia alueita yhteistyössä paikallisten ja maakunnallisten sidosryhmien kanssa. Yhteistyön keinoja ovat mm. tiedottaminen, kokoukset, yhteishankkeet sekä osallistavat suunnittelumenetelmät. Tärkeimpiä yhteistyötahoja ovat alueen sijaintikunnat, paikalliset asukkaat, kyläyhdistykset, metsästysseurat, luontomatkailuyritykset, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon ELY-keskukset, maakuntien liitot, paikalliset kalastus- ja metsästystahot, retkeily- ja luonnonsuojelujärjestöt ja museoviranomaiset.

YSA-alueet ja muut yksityisessä omistuksessa oleva alueet

ELY-keskus arvioi toimialueellaan yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräysten päivittämistarpeet ja sopii tarvittaessa uusista rauhoitusmääräyksistä maanomistajan kanssa. Yksityisten luonnonsuojelualueiden ja rajoitusalueiden rajat merkitään maastoon tarpeen mukaan.

19 Resurssit

Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.			
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat			2016	
	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja	
14 - Opastuspalvelut ja opastusviestintä		2 000	Pienen Pyhäsaaren kohdeopaste, pdf-karttaesite (suunnittelu ja toteutus).	
Virkistyskäyttö yhteensä	0	2 000		
23 - Muu luonnonhoito			Kustannukset voidaan arvioida, kun toimenpidetarpeet tarkentuvat täydennysinventointien myötä.	
24 - Luonnonsuojelun seurannat	6 000		Saimaannorpan pesä- ja poikaslaskenta sekä pesäpaikkasukellukset (vuosittainen keskiarvo).	
Luonnonsuojelu yhteensä	6 000	0		
32 - Arkeologiset kohteet		7 000	Valtion maiden arkeologinen kulttuuriperintöinventointi.	
Kulttuuriperintö yhteensä	0	7 000		
41 - Kiinteistötekniset kulut		11 000	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen suojelualuekiinteistön muodostaminen ja rajojen merkintä.	
90 - Muut hallintokulut	4 000		Valvonta-, ym. hallintokulut (sis. Pienen Pyhäsaaren ylläpitosopimus).	
Hallinto- ja muut kulut yhteensä	4 000	11 000		
Kaikki yhteensä	10 000	20 000	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €	170 000

20 Osallistaminen

Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.
---------------	--

Kohdennettu osallistaminen	Osallistetut tahot	Nimetty edustaja
Yhteistyöryhmä	Etelä-Savon ELY-keskus	Arto Ustinov
Yhteistyöryhmä	Pohjois-Karjalan ELY-keskus	Mika Pirinen
Yhteistyöryhmä	Etelä-Savon liitto	Sanna Poutamo
Yhteistyöryhmä	Pohjois-Karjalan liitto	Leena Leskinen / Jukka Nykänen
Yhteistyöryhmä	Savonlinnan kaupunki	Risto Aalto
Yhteistyöryhmä	Kiteen kaupunki	Marketta Lintinen
Yhteistyöryhmä	Rääkkylän kunta	Kalevi Harinen
Yhteistyöryhmä	Liperin kunta	Anu Louhelainen / Reino Kuivalainen
Yhteistyöryhmä	Luonnonsuojelupiiri (Yhteinen edustaja: Etelä-Savo / Pohjois-Karjala)	Timo Luostarinen
Yhteistyöryhmä	Pohjois-Karjalan kalatalouskeskus (Edustaa myös Oriveden ja Keski-Karjalan kalastusalueita)	Taina Aholas / Mervi Paajanen
Yhteistyöryhmä	Etelä-Savon kalatalouskeskus	Harry Härkönen
Yhteistyöryhmä	Riistakeskus (Yhteinen edustaja: Etelä-Savo / Pohjois-Karjala)	Juha Kuittinen
Yhteistyöryhmä	Joensuun Latu	Eero Oura
Yhteistyöryhmä	Niemisen ja Sintsin seudun kyläyhdistys ry	Martti Kettunen
Yhteistyöryhmä	Vuokalan kalastusalue	Hemmo Suhonen
Kahdenvälinen osallistaminen	Pohjois-Karjalan maakuntamuseo	-

Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)

Natura-alueen yksityisten luonnonsuojelualueiden (YSA) kiinteistörekisteriin merkityille maanomistajille lähetettiin kirje suunnittelun aloittamisesta ja mahdollisuuksista vaikuttaa suunnitteluun. Suunnittelutyön alkaessa julkaistiin mediatiedote, jonka avulla tietoa suunnittelusta saatiin paikallislehtiin. Yksityisten vesialueiden omistajat kutsuttiin kirjeitse kalastusteematilaisuuteen 7.6. Yleisötilaisuudesta 5.7. tiedotettiin mediatiedotteella sekä ilmoituksilla alueella ilmestyvissä sanomalehdissä (Karjalainen, Itä-Savo, Koti-Karjala ja Kotiseutu-uutiset). Yleisötilaisuus ajoitettiin lomakauteen, jotta parhaiten tavoitettaisiin myös alueen kesäasukkaat.

Avoimet osallistamistilaisuudet		Paikka	Pvm	Osallistujat (lkm)
Info-/keskustelutilaisuus kalavesien omistajille ja alueella kalastaville. Kutsu tilaisuuteen lähetettiin osakaskunnille, kalastusalueille ja alueen kaupallisille kalastajille		Rääkkylän kunnantalon valtuustosali (Kinnulantie 1, 82301 Rääkkylä)	07.06.2016	20
Kaikille avoin yleisötilaisuus, jossa esiteltiin suunnitelman tavoitteita ja alustavia linjauseesityksiä.		Roukalahden kylätalo (Tutjuntie 88, Liperi)	05.07.2016	18
Yhteenveto osallistamisen vaikutuksesta suunnitelmaan				
Keskeisistä sidosryhmistä koottiin yhteistyöryhmä tuomaan erilaisten käyttäjäryhmien ja viranomaistahojen näkökulmia suunnittelun tueksi. Yhteistyöryhmän kolmessa kokouksessa käsiteltiin keskustellen ja ryhmätöiden avulla mm. alueen keskeisten arvojen ja suunnitelman päämäärien ja tavoitteiden määrittelyä. Yhteistyöryhmän jäsenten kanssa käytiin vuoropuhelua myös varsinaisten kokousten ulkopuolella. Järjestetyissä osallistamistilaisuuksissa pyrittiin paitsi tiedottamaan suunnittelun etenemisestä, myös saamaan mahdollisimman paljon tietoa suojelualueisiin kohdistuvista paikallisten perinteisistä käyttötavoista ja -tarpeista, mm. talviaikaisen liikkumisen ja virkistyskäytön osalta.				
Lausunnot ja palaute				
Pyydetty lausunnot (kpl)	46	Saadut lausunnot (kpl)	18	
Lausuntokooste on esitetty liitteessä 5.				

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI JA SEURANTA

21 Ympäristövaikutusten arviointi, toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta

Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta

Hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin ja lajeihin on arvioitu suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelman tarkoituksena on kohde-alueen luonnonarvojen ja lajiston elinolosuhteiden turvaaminen ja parantaminen, joten siihen ei lähtökohtaisesti sisällytetä toimenpiteitä, jotka heikentäisivät kohteen suojelun perustana olevia luonnonarvoja. Esitetyt toimenpiteet edistävät luontotyyppien ja -lajien säilymistä sekä estävät niiden heikkenemistä ja niihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Toimenpiteiden toteuttaminen ei heikennä niitä suojeluarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Näin ollen luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaista Natura-vaikutusten arviointia ei tarvitse suorittaa.

Yhteenveto vaikutuksista ja vaikutukset Natura 2000 -suojeluperusteisiin

Oriveden–Pyhäselän Natura-alueen tärkein suojeluperuste on luontodirektiivin liitteen II priorisoitu ja liitteen IV laji saimaannorppa. Suunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä pyritään turvaamaan saimaannorpan elinympäristöä ja pesimärauhaa sekä lisäämään viestinnän keinoin tietoisuutta norpan elinpiirin vaatimuksista, siihen kohdistuvista uhkista sekä norpan suojelun tavoitteista. Suunnitelman tavoitteiden täyttymisen ja toimenpiteiden toteuttamisen voidaan olettaa vaikuttavan suotuisasti saimaannorppakannan kehitykseen Natura-alueella. Kaikki tämän suunnitelman toimenpiteet ovat sellaisia, ettei niillä ole kielteisiä vaikutuksia saimaannorpan esiintymiseen alueella.

Suunnittelualueella esiintyvistä luontodirektiivin luontotyypeistä Natura-alueen suojeluperusteina ovat harjumetsät sekä lehdot. Hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttaminen edistää näiden luontotyyppien säilymistä ja parantaa pitkällä aikavälillä niiden edustavuutta. Suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamisella ei ole heikentäviä vaikutuksia muidenkaan Natura-alueella esiintyvien luontodirektiivin luontotyyppien tilaan. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla rauhoitussäädökset ja muilla yksityisalueilla kunkin kohteen toteutustavan mukainen Natura-arvojen huomioonottaminen mm. metsänhoidossa, lupamenettelyssä ja muussa maankäytön suunnittelussa turvaavat Natura-luontotyyppien säilymistä.

Toimenpiteiden vaikutusten arviointi

Tavoite	Toimenpide	Vaikutusten arviointi	Ekologinen vaikutus	Sosiaalinen vaikutus	Taloudellinen vaikutus	Riskien torjunta
Edellytykset onnistuneeseen pesintään säilyvät norpan vanhoilla, tiedossa olevilla pesäpaikoilla.	91 - Käytön ohjaus vyöhykkeiden tai rajoitusalueiden avulla	Vyöhykejaolla ohjataan erilaisten toimintojen sijoittamista valtion alueille. Rajoitusvyöhykkeen avulla käyttöä ohjataan pois arimmilta norpan pesimäalueilta ja turvataan näin pesimärauhan säilymistä. Liikkumisrajoitukset kohdistuvat ajallisesti ja alueellisesti siten, ettei niillä ole merkittäviä vaikutuksia alueen virkistyskäytön mahdollisuuksiin. Pääosin yksityisille vesialueille osoitettava luonnonarvovyöhyke on luonteeltaan suosituksenomainen ja sillä pyritään lisäämään alueella liikkuvien tietoisuutta norpan pesinnälle herkimmistä alueista, joilla tarpeetonta liikkumista on hyvä välttää pesimäaikaan.	x	x		Järjestyssäännön, liikkumisrajoitusten ja -suositusten noudattamista voidaan edellyttää vain, jos tieto luonnonsuojelualueen rajoista, järjestyssäännön sisällöstä, rajoitusalueista sekä luonnonarvovyöhykkeistä on helposti alueella liikkuvien saatavilla. Tietoa välitetään laadukkailla, ajantasaisilla ja oikein sijoitelluilla maasto-opasteilla, verkkosivuille laadittavalla pdf-kartalla, muulla verkkoviestinnällä sekä merkitsemällä liikkumisrajoitusalueet maastoon tarkoituksenmukaisella tavalla.
	92 - Järjestyssäännön laatiminen/päivitys	Vahvistetun hoito- ja käyttösuunnitelman pohjalta laadittavan järjestyssäännön avulla kävijöiden tieto sallituista, rajoitetuista tai kielletyistä toimista Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueella lisääntyy.	x	x		Ks. Käytön ohjaus vyöhykkeiden tai rajoitusalueiden avulla.
Paikallisten asukkaiden ja loma-asukkaiden tietoisuus norpan elinpiiristä, sen vaatimuksista ja sitä uhkaavista tekijöistä lisääntyy. Saimaannorppa nähdään myönteisenä ja vetovoimaa vahvistavana osana paikallisidentiteettiä: Norpasta ollaan ylpeitä!	51 - Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)	Paikallisten asukkaiden ja aluetta eri tavoin käyttävien ihmisten myönteinen suhtautuminen saimaannorppaan ja sen suojeluun edistää suojelutoimien hyväksyttävyyttä ja toteutumista alueella. Osin tietämättömyydestä ja väärinkäsityksistä kumpuavat ennakkoluulot ja kielteiset asenteet norpan-suojelua kohtaan lisäävät ristiriitoja ja heikentävät paikallisten asukkaiden halua osallistua norpansuojelutyöhön (pesälaskennat, kuolleena löytyneiden norppien ilmoittaminen jne.). Luonnonarvovyöhykkeiden ja rajoitusalueiden esittäminen helposti saatavilla olevalla kartalla on välttämätöntä alueella liikkuvien informoimiseksi norpan pesimäaikaisen liikkumisen suosituksista.	x	x		Yhteistyö paikallisten sidosryhmien kanssa, avoin viestintä ja reagointi tarpeen mukaan paikallismediassa käytävään keskusteluun auttavat ajan mittaan lievittämään ristiriitoja.
Suunnittelualueella vältetään norppien kalanpyydyskuolemilta.	74 - Kalastuksen säätely	Kalastuslaki (379/2015) ja norppa-asetus (VA 259/2016) sekä osakaskuntien ja ELY-keskuksen väliset sopimukset verkkokalastuksen kevätaikaisesta rajoittamisesta ohjaavat kalastusta suunnittelualueella. Lainsäädännön ja sopimusten taustalla on pyrkimys minimoida saimaannorppien kalanpyydyskuolleisuutta, joka on merkittävin yksittäinen saimaannorppien kuolinsyy.	x	x		Kaikilla, etenkin satunnaisesti, alueella kalastavilla ei välttämättä ole ajantasaista tietoa uuden norppa-asetuksen mukaisista kalastusrajoitusalueista tai norpalle turvallisista kalanpyydyksistä. Tieto alueen kalastusrajoituksista tulee olla helposti

						kalastajien saatavilla. Tiedottamisessa avainasemassa ovat kalastusalueet ja osakaskunnat sekä Metsähallitus yleisvesialueiden osalta. Tietoa välitetään mm. verkkoviestinnällä (Eräluvut.fi).
	96 - Valvonta (mm. erävalvonta)	Erävalvonta on luonteeltaan ennaltaehkäisevää. Säännöllisen erävalvonnan myötä tieto lainmukaisista pyydyksistä lisääntyy ja tiedonpuutteen vuoksi käytettävät, norpalle vaaralliset pyydykset alueella vähenevät. Kohtaamiset erävalvojan kanssa lisäävät kävijöiden tietoisuutta alueen suojelutavoitteista ja vähentävät rauhoitusmääräysten vastaista toimintaa.	x	x		Riskinä on, ettei erävalvontaan ole osoitettavissa riittävästi resursseja hankerahoituksen päättymisen jälkeen.
	98 - Sidosryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)	Tietämättömyydestä johtuva saimaannorpalle vaarallisten kalanpyydysten käyttö (mm. katiskat ilman nielurajoitinta) vähenee. Norpalle turvallisten kalanpyydysten kehitystyö lisää onnistuessaan sekä kotitarve- että kaupallisten kalastajien kalastusmahdollisuuksia saimaannorpan elinalueilla.	x	x	x	
Harjumetsien ja lehtojen tila ei heikkene nykyisestä. Luontotyyppien pienialaisilla hoitotoimenpiteillä voidaan tarvittaessa parantaa lajistollisesti arvokkaimpien kohteiden tilaa.	17 - Harjun paahdealueen hoito	Harjujen paahteisiin rinteisiin erikoistunut lajisto hyötty varjostuksen vähemisestä. Toimenpiteet parantavat Natura-luontotyyppiin '9060 Harjumetsät' edustavuutta. Toimenpiteet parantavat myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaan harjutien maisemallista arvoa.	x			Toimenpiteet toteutetaan saimaannorpan pesimäajan ulkopuolella, jotta vältetään aiheuttamasta häiriötä pesinnälle.
	20 - Lehtolajiston hoito	Puolivarjoisassa viihtyvä lehtolajisto hyötty kuusen poistamisesta. Toimenpiteet parantavat Natura-luontotyyppiin '9050 Boreaaliset lehdot' edustavuutta.	x			Puuston käsittely tehdään pääsääntöisesti kasvukauden ulkopuolella. Liian voimakkaita käsittelyjä ei tehdä, jotta vältetään heinittymiseltä.
	31 - Luontotyyppi-inventointi (maa-alueet)	Tiedot Natura-alueen luontotyypeistä edustavuuksineen sekä niiden hoitotarpeesta täsmentyvät sille tasolle, että tarvittaviin hoitotoimenpiteisiin voidaan ryhtyä. Inventoinnin täydentäminen on edellytys harjumetsien ja lehtojen tarkempien hoitosuunnitelmien laatimiselle.	x			
Häiriölle alttiiden suurten petolintujen ja loppilintujen pesimärauha säilyy.	91 - Käytön ohjaus vyöhykkeiden tai rajoitusalueiden avulla	Luonnonarvovyöhyke auttaa alueella liikkuvia hahmottamaan linnuston pesinnän kannalta häiriölle altteimmat luodot ja saaret, joille rantautumista on syytä välttää lintujen pesimäaikaan. Häiriön vähentyessä pesinnän onnistumisen mahdollisuudet lisääntyvät.	x	x		Jotta liikkumissuosituksen noudattamista voidaan edellyttää, tieto luonnonarvovyöhykkeistä tulee olla helpposti alueella liikkuvien saatavilla. Tietoa välitetään mm. verkkosivuille laadittavalla pdf-kartalla.
	94 - Lupien myöntäminen	Vierasperäisten ja muiden liikaa lisääntyneiden tai haitalliseksi käyneiden pienpetojen kannan pitäminen alhaisena turvaa linnuston, myös riistalintujen, pesinnän onnistumista Natura-alueella ja sen ulkopuolella.	x	x	x	Onnistunut kannansäättely edellyttää jatkuvuutta ja yhteistyötä paikallisten metsästäjien kanssa. Luonnonsuojelualueelle myönnettävät pienpetojen metsästyksen poikkeusluvut pyritään laatimaan pitkäaikaisiksi (n. 10 v.).

Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen kulttuuriperintökohteet inventoidaan ja arvioidaan mahdolliset toimenpidetarpeet kohteiden säilymiseksi.	47 - Arkeologinen inventointi	Arkeologinen inventointi tuo uutta tietoa Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen kulttuuriperinnöstä. Inventoinnissa löytyvät kohteet voidaan saattaa muinaisjäännösrekisteriin. Kulttuuriperintötieto on esimerkiksi matkailuyrittäjien hyödynnettävissä.		x	x	
Pieni Pyhäsaari on ulkopuolisen toimijan ylläpitämä, veneilijöiden ja hiihtäjien tauko- ja turvapaikka laajan Pyhäselän keskellä.	52 - Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Opastusmateriaaliin tutustuminen lisää kävijöiden tietoisuutta suojelualueen luontoarvojen ja saimaannorpan huomioon ottamisesta. Kohdeopaste sijaintitietoineen on myös turvatekijä.	x	x		
	67 - Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Kustannustehokkaan ylläpitomallin löytäminen turvaa Pienen Pyhäsaaren rantautumispaikan ylläpidon myös tulevaisuudessa. Suunnittelualue tarjoaa paikallisille ja matkailijoille mahdollisuuden virkistäytyä järviluonnossa ja antaa rauhallisena ja luonnonkauniina toimintaympäristönä lisäarvoa ympäröivien alueiden matkailuyrittäjille. Virkistysarvon lisäksi Pienen Pyhäsaaren rantautumispaikalla on laajan Pyhäselän ainoana huollettuna tulipaikkana merkitystä veneilijöiden ja hiihtäjien turvallisuuden kannalta. Virkistyskäyttö ja luontomatkailu voivat häiritä eläimistöä erityisesti pesimäaikana. Häiriölle herkimpiä ovat saimaannorppa, suuret petolinnut ja rantalinnusto. Mikäli virkistyskäyttöä suuntautuu runsaasti huollettujen rantautumispaikkojen ulkopuolelle, siitä voi aiheutua maaston kulumista ja kasvillisuuden talleantamista herkillä kohteilla. Mahdollisia haittavaikutuksia ovat myös roskaantuminen, luvaton tulenteke ja polttopuunotto sekä yksityisrannoille aiheutuva häiriö.	x	x	x	Pienen Pyhäsaaren rantautumispaikan säilyminen edellyttää kustannustehokkaan ylläpitomallin löytämistä ulkopuolisen toimijan kanssa. Siistit, huolletut rantautumispaikat polttopuineen ja käymälöineen houkuttelevat kävijöitä ja vähentävät käyttöpainetta muilla alueilla.
Muut toimenpiteet	80 - Suojelualueen perustamistoimet	Suojelualueiden perustaminen toteuttaa kaavojen suojeluvarauksia ja valtakunnallisten suojeluohjelmien tavoitteita. Perustetulla luonnonsuojelualueella voidaan tarvittaessa ohjata liikkumista saimaannorpan tai linnuston pesimäaikaan ja tehdä luonnonhoidon toimenpiteitä harjuluonnon tilan parantamiseksi.	x	x		
	85 - Kiinteistönmuodostamistoimet	Suojelualuekiinteistön muodostamisen jälkeen luonnonsuojelualueen rajat voidaan merkitä peruskarttoihin ja maastoon, mikä auttaa alueella liikkuvia hahmottamaan laajalle järviolueelle pieninä palasina sijoittuvan luonnonsuojelualueen sijainnin.	x	x		
	86 - Rajojen merkintä	Rajoitusalueilla liikkuminen on norpan pesimäaikaan luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Alueella liikkujan oikeusturvan kannalta on tärkeää, että rajoitusalueet on asianmukaisesti merkitty.	x	x		

Toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta: käytettävät mittarit, niiden nyky- ja tavoitearvot

Toimenpiteiden toteutumisen seuranta

Toimenpide	Mittari	Mittarin tarkennus	Nykytaso (teksti)	Nykytaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
Luontotyyppi-inventointi (maa-alueet)	Luontotyyppi-inventoinnin määrä (ha)	Luontotyyppi-inventoitu ala	Valtion omistuksessa oleva Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualue on valtaosin inventoitu. Suunnitelma-alueeseen kuuluvat yksityiset luonnonsuojelualueet ovat pääsääntöisesti inventoimatta.		Luontotyyppi-inventointi kattaa kaikki ne luonnonsuojelualueiksi perustetut alueet, joilla metsänsäätely on kielletty	95	100	%	2021
Arkeologinen inventointi	Kulttuuriperintöinventointien määrä (ha)	Kulttuuriperintöinventointi Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueella	Valtion alueita ei ole inventoitu		Valtion alueet on inventoitu				2021
Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (painettu aineisto, verkkosivut)	Tuotettu materiaali (kpl)	Vyöhykejakoon perustuva pdf-karttaesite julkaistu verkkosivuilla.	Ei karttaesitettä		Karttaesite julkaistu ja tiedotettu sidosryhmille				2018
Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Laadittujen maasto-opastusaineistokokonaisuuksien lkm (kpl)	Pienen Pyhäsaaren kohdeopaste	Ei kohdeopastetta		Ajantasainen kohdeopaste maastossa				2021
Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Laadittujen yhteistyösopimusten lkm (kpl)	Pienen Pyhäsaaren ylläpitosopimus uusittu / etsitty uusi malli	Nykyinen ylläpitosopimus Joensuun Katajan Hiihtojaoston kanssa päättyy 2016.		Ylläpitomalli ratkaistu				2019
Kiinteistönmuodostamistoimet	Suojelualueiden lkm, joista on muodostettu esi-/suojelu-kiinteistö (kpl)	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueesta (sis. liitettävät kohteet) on muodostettu yksi suojelu-aluekiinteistö	Kiinteistönmuodostusta ei ole aloitettu		Suojelualuekiinteistö on muodostettu				2021
Järjestyssäännön laatiminen/päivitys	Uusien/päivitettyjen järjestyssääntöjen lkm (kpl)	Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen järjestyssääntö	Ei järjestyssääntöä		Järjestyssääntö annettu				2018

Vaikuttavuuden seuranta								
1. Saimaannorppa palaa entisille esiintymisalueilleen ja pohjoiselle Saimaalle muodostuu elinvoimainen ja lisääntymiskykyinen osa norppakantaa.								
Mittari	Mittarin tarkennus	Nykytaso (teksti)	Nykytaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
Erityislajien pesintöjen määrän muutos (kannan kehitys) (kpl, %)	Syntyvien kuuttien lukumäärä Oriveden–Pyhäselän alueella (ml. Natura-alueen ulkopuoliset osat).	Arvioitu kevään 2016 pesälaskennan perusteella (2016 arvioitu ja todettu ovat samoja).	5	Arvioitu vertaamalla samankaltaisen Etelä-Saimaan Petraselkä–Yövesi-alueen syntyvyyden kasvuun 2000-luvulla.	8	10	kpl	2031
Suojeltavien lajien esiintymien määrä suojelualueilla (kpl)	Saimaannorppan talvikannan koko (yli 1-vuotiaat yksilöt) Oriveden–Pyhäselän alueella (ml. Natura-alueen ulkopuoliset osat).	9–13 yli 1-vuotiaasta yksilöä, arvioitu kevään 2016 pesälaskennan perusteella.	9–13	Arvioitu vertaamalla samankaltaisen Etelä-Saimaan Petraselkä–Yövesi-alueen kannan koon kasvuun 2000-luvulla ja käyttäen 7 %:n vuosittaista kasvua.	25	36	yks.	2031
2. Luontodirektiivin luontotyyppien tila säilyy vähintään ennallaan.								
Mittari	Mittarin tarkennus	Nykytaso (teksti)	Nykytaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
Natura-luontotyyppien edustavuus suojelualueilla (hyvän osuus) (%)	Edustavuudeltaan vähintään hyväksi arvioitujen luontotyyppien ”9060 harjumetsät” ja ”9050 lehdot” määrä Natura-alueella (ha).	Harjumetsät: 3,64 ha Lehdot: 1,44 ha		Edustavuudeltaan hyväksi arvioitujen luontotyyppien määrä alueella ei vähene nykyisestä.			ha	2031
3. Alueelle tyypillinen selkävesilinnusto säilyy elinvoimaisena.								
Mittari	Mittarin tarkennus	Nykytaso (teksti)	Nykytaso (num)	Tavoitetaso (teksti)	Tavoite (min)	Tavoite (max)	Yksikkö	Tavoitevuosi
Suojeltavien lajien esiintymien määrä suojelualueilla (kpl)	Häiriöherkän lajin vuosittain todetut pesinnät (lkm).	3–4 paria		Pesintöjen määrä säilyy vähintään nykytasolla.	3	4	p.	2031

LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisu- vuosi
01	Ympäristöministeriö	Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoiteista ja Valtioneuvoston päätös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta.	Ympäristöministeriö 30.11.2000 / 13.11.2008. Sähköinen julkaisu: www.ymparisto.fi/download/noname/%7BA2516D1A-DF52-4E0B-A00C-E2DDC51EF440%7D/59386	2009
02	Kovanen, K. (toim.)	VAT Vuoksi. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet Vuoksen vesistöalueella.	Etelä-Savon ympäristökeskuksen raportteja 4 / 2007. Etelä-Savon ympäristökeskus. Mikkeli.	2007
03	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Pohjois-Karjalan maakuntakaavayhdistelmä. Maakuntakaavan 1. 2. ja 3. vaihe. Maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset 23.4.2014.	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. Sähköinen aineisto: http://pohjois-karjala.fi/maakuntakaava1-3	2014
04	Etelä-Savon maakuntaliitto	Etelä-Savon maakuntakaava.	Etelä-Savon maakuntaliiton julkaisu 98:2009. Sähköinen aineisto: http://www.esavo.fi/etela-savon_maakuntakaava	2009
05	Etelä-Savon maakuntaliitto	Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavaehdotus.	Sähköinen aineisto: www.esavo.fi/vaihemaakuntakaava2 . Ehdotus nähtävillä 28.9.-29.10.2016	
06	Etelä-Savon maakuntaliitto	Etelä-Savon 1. vaihemaakuntakaava.	Sähköinen aineisto: www.esavo.fi/etela-savon_maakuntakaava #Etelä-Savon 1. vaihemaakuntakaava (2016)	2016
07	Rääkkylän kunta	Oriveden rantaosayleiskaavaehdotus II.	Sähköinen aineisto: www.raakkyla.fi/oriveden-rantaosayleiskaava	
08	Rääkkylän kunta	Vuonien osayleiskaava.	Sähköinen aineisto: www.raakkyla.fi/kaavat	2004
09	Savonlinnan kaupunki	Savonrannan rantayleiskaava.	Savonlinnan kaupunki	2004
10	Kiteen kaupunki	Oriveden rantayleiskaava.	Sähköinen aineisto: www.kitee.fi/orivesi	2016
11	Liperin kunta	Ranta-asemakaavat.	Liperin kunta	
12	Ympäristöministeriö	Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma.	Ympäristöministeriö 30.11.2011. Luontoympäristöosasto. Sähköinen julkaisu: www.ymparisto.fi/download/noname/%7BCD1D818B-2D42-4A67-A4C4-9947DA9A6666%7D/57346	2011
13	Keski-Karhu H.	Kirkkovuoren lehdon hoitosuunnitelma.	Pohjois-Karjalan ympäristökeskus 12/2005, päivitetty 2.4.2009. Julkaisematon suunnitelma.	
14	Pirinen M.	Herttalammen luonnonsuojelualueen (YSA072314) hoitosuunnitelma.	Pohjois-Karjalan ympäristökeskus 7.5.2008. Julkaisematon suunnitelma.	
15	Manninen P., Kotanen J. (toim.)	Vesien tila hyväksi yhdessä. Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016-2021.	Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 3/2016	2016
16	Maukonen E., Nykänen S., Laitinen J., Manninen S., Huttunen J., Kammonen A., Leskinen J.,	Itä-Suomen luonnonvarasuunnitelma. Kausi 2008-2017.	Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 61. Metsähallitus. Vantaa	2008

	Salmi J., Jämsä J. (toim.)			
17	Ympäristöministeriö	Erityissuojelua vaativat vesistöt. Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintö.	Ympäristöministeriö, Ympäristönsuojeluosasto. Työryhmän mietintö 63/1992.	1992
18	Metsähallitus	Hyljekanta 2016.	Sähköinen aineisto: www.metsa.fi/saimaannorppa/hyljekanta2016	2016
19	Ympäristöministeriö	Valtakunnallinen lehtojensuojeluohjelma.	Ympäristöministeriö. Komiteamietintö 1988/16: Lehtojensuojelutyöryhmän mietintö, kartat. Sarja C/44/1989	1989
20		Valtioneuvoston asetus Saimaan luonnonsuojelualueista 441/2014.	Sähköinen säädöskokoelma: www.finlex.fi	
21	Ympäristöministeriö	Valtioneuvoston periaatepäätös valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta 20.12.1990.	Ympäristöministeriön selvitys 97/1991: Rantojensuojeluohjelman alueet. 141 s. + 127 karttasivua.	1991
22	Ympäristöministeriö	Valtakunnallinen harjajensuojeluohjelma.	9 s. + kartat ja 1 liite.	1984
23	Anon.	Järviwiki: Pyhäselkä.	Verkkopublication, luettu 17.2.2016. http://www.jarviwiki.fi/wiki/Pyh%C3%A4selk%C3%A4_(Saimaa)_(04.321.1.001)	
24	Anon.	Järviwiki: Orivesi.	Verkkopublication, luettu 17.2.2016. http://www.jarviwiki.fi/wiki/Orivesi_(Saimaa)_(04.311.1.001)	
25	GTK	Suomen kallioperä.	www.gtk.fi , luettu 17.2.2016	
26	Husa, J. & Teeriaho, J.	Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Karjalassa.	Suomen ympäristö 21	2012
27	Kärkkäinen, J.	Luonto- ja maisemaselvitys, Oriveden rantayleiskaava.	Finnish Consulting Group	2010
28	Metsähallitus luontopalvelut	SAKTI (Suojelualueiden kuviotietojärjestelmä).		
29	Suomen ympäristökeskus	Yhteenveto 2007 ja 2013 luontotyyppiraportoinneista.	Sähköinen julkaisu: www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Luontotyyppit/Luontodirektiivin_luontotyyppit/Luontodirektiivin_luontotyyppiraportit	2014
30	Suomen Ympäristökeskus	Hertta (Eliölajit-tietojärjestelmä).		
31	Metsähallitus luontopalvelut	LajiGis-lajistotietojärjestelmä.		
32	Suomen ympäristökeskus	Yhteenveto 2007 ja 2013 lajiraportoinneista.	Sähköinen julkaisu: www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Luonto_ja_lintudirektiivin_lajit/Luontodirektiivin_lajiraportit	2014
33	Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P., Valkama, J.	Suomen lintujen uhanalaisuus 2015.	Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Sähköinen julkaisu: https://helda.helsinki.fi/handle/10138/159435	2016

34	Liukko, U-M., Henttonen, H., Hanski, I., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E-M., Pitkänen, J.	Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015.	Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Sähköinen julkaisu: https://helda.helsinki.fi/handle/10138/159434	2016
35	Sipilä, T., Kokkonen, T. & Koskela, J.	The growth of the Saimaa ringed seal population is unstable.	Esitelmän tiivistelmä, 20th Marine Mammal Biennial	2013
36	Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri	Järvilinnut matkailun myötätulessa.	Linnustoraportti, Orivesi.	2011
37	Suoranta O.	Suuret selät. Rääkkylän kulttuuriympäristöohjelma.	Rakennusperintö kunniaan Pohjois-Karjalassa -hankkeen osajulkaisu. Sähköinen julkaisu: www.ymparisto.fi/download/noname/%7B6D422B35-9371-466C-B6D5-65BEBB17EE5D%7D/95637	2003
38	Museovirasto	Muinaisjäännösrekisteri.	Museovirasto. Sähköinen aineisto: http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovel-lus/rekisteriportaali/portti/default.aspx , luettu 17.2.2016	
39	Rautiainen M.	Arvokasta Kiteellä. Kiteen kulttuuriympäristöohjelma.	Rakennusperintö kunniaan Pohjois-Karjalassa -hankkeen osajulkaisu. Sähköinen julkaisu: http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B6D422B35-9371-466C-B6D5-65BEBB17EE5D%7D/95637	2003
40	Museovirasto	Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY.	Museovirasto, www.rky.fi , luettu 17.2.2016	
41	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaihe. Maakuntakaavaselostus. Liite 1: Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt Pohjois-Karjalassa.	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. Julkaisu 165.	2014
42	Björk H.	Pyhäselkä. Uiton rakennukset ja rakenteet. Inventointi.	Liperin kunta.	1993
43	Virkkunen R. (toim.)	Laivaliikenteestä ja uittoperinteestä Liperin ja Rääkkylän vesillä 1860-2000.	Liperi-seura. Sähköinen julkaisu: http://liperi-seura.fi/data/documents/laivalii-kenne_ja_uittoperinne.pdf	2015
44	Ympäristöministeriö	Maisema-aluejärjestelmän mietintö Osa I, Maisemanhoito.	Ympäristöministeriön mietintö 66/1992.	1993
45	Anon.	Höytiäinen.	Juuan, Kontiolahden ja Polvijärven kirjastojen verkkojulkaisu: http://hoytiainen.jns.fi , luettu 18.2.2016	
46	Anon.	Järviwiki: Höytiäinen.	Sähköinen aineisto: www.jarviwiki.fi/wiki/H%C3%B6yti%C3%A4inen_(04.821.1.001) , luettu 18.2.2016	
47	Laukkanen M.	Saimaan suojelualueiden luontomatkailusuunnitelma.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 64. Metsähallitus. Vantaa. Sähköinen julkaisu: http://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/820	2009
48	Kankaala Paula	Henkilökohtainen tiedonanto.	Itä-Suomen yliopisto, sähköpostikeskustelu 22.2.2016	
49	Hiltunen M.	The role of zooplankton in the trophic transfer of fatty acids in boreal lake food webs.	Väitöskirja, Itä-Suomen yliopisto, Luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunta. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Forestry and Natural Sciences., no 210	2016
50	Piironen Jorma	Henkilökohtainen tiedonanto.	Luonnonvarakeskus, sähköpostikeskustelu, 8.9.2016	
51	Savolainen Miia	Henkilökohtainen tiedonanto.	Pohjois-Karjalan ELY-keskus, sähköpostikeskustelu 22.2.2016	

52	Toivola V.	Saimaan syväväylän alueen alusöljy- ja aluekemikaalivahinkojen torjunnan yhteistoimintasuunnitelma.	Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 39 / 2015.	2015
53	Mononen P., Niinioja R., Rämö A., Ranta P. (toim.)	Pohjois-Karjalan vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2010-2015.	Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen julkaisuja 2/2011.	2011
54	Metsähallitus	Maastoliikenneperiaatteet.	Luontopalvelut, MH 4316/2014.	2014
55	Jounela P., Liukkonen L., Rautio A., Ustinov A., Kunnasranta M.	Rantarakentamisen vaikutukset saimaannorpan pesintään	Luonnonvarakeskus, Itä-Suomen yliopisto, Etelä-Savon ELY-keskus. Julkaise-maton raportti 2015.	

Lainsäädäntö

Kalastuslaki 379/2015

Kokoontumislaki 1999/530

Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta 1991/1331

Laki Metsähallituksen erävalvonnasta 1157/2005

Luonnonsuojelulaki 1996/1096

Maa-aineslaki 1981/555

Maankäyttö- ja rakennuslaki 1999/132

Maastoliikennelaki 1995/1710

Muinaismuistolaki 1963/295

Pelastuslaki 2011/379

Vesilaki 2011/587

Vesiliikennelaki 463/1996

Öljyvahinkojen torjuntalaki 1673/2009

Valtioneuvoston asetus Saimaan luonnonsuojelualueista 441/2014

Valtioneuvoston asetus eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla 259/2016

LIITTEET

Liite 1. Yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto

Liite 2. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Liite 3. Ote maakuntakaavakartasta

Liite 4. Luonnos Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen järjestyssäännöksi

Liite 5. Lausuntokooste

Liite 6. Karttaliite

- Kuva 1(AB): Sijainti ja maankäyttö
- Kuva 2: Suojeluohjelmat
- Kuva 3: Pohjavesialueet
- Kuva 4: Natura-luontotyytit
- Kuva 5: Natura-luontotyyppien edustavuus
- Kuva 6: Kulttuuriperintökohteet
- Kuva 7: Vuokra-alueet
- Kuva 8 (AB): Vyöhykejako
- Kuva 9: Retkeilyrakenteet ja toimenpiteet

Liite 1. Yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto

Yksityiset suojelualueet, hoidon ja käytön suunnittelussa huomioitavat kielletyt tai rajoitetut toiminnot ja käyttömuodot																															
Tunnus	Nimi	Rauhoitusvuosi	Pinta-ala (ha)	Metsätalous	Ojitus ja ojien perkaus	Maa-ainesten otto ja kaivostointa	Rakennusten, teiden rakentaminen	Ruoppaus	Ratsastus	Maastopyöräily	Koiravaljakkoajelu	Suunnistus- ja muu kilpailu ja harj.	Maastotapahtumat, järj. leirit	Leiriytyminen	Eläinten tappaminen tai pyydystäminen	Kasvien tai kasvosien ottaminen (pl marjat ja sienet)	Kaikki metsästys	Pienriistan metsästys	Vesilintujen metsästys	Pienpetojen pyynti	Hirven metsästys	Hirven ajo	Pilkkiminen ja onkiminen	Muu kalastus	Maanviljely (pl. laidunnus)	Maastoliikenne sulan maan aikaan	Moottorivenely, vesiskootteriajelu	Moottorikelkailu	Alueella on maanomistajalle sallittuja toimia	Alueella on ELY-keskuksen luvalla sallittuja toimia	Määräysten uusimistarve
YSA072314	Herttalammen luonnonsuojelualue	1984	5,96		x	x	x	x						x												x		x		x	
YSA073146	Laitasaaren luonnonsuojelualue	1992	10,63	x		x	x							x		x	x											x	x	x	
YSA073150	Metsäpirtin luonnonsuojelualue	1992	5,19			x	x																			x		x	x	x	
YSA073220	Ahmosaariston luonnonsuojelualue	1992	73,46	x		x	x									x													x	x	
YSA073242	Selkä-Jaakon luonnonsuojelualue	1993	4,62	x		x	x							x														x	x	x	
YSA073244	Niinisaaren luonnonsuojelualue 1	1993	11,56			x	x																						x	x	
YSA073245	Niinisaaren luonnonsuojelualue 2	1993	6,87			x	x																						x	x	

YSA073488	Jänissaaren luon- nonsuojelualue	1995	86,12		x	x	x	x																										x		x	
YSA073594	Vuoniemen harjuaue	1996	0,65			x	x								x	x																			x	x	
YSA076857	Pienen Jänissaaren luonnonsuojelualue	1994	22,52		x	x	x	x																										x		x	
YSA200937	Kirkkovuoren lehdon luonnonsuojelualue	2004	3,16	x	x	x	x					x		x	x	x																				x	
YSA201585	Vuoniemen luonnon- suojelualue 1	2005	31,68		x	x	x	x									x																			x	
YSA204199	Mäntysaari	2008	16,71		x	x	x	x																												x	
YSA206638	Matilan luonnonsuo- jelualue	2012	11,85	x	x	x	x								x	x																	x		x	x	x
YSA230369	Kyyrönniemen luon- nonsuojelualue	2014	43,52	x	x	x	x								x	x																	x		x	x	x
YSA237275	Tikansaaren luon- nonsuojelualue*	2016	37,1 ha	x	x	x	x								x	x																	x		x	x	x
Tunnus			Nimi										Liikkumisrajoitus alkaa						Liikkumisrajoitus päättyy						Liikkumisrajoitusala (ha)												
YSA073242			Selkä-Jaakon luonnonsuojelualue										01.12.						31.05.						1,20												
YSA073594			Vuoniemen harjuaue										01.11.						01.05.						0,65												
YSA alueiden pinta-ala yhteensä (ha)			371,6										Rajoitusala YSA alueilla yhteensä (ha)						1,85																		

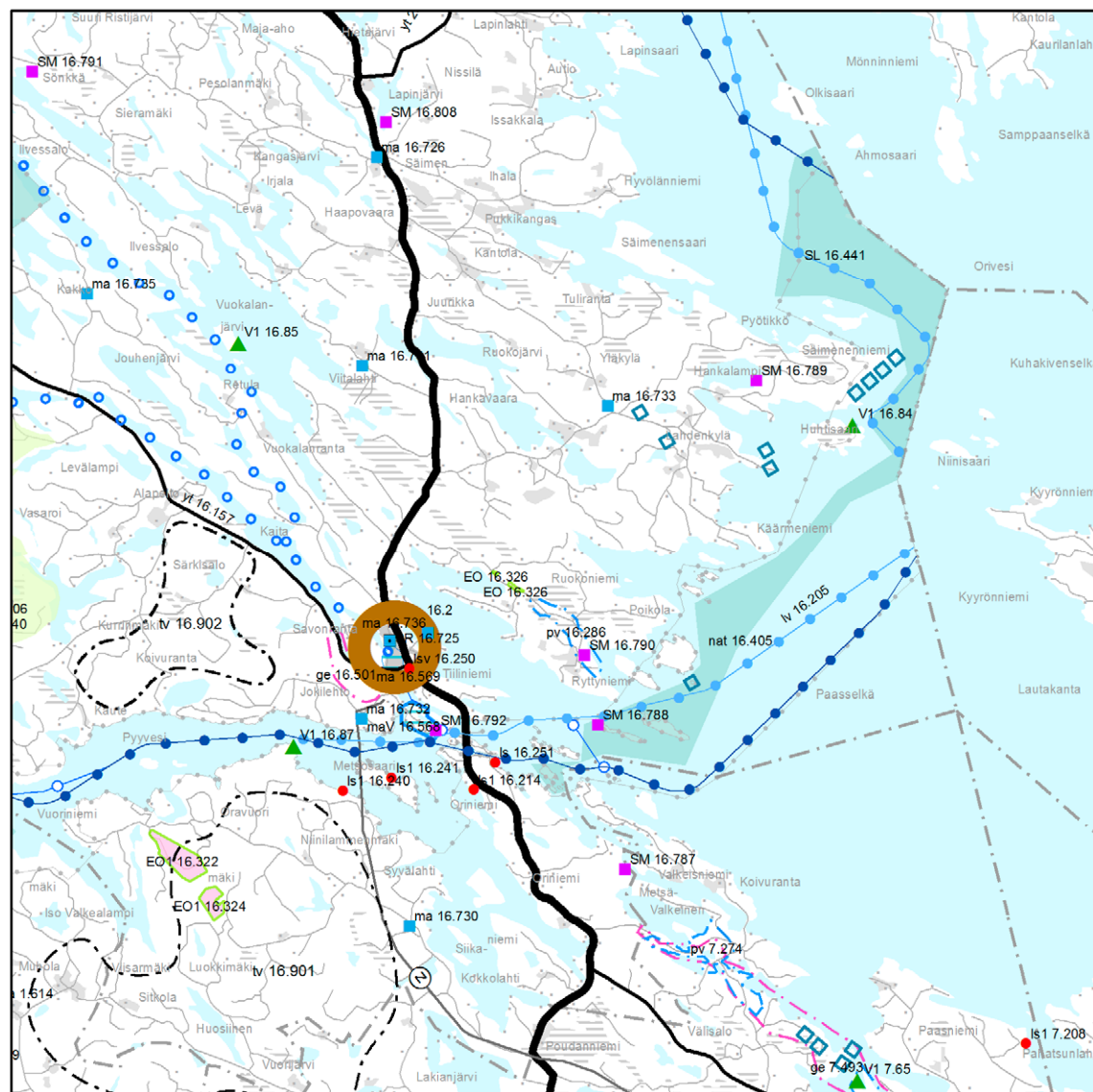
Liite 2. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Oriveden–Pyhäselän saaristot -Natura-alueen lajisto																					
Eliöryhmä	Lajinimi	Direktiivi	Ls-laji	Uhanal. luokka	Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	Vieraslaji	Suojaus	Tyyppi	Minimi	Maksimi	Yksikkö	Hav. paikk. määrä	Tiedon laatu	Kannan suhteell. osuus (Populaatio)	Suojelu(aste)	Yleisarviointi	Keskeinen suojeluperuste/arvio	Suojelutavoite	Toimenpidetarve	Arvioijat	Arviointi-ajankohta
Linnut	<i>Uhanalainen laji</i>	Li I	-	NT			X													Niiranen Mervi	23.02.2016
Linnut	selkälokki <i>Larus fuscus</i>	Li m	U	VU																Niiranen Mervi	23.02.2016
Linnut	sinisuohaukka <i>Circus cyaneus</i>	Li I	U	VU																Niiranen Mervi	23.02.2016
Linnut	mehiläishaukka <i>Pernis apivorus</i>	Li I	U	VU																Niiranen Mervi	23.02.2016
Linnut	mustakurkku-uikku <i>Podiceps auritus</i>	Li I	U	VU																Niiranen Mervi	23.02.2016
Linnut	huuhkaja <i>Bubo bubo</i>	Li I	-	NT																Niiranen Mervi	23.02.2016
Nisäkkäät	saimaannorppa <i>Pusa hispida saimensis</i>	Lu II,IV	E	CR	U2+			p	7	10	i		G	B	C	A	1	2	2	Niiranen Mervi	23.02.2016
Nisäkkäät	susi <i>Canis lupus</i>	Lu IV/V (ph)	-	EN																Niiranen Mervi	23.02.2016
Nisäkkäät	ilves <i>Lynx lynx</i>	Lu IV	-	VU																Niiranen Mervi	23.02.2016
Nisäkkäät	karhu <i>Ursus arctos</i>	Lu IV	-	VU																Niiranen Mervi	23.02.2016
Nisäkkäät	liito-orava <i>Pteromys volans</i>	Lu II,IV	U	VU	U1-			p	1	2	i	1	M	C	B	C		1	1	Niiranen Mervi	23.02.2016
Kalat	lohi (järvilohikannat) <i>Salmo salar m. sebago</i> (järvilohikannat)	Lu V (mak v)	-	CR																Niiranen Mervi	23.02.2016
Putkilokasvit	kangasvuokko <i>Pulsatilla vernalis</i>		U	VU								2								Niiranen Mervi	23.02.2016

Lisätietoja
Orivesi–Pyhäselkä on erittäin uhanalaisen saimaannorpan pohjoisin elinalue ja erittäin tärkeä norpan suojelun kannalta. Suunnittelualueella elävien saimaannorppien määrä on ollut taantuva vuosikymmenien ajan, ja lajin on jo ehditty pelätä häviävän Pyhäselältä. Aivan viime vuosina kehitys on kuitenkin muuttunut myönteisemmäksi. Tulevaisuudessa alueen merkitys korostuu entisestään, koska ilmastomuutoksen myötä lumitalvet saattavat harvinaistua Saimaan eteläisemmissä osissa. Orivesi–Pyhäselkä on lisäksi merkittävä alue suurjärvien selkävesille tyypillisen lokki- ja vesilinnuston kannalta sekä merkittävä muutonaikainen levähdyspaikka arktisille muuttajille. Muuttoaikaan alueella tavataan tuhansittain alleja, mustalintuja, sepelhanhia, valkoposkiahania ja koskeloita. Harjumetsissä esiintyy uhanalaista lajistoa ja järvessä elää äärimmäisen uhanalainen järvilohi. Huom. Liitteessä 2 lintujen ja nisäkkäiden uhanalaisuusluokat ovat vanhan (2010) luokituksen mukaisia. (30-36)

Selitykset	
Direktiivi	Lu I = Luontodirektiivin liitteen I luontotyytit, Lu II = Luontodirektiivin liitteen II laji, Lu IV = Luontodirektiivin liitteen IV laji, Lu V = Luontodirektiivin liitteen V laji, Li I/Ls = Lintudirektiivin liitteen I laji, Li Ms = Muuttava laji, jota käytetty SPA alueita valittaessa, – = Ei direktiivi laji
IUCN luokituksen mukainen uhanalaisuusluokka	RE = Hävinnyt, EW = Luonnosta hävinnyt, CR = Äärimmäisen uhanalainen, EN = Erittäin uhanalainen, VU = Vaarantunut, NT = Silmälläpidettävä, LC = Elinvoimainen, DD = Puutteellisesti tunnettu, NE = Arvioimatta jätetty, - = Tarkastelematta jätetty, NA = Arviointiin soveltumaton
Kannan suhteellinen osuus	A = $100 \geq p > 15 \%$, B = $15 \geq p > 2 \%$, C = $2 \geq p > 0 \%$, D = Merkityksetön populaatio
Keskeinen suojeluperuste tai -arvo	1 = Naturen keskeinen suojeluperuste, 2 = Muu keskeinen suojeluarvo
Lajipopulaation tyyppi	p = Pysyvä, r = Pesivä/lisääntyvä, c = Levähtävä, w = Talvehtiva
Luontotyyppin tai lajin suojelutavoite	1 = Nykytila säilyy, 2 = Tila paranee
Luontotyyppin tai lajin toimenpidetarve	1 = Ei toimenpidetarpeita, 2 = Edellyttää toimenpiteitä
Populaation kokoyksikkö	i = yksilö / individuals, adults = aikuinen / adults, subadults = esiaikuinen / subadults, bfemales = pesivä naaras / breeding females, cmales = soidintava koiras / calling males, males = koiras / males, p = pari / pairs, shoots = verso / shoots, tufts = tupas / tufts, fsters = kukkiva verso / flowering stems, localities - esiintymä / localities, colonies - kolonia / colonies, logs - asuttu runko / inhabited logs, trees - asuttu puu / inhabited trees, stones = asuttu kivi / inhabited stones/boiuders, length = asuttu pituus km / length km, area = asuttu ala m ² / area covered by population m ² , grids1x1 = 1x1 km ruutu / 1x1 km grids, grids5x5 = 5x5 km ruutu / 5x5 km grids, grids10x10 = 10x10 km ruutu / 10x10 km grids
Suojeluaste	A = Erinomainen suojelu, B = Hyvä suojelu, C = Kohtalainen suojelu
Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	FV suotuisa, U1+ epäsuotuisa - riittämätön - paraneva, U1 epäsuotuisa - riittämätön, U1 - epäsuotuisa - riittämätön - heikkenevä, U2+ epäsuotuisa - huono - paraneva, U2 epäsuotuisa - huono, U2- epäsuotuisa - huono - heikkenevä, XX ei tiedossa
Tiedon laatu	G = Hyvä, M = Kohtalainen, P = Huono, DD = Ei tietoja
Uhanalaisuus luonnonsuojeluasetuksessa	E = erityisesti suojeltava laji, U = muu uhanalainen laji, - = ei mainittu asetuksessa
Yleisarviointi	A = Erittäin tärkeä, B = Hyvin tärkeä, C = Merkittävä, - = Ei arvioitu/tiedossa

Liite 3. Ote maakuntakaavakartasta

Etelä-Savon maakuntakaava, yhdistelmäote: Etelä-Savon maakuntakaavan (vahvistettu 4.10.2010) ja Etelä-Savon 1. vaihemaakuntakaavan (vahvistettu 3.2.2016) merkinnät.

© Etelä-Savon maakuntaliitto 2016, © Maanmittauslaitos.

Pohjois-Karjalan maakuntakaava, yhdistelmäote: Pohjois-Karjalan 1. vaihe-
maakuntakaavan (vahvistettu 20.12.2007), Pohjois-Karjalan 2. vaihemaakunta-
kaavan (vahvistettu 10.6.2010). Pohjois-Karjalan 3. vaihemaakuntakaavan (vah-
vistettu 5.3.2014) ja Pohjois-Karjalan 4. Vaihemaakuntakaavan (vahvistettu
18.8.2016) merkinnät.

© Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2016, © Maanmittauslaitos.

Liite 4. Luonnos Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen järjestyssäännöksi

Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen järjestyssääntö LUONNOS Metsähallitus on luonnonsuojelulain (1096/1996) 18 ja 20 § nojalla antanut tämän Liperin ja Rääkkylän kunnissa sekä Kiteen ja Savonlinnan kaupungeissa sijaitsevan Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen käyttäjiä koskevan järjestyssäännön. Luonnonsuojelualue on perustettu 5.6.2014 annetulla valtioneuvoston asetuksella (441/2014). Tämä järjestyssääntö sisältää ne määräykset ja ohjeet, jotka alueella kulkijoiden tulee tietää ja tuntea. Järjestyssääntöön on otettu asetuksesta 441/2014 sekä luonnonsuojelulaista 1096/1996 johtuvat säännökset. Lisäksi järjestyssääntöön on otettu järjestyslaista (612/2003), jätelaista (646/2011), kokoon-tumislaista (30/1999), metsästyslaista (615/1993), muinaismuistolaista (295/1963) ja pelastuslaista (379/2011) johtuvia määräyksiä, jotka koskevat alueen käyttäjiä. Järjestyssäännössä on myös määräyksiä, jotka Metsähallitus on luonnonsuojelualueen hallinnosta vastaavana viranomaisena ja maan-haltijan ominaisuudessa oikeutettu ja velvollinen antamaan. Järjestyssäännön määräykset noudattavat periaatteita, jotka on esitetty Met-sähallituksen 28.12.2017 vahvistamassa Oriveden–Pyhäselän Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen muodostavat perustamisasetuk-sen 441/2014 liitekarttaan merkityn rajauksen sisällä olevat valtion omista-mat maa-alueet. Tämä järjestyssääntö koskee myös alueita, jotka on myö-hemmin liitetty tai liitetään Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueeseen.	1. Kielletyt toimet Luonnonsuojelualueella on kielletty 1) maa-ainesten tai kaivoskivennäisten ottaminen taikka maa- ja kallioperän vahingoittaminen (luonnonsuojelulaki 13 §), 2) luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten tappaminen, pyydys-täminen ja hätyyttäminen sekä niiden pesien hävittäminen, sa-moin selkärangattomien eläinten pyydystäminen ja kerääminen (lsl 13 §), 3) sienien, puiden, pensaiden ja muiden kasvien tai niiden osien ot-taminen tai vahingoittaminen (lsl 13 §), 4) roskaaminen (jätelaki 72 §), 5) avotulen teko, lukuun ottamatta tähän tarkoitukseen osoitettuja paikkoja ja käyttäen ainoastaan tarkoitukseen varattua, paikalle tuotua puuta. Avotulenteko on kokonaan kielletty metsäpalova-roituksen aikana. Retkikeittimen käyttö on kuitenkin sallittua (pelastuslaki 6 §, HKS), 6) muita ihmisiä häiritsevän toiminnan harjoittaminen (järjestys-laki 3 §), 7) rakennelmien, muinaisjäännösten tai raunioiden vahingoittami-nen (muinaismuistolaki 1 §), 8) koirien tai muiden kotieläinten pitäminen irrallaan lukuun otta-matta metsästyksen yhteydessä käytettäviä koiria (metsästyslaki 53 §) sekä 9) ryhtyminen muihinkaan toimiin, jotka saattavat muuttaa alueen luonnontilaa tai vaikuttaa epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan taikka eliölajien säilymiseen (lsl 13 §).
---	--

2. Sallitut toimet

Luonnonsuojelualueella on sallittu

- 1) liikkuminen omin voimin ja vesikulkuneuvoilla seuraavin rajoituksin:
Saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen häiriöttömyyden turvaamiseksi mairinnousu ja liikkuminen on kielletty 1.1. – 30.4. välisenä aikana liitekarttaan merkityillä luonnonsuojelualueen osilla (lsl 18 §).
Rajoitusalueisiin rajautuville yksityisille kiinteistöille tapahtuva, kiinteistöjen käytön kannalta tarpeellinen kulkeminen on sallittu liikkumista koskevien rajoitusten estämättä.
- 2) tilapäinen leiriytyminen koko alueella pois lukien liitekarttaan merkityt rajoitusalueet 1.1.–30.4. välisenä aikana (lsl 18 §),
- 3) marjojen ja hyötysienien poimiminen (lsl 14 §) sekä
- 4) kiinteiden muinaisjäännösten muinaismuistolain (295/1963) mukaiset tutkimukset (VA 441/2014, 3 §).

3. Metsähallituksen luvalla sallitut toimet

Luonnonsuojelualueella on Metsähallituksen luvalla sallittu

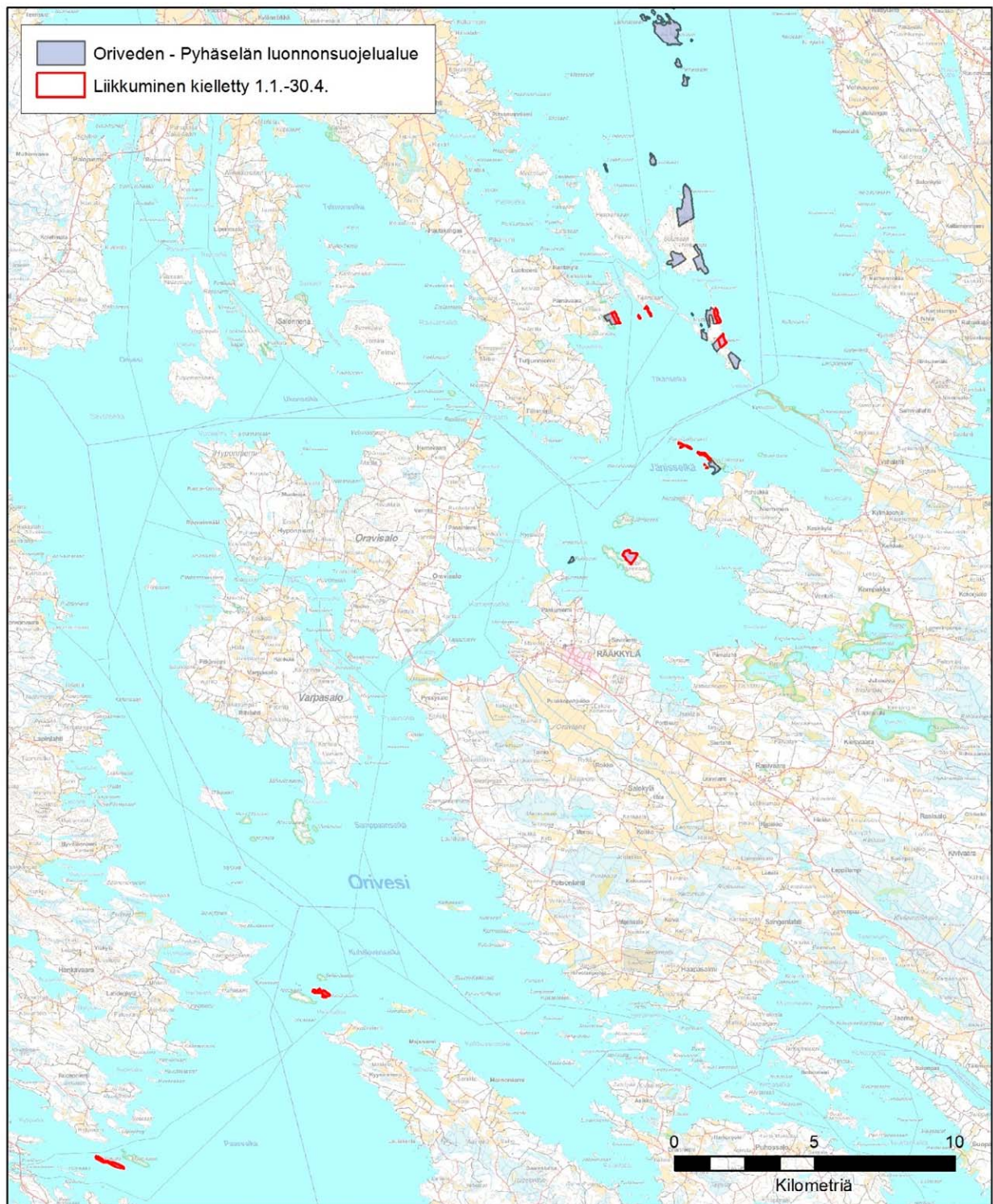
- 1) tieteellisessä tarkoituksessa tai opetusta varten tapahtuva eläinten pyydystäminen tai tappaminen, sienien ja kasvien tai niiden osien, eläinten pesien ja kivennäisnäytteiden kerääminen (lsl 15 §),
- 2) hirven, metsäjäniksen, rusakon, teeren ja pyyn metsästys 1.10. – 31.12. välisenä aikana (VA 441/2014, 3 §),
- 3) kasvi- tai eläinlajin yksilöiden lukumäärän vähentäminen, jos laji on tullut liian runsaslukaiseksi tai käynyt muutoin vahingolliseksi (lsl 15 §),
- 4) geologisten tutkimusten tekeminen tai malmien etsiminen (lsl 15 §),

- 5) ilma-aluksella laskeutuminen (lsl 15 §),
- 6) alueelle kaatuneen riistaeläimen haltuun ottaminen (lsl 15 §),
- 7) metsästys- ja pelastuskoirakokeiden järjestäminen ja ko. koirien kouluttaminen (metsästyslaki 53 §),
- 8) matkailun yritystoiminnan harjoittaminen, yleisötapauhtumien ja maastokilpailujen järjestäminen tai muun edellä mainittuihin verrattavan toiminnan järjestäminen. Matkailuun liittyvää yritystoimintaa voidaan kuitenkin harjoittaa ilman erityistä sopimusta tai lupaa, mikäli toiminta perustuu luonnonsuojelualueella sallittuihin jokamiehenoikeuksiin, eikä siinä käytetä Metsähallituksen huollettuja taukopaikkoja tai rakenteita. Suunnistus-, ulkoilu- yms. tapauhtumia voidaan pääsääntöisesti järjestää ilmoittamalla niistä riittävän ajoissa Metsähallitukselle (kokoon-tumislaki 13 §, HKS).

4. Muut määräykset

Valvontatehtävissä toimiva voi antaa luonnonsuojelutarkoituksessa tähän järjestyssääntöön perustuvia määräyksiä, joita luonnonsuojelualueella kävijän on noudatettava. Luonnonsuojelualueen valvojalla on luonnonsuojelulain mukaan oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, kalastus-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee luonnonsuojelualueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä, luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä. (lsl 60 §.)

Liikkumista, tulentekoa ja maastokulkuneuvojen käyttöä koskevat rajoitukset eivät koske luonnonsuojelualueen valvonta- ja hoitotehtävissä liikkuvia, poliisi-, pelastus- ja palontorjuntatehtävissä tai vastaavissa viranomaistehtävissä liikkuvia, eivätkä eläinsuojelun edellyttämiä välttämättömiä toimenpiteitä. (lsl 14 §.)

Järjestyssääntöluonnos:
Oriveden - Pyhäselän luonnonsuojelualue
 Savonlinna, Kitee, Liperi, Rääkkylä

© Maanmittauslaitos 1/MM/16, © Metsähallitus 2016

Liite 5. Lausuntokooste

Lausunnot ja palaute				
Pyydetty lausunnot (kpl)	46	Saadut lausunnot (kpl)	18	

Lausuntokooste		
Lausunto ja lausuja	Metsähallituksen vastine	Aiheutunut toimenpide
Joensuun kaupunki ei anna lausuntoa Oriveden–Pyhäselän Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta	-	Ei muutosta suunnitelmaan
Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon ELY-keskukset eivät anna lausuntoa Oriveden–Pyhäselän Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta. ELY-keskusten edustaja on ollut mukana suunnitelmaa työstävässä projektiryhmässä.	-	Ei muutosta suunnitelmaan
Koko suunnitelma		
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pitää käytettyä osallistavaa suunnittelutapaa ja sen tuloksia onnistuneena. Mukana suunnittelussa on ollut liki 20 tahon edustama yhteistyöryhmä, jonka lisäksi on pidetty osallistamistilaisuuksia. Suunnitelmassa korostuu saimaannorppa, ja sillä pyritään osaltaan helpottamaan norpan paluuta pohjoiselle Saimaalle. Suunnitelma tukeutuu jo olemassa oleviin suojelualueisiin. Sen tehtävänä on järjestys- säännön ohella terävöittää Natura-alueen jäsentelyä eri käyttötarkoituksiin, mistä esimerkkeinä mainittakoon jako rajoitus- ja luonnonarvo-, retkeily- ja luontomatkailu- sekä syrjävyöhykkeisiin. Selvityksessä on huomioitu alueen luonto-, kulttuuri- ja virkistyskäyttö varsin monipuolisesti. Maakuntaliitto pitää suunnitelmaa maakuntakaavan mukaisena.	-	Ei muutosta suunnitelmaan
Savonlinnan kaupunki Suunnitelmassa tulee erityisesti korostaa, että se koskee ainoastaan valtion omistamia alueita. Koska hoito- ja käyttösuunnitelma ei koske yksityismaita, tulee suunnitelmakartat laatia siten, että niistä selviää yksityisomistuksessa olevat maa- ja vesialueet ja valtion omistuksessa olevat maa- ja vesialueet, jolloin myös alueet, joita hoito- ja käyttösuunnitelma koskee, selviävät yksiselitteisesti. Karttojen rajauksia tulisi tarkentaa, nyt joissakin kartoissa suunnittelualue ulottuu ilmeisen virheellisesti myös Savonrannan keskustan eteläpuolelle.	Hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu koko Oriveden–Pyhäselän saaristot -Natura-alueelle, joka sisältää myös yksityisiä maa- ja vesialueita. Natura 2000 -alueen tarkastelu yhtenä kokonaisuutena on välttämätöntä suojeluarvojen kattavan huomioimisen ja esim. alueeseen kohdistuvien käyttöpaineiden riittävän käsittelyn kannalta. Metsähallituksen laatima suunnitelma ei kuitenkaan aiheuta velvoitteita yksityisille maanomistajille tai alueille, vaan se ohjaa toimintaa valtion mailla. Valtion maiden sijainti on esitetty kartalla 1(AB).	Karttarajauksista koskeva kommentti on aiheellinen. Korjataan virheellinen suunnittelualueen rajausta kartoissa 2 ja 9.

Rääkkylän kunta Kunnanhallitus hyväksyy Oriveden–Pyhäselän Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnoksen sekä sen liitteenä olevan Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen järjestyssäännön ja toteaa, että Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma sekä järjestyssääntö tukevat kunnassa valmisteilla olevaa Oriveden ranta-osayleiskaavaa myös Natura-arvioinnin osalta. Hyvin hoidettuna rantarakentaminen tukee liikkumisrajoitusten valvontaa.	-	Ei muutosta suunnitelmaan
Suomen luonnonsuojeluliitto / Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon luonnonsuojelupiirit Suunnitelma jatkaa aiempien vastaavien hyväksi havaittua ja laadukasta linjaa. Alueen nykytila on käsitelty monipuolisesti ja antaa hyvän kuvan suunnittelualueesta. Natura 2000 -luontotyypit on selvitetty käsittääksemme kattavasti. Keskeiset arvot ja uhat Tärkeimmistä suojeluarvoista suunnitelmassa korostetaan erittäin uhanalaisen saimaannorpan suojelua ja alueen merkitystä siinä. Tämä antaa suunnitelmalle erityistä painoarvoa. Alueen lajisto on mitä ilmeisimmin puutteellisesti tunnettu. Alueella esiintyvät uhanalaiset lintulajit mainitaan kuten myös keskeisimmät kalalajit, mutta muista lajiryhmistä ei ole mainintoja. Varsinkin selkärangattomien osalta kaivattaisiin kipeästi kattavia lajist selvityksiä koko Saimaan alueella. Alueen luonteesta johtuen (laajat selkävedet) lisääntyvä vapaa-ajan asutus sekä asuntojen vuotuisen käyttöajan piteneminen ei liene lajiston suojelulle sekä luontoarvoille yleensä niin vakava uhka kuin muualla Saimaalla. Suunnitelman tavoitteet Saimaannorpan suojelun osalta suunnitelman tavoitteet on oikein asetettu. Moottorikelkkailun ja muun talviaikaisen jäällä liikkumisen ohjaus-tarve on huomioitu, resursseja siihen kuitenkin kaivataan. Verkkokalastuksen ohjaus- ja rajoitustarve tulee lisääntymään alueen norppakannan vahvistuessa.	Hoito- ja käyttösuunnitelman lajitiedoissa on huomioitu Natura-tietokannan ja sen päivityksen, SYKEN Hertta -eliölajit-tietojärjestelmän ja Metsähallituksen LajiGis-lajistotietojärjestelmän kirjaukset sekä hyödynnetty mm. alueen yleiskaavoituksen tarpeisiin tehtyjä luonto- ja linnustoselvityksiä. Liitteessä 2 on esitetty tiedossa olevat uhanalaiset ja direktiivilajit. Lisäselvitykset mm. selkärangattomien lajien osalta ovat tarpeellisia. Metsähallitus tekee selvityksiä resurssien niin salliessa valtakunnallisten lajiseurantasuunnitelmien mukaisesti.	Ei muutosta suunnitelmaan
Liperin kunta Liperin kunnalla ei ole huomauttamista Oriveden–Pyhäselän hoito- ja käyttösuunnitelmaan.	-	Ei muutosta suunnitelmaan
Kiteen kaupunki Hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu monipuolisiin selvityksiin ja laajalaiseen sidosryhmätyöskentelyyn perustuen. Suunnitelma antaa hyvän kuvan alueesta, sen luonto-, kulttuuri-, virkistys- ja muista käyttöarvoista, arvoja uhkaavista tekijöistä ja toimenpiteistä, joilla asetettuihin päämääriin	Esitetyt viestintäkanavat huomioidaan, kun pyritään lisäämään paikallisten ja vapaa-ajan asukkaiden tietoisuutta saimaannorpasta ja sen suojelun tarpeista.	Ei muutosta suunnitelmaan

pyritään ja uhkia torjutaan. Vaikka itse käyttö- ja hoitosuunnitelma taulukkomuotoisena on melko hankala luettava, niin sen yhteenvedosta käy hyvin selville tiivistetysti suunnitelman perusteet, arvot, uhkat, tavoitteet, toimenpiteet ja ympäristövaikutukset. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovat kaikki tarkoitusten mukaisia ja edistävät sekä alueen luonnon moninaisuutta että virkistyskäyttöä, erityisesti parantamalla saimaannorpan ja selkävesilinnuston elinolosuhteita. Esitetyistä toimenpiteistä Kiteen kaupunki haluaa erityisesti korostaa paikallisten ja vapaa-ajan asukkaiden tietoisuuden lisäämistä norpan elinpiiristä, sen vaatimuksista ja sitä uhkaavista tekijöistä. Viestinnän apuna esimerkiksi vapaa-ajan asukkaille voisivat toimia paikallislehtien kesälehdet sekä kuntien mökkiläistiedotteet. Lisäksi Kiteen kaupunki pitää tärkeänä, että hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja tarvittaessa suunnitelmaa päivitetään. Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen järjestysääntöluonnos ja siinä esitetyt määräykset pohjautuvat nyt laaditun hoito- ja käyttösuunnitelman periaatteisiin ja ovat kaikki tarpeen alueen käyttöä ja käyttäjiä varten. Kiteen kaupungilla ei ole huomautettavaa laaditusta järjestyssääntöluonnoksesta.	Suunnitelmaan on kirjattu toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seurannan mittarit. Suunnitelmakausi on n. 10–15 vuotta, jonka jälkeen suunnitelma päivitetään. Mikäli suunnitelman perustana olevat olosuhteet merkittävästi muuttuvat tai mittarit osoittavat sille olevan tarvetta, suunnitelmaa voidaan päivittää jo aiemmin.	
Nykytilan kuvaus: Kulttuuriperintö		
Museovirasto Etelä-Savon puolella kiertää Säimenenniemen itärantaa II maailmansodan aikainen laaja linnoitejärjestelmä. Myös pienessä Papinsaaressa on linnoitteita. Ketveleen saaressa on lapinraunio eli hautaröykkiö, joka ajoitetaan noin välille 1500 eKr. – 500 jKr. Pienessä Karkonsaaressa on vesiväylien historiaan liittyviä hakkauksia. Pohjois-Karjalan puolella Linnonkalliolla on sekä esihistoriallisia pyyntikuoppia että historiallisen ajan tervanpoltosta jääneitä tervahautoja. Muinaisjäännökset Akankangas ja Sintsin kirkkovuori liittyvät vanhaan kulureittiin, jälkimmäisessä on myös tarkemmin tutkimattomia mahdollisia rakennuksen jäännöksiä. Sintsinharjun länsipuolella olevan Kotaniemen länsireunalla on esihistoriallisia pyyntikuoppia sekä esihistorialliseen aikaan (1500 eKr. – 500 jKr.) ajoittuva asuinpaikka. Näiden alueiden laajuutta ei tiedetä. Ne sijaitsevat aivan Natura-rajauksen vieressä ja ulottuvat todennäköisesti myös Natura-alueelle. Pienenä täsmennyksenä paikalliskulttuurin luonnehdintaan s. 22: Suunnittelun alueen vesistöjä ympäröivillä laajoilla alueilla on ollut pysyvää asutusta jo kivikaudesta alkaen. Järvet, joet ja harjut ovat olleet tärkeitä kulkureittejä kivikaudelta alkaen,	Pyhäselän uittolaitteiden RKY-kohde on kuvattu suunnitelman kulttuuriperinnön nykytilan kuvauksessa (s. 21) ja kulttuuriperinnön kartalla (kuva 6). Kartalla näkyvät myös Natura-alueen rajalla sijaitsevat Sintsinharjun länsipuoliset kaksi muinaisjäännöstä, esihistorialliset pyyntikuopat ja esihistoriallinen asuinpaikka.	Täsmennetään paikalliskulttuurin kuvausta esitetyllä tavalla (s. 22) ja lisätään muinaisjäännösten kuvaukseen tieto Sintsinharjun länsipuolen kahdesta kohteesta, jotka todennäköisesti jatkuvat Natura-alueen rajauksen sisään. Lisätään maininta Pyhäselän uittolaitteiden RKY-kohteesta Valta-kunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kuvauksen yhteyteen (s. 11).

ja voidaan paikoin todeta, että ne olivat sitä vielä 1900-luvun alussa, jolloin sisävesiliikenne oli tärkeä joukkoliikenneväline. Alueen yhteydet itään ja etelään ovat olleet tiiviit kautta historian, ja niitä oli myös levottomina aikoina, kuten ns. ruhtuurisodan vaiheilla 1600-luvun puolessa välissä. Tämä sota aiheutti ortodoksien joukkopaon itään, jolloin tilalle muutti asukkaita lähinnä Savosta. Osin suunnittelualueella sijaitsee myös Pyhäselän uittolaitteiden valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY). Se kuuluu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteisiin, Museoviraston inventointiin, jonka valtioneuvosto vahvisti 2009, RKY-alue tulee lisätä suunnitelman kohtiin, joissa käsitellään valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.		
Nykytilan kuvaus: Erätalous		
Suomen Sisävesiammattikalastajat ry Pyytäisimme lisäämään suunnitelmaan seuraavan lauseen: Suunnittelualueen kaikki vesialueet soveltuvat erittäin hyvin kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen.	Natura-alueen laajoilla vesialueilla, etenkin yleisillä vesialueilla, on merkitystä kaupallisen kalastuksen kannalta. Suunnittelualueeseen kuuluu kuitenkin myös pienialaisia poukamia ja virtavesiä, jotka eivät sovellu kaupalliseen kalastukseen. Metsähallitus myöntää kaupallisen kalastuksen luvat yleisille vesialueille.	Lisätään tekstiin (s. 28) toteamus: Natura-alueen vesialueet soveltuvat pääsääntöisesti hyvin kaupalliseen kalastukseen.
Rääkkylän Salonkävijät ry Rääkkylän Salonkävijät ry. on vuokrannut metsästysoikeuden Suuren Jänissaaren alueelta tilalta Jänissaari (707-412-4-17) sekä Pohjois-Karjalan yhteismetsältä (707-874-1-1). Yhtenäisen saaren pinta-ala on noin sata hehtaaria ja se soveltuu hyvin metsästykseseen ja riistanhoitoon. Saaren eteläosassa on laavu, jonka rantaan kirkonkylän suunasta on hyvä rantautua. Laavu toimii myös hyvänä tukikohtana ja tulien pitopaikkana. Suurella Jänissaarella on nimensä mukaisesti metsästetty jänistä ja ruusakkoa sekä muuta pienriistaa. Saarella on ollut myös runsaasti pienpe-toja, kuten villiminkkiä ja supikoiria, joiden kantaa on onnistuttu laske-maan. Toiveissa on, että alueen metsäkanalintukanta alkaisi elpymään. Hirviähtia saarella ei ole järjestetty. Suuren Jänissaaren merkitys metsästysalueena on vähentynyt viime vuo-sina metsästäjien ikääntymisen myötä ja Rääkkylän Salonkävijöiden jah-dit ovat painottuneet mantereen puolelle. Suuren Jänissaaren alue ei ole merkittävä vesilintujen metsästysalue vaan niiden jahti seuran alueella painottuu Oravilahden kuivatusalueelle ja Hämeenselän mataliin lahtiin. Vuositasolla arvioidaan Suurella Jänissaarella tapahtuvan noin kym-menestä kahteenkymmeneen jahtipäivää.	-	Ei muutosta suunnitelmaan.

Rääkkylän kalaveden osakaskunta Rääkkylän kalaveden osakaskunta hallinnoi vesialueita, joka ympäröi Suuren ja Pienen Jänissaaren Rääkkylän ja Liperin välisellä Jänisselän alueella. Ammattimaista kalastusta osakaskunnan alueella ei tällä hetkellä harjoiteta ja harrastuskalastus on vähentynyt kalastajien ikääntyessä ja osittain erilaisten kalastusrajoitusten takia. Kotimaisen järvikalan kysyntä on kasvanut ja se olisikin erinomainen vaihtoehto kasvatetulle, ja varsinkin ulkomailta tuodulle, kalalle. Ympäröivät paineet eivät varsinkaan Saimaan alueella ole olleet lisäämässä kiinnostusta ammattimaisempaan kalastukseen. Ymmärrettävää on hätä norpan selviämisen puolesta, mutta osakaskunta uskoo, että kehittämällä kalastukseen liittyviä käytäntöjä nämä molemmat näkökohdat voidaan ottaa huomioon. Osakaskunta käyttää vuosittain kalan poikasten istutukseen noin kahdesta kolmeen tuhanteen euroa. Viime vuosina pyydysyksiköiden myyntitulo ei ole riittänyt kattamaan kalanistutuksesta kertyneitä kustannuksia.	-	Ei muutosta suunnitelmaan.
Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet		
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto Suunnitelmassa esitetään muutamien luotojen ja saarten rantojen liikkumisrajoituksia, mitä alueilla aiemmin ei ole ollut. Tällä pyritään tehostamaan erityisesti saimaannorpan suojelua. Suunnitelma tulee rajoittamaan liikkumista, mutta vain saimaannorpan lisääntymisaikana ja vain hyvin pieneltä osin, kun huomioidaan koko Natura 2000 -suunnittelualue. Nämä suorat rajoitusalueet, kuten myös häiriöherkkinä pesimisalueina määritetyt luonnonarvovyöhykkeet, ovat perusteltuja norpan ja selkävesilinnuston pesinnän kannalta, eikä niiden sijainti näyttäisi olevan asutuksen tai vapaa-ajan toimintojen sijoittumisen kannalta ristiriidassa. Rajoitusten tarkoitus on ohjata norpan ja lintujen pesimäaikaista moottorikelkkailua ja muuta ihmistoimintaa pois herkimmiltä alueilta. Kalastuksen tai verkkokalastusrajoitusten osalta suunnitelma ei tuo muutoksia.	-	Ei muutosta suunnitelmaan.
Yksityinen henkilö Suunnitelmassa on osoitettu luonnonarvovyöhyke Suuren Jänissaaren ympäristöön. Vyöhykkeellä suositellaan moottorikelkkailun välttämistä 1.1.–31.4. ja muuta liikkumista 50 m lähempänä rantaa. Alueella on vuosia ylläpidetty kyläläisille erittäin tärkeää latua. Latu lähtee Paksuniemestä kohti Suuren Jänissaaren edustalla olevaa pikkusaarta ja kiertää Suuren Jänissaaren myötäpäivään. Ladulta poiketaan saaren eteläpuolella olevalla Rääkkylän osakaskunnan laavulla. Saaren kiertävälle ladulle pääsee myös Saviniemestä vedettävää latua myöten. Suunnitelma ei saa	Luonnonarvovyöhykkeen rajausta perustuu vuosittaisesta saimaannorpan pesälaskennasta saataviin tietoihin saimaannorpan makuu- ja poikaspesistä. Saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikan häiritseminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Luonnonarvovyöhykkeen tavoitteena on osoittaa jäällä liikkujille ne alueet, joilla riski häiritä saimaannorpan pesintää on suurin. Norpalle soveltuvat pesäpaikat syntyvät joka vuosi luonnostaan samoille, sopivasti lunta kinostaville luodoille ja rannoille. Norppakannan kasvaessa uudet pesät löytyvät erittäin todennäköisesti aiemmin norpan käytössä olleilta pesäpaikoilta. Oriveden–Pyhäselän kaltaisella palaavan norppakannan	Lisätään virkistyspalveluiden kuvaukseen s. 25 lause: ”Rääkkylän kunta ylläpitää Paksuniemestä lähtevää jäälataa Suuren Jänissaaren ympäristössä.”

vaikuttaa ladun ylläpitoa ja käyttöä tulevaisuudessa, sillä latu on kylälaisten ainoa jäälatu ja erittäin tärkeä paikallisille. Suuren ja Pienen Jänissaaren välissä sijaitsee syväne, joka on perinteinen talvikalastuspaikka. Sinne kuljetaan vastaisuudessakin moottorikelkalla huolimatta luonnonarvovyöhykkeestä.	alueella on ensiarvoisen tärkeää suojata ylimääräiseltä häiriöltä sellaisia luonnostaan kinostavia paikkoja, joissa norpan tiedetään säännöllisesti pesineen. Luonnonarvovyöhyke ei estä ladun ajamista ja Suuressa Jänissaaressa sijaitsevan laavun talviaikaista käyttöä. Ladun linjaus olisi kuitenkin hyvä tarkistaa yhdessä Metsähallituksen asiantuntijoiden kanssa niin, että ladun käyttö ja ylläpito ei aiheuta häiriötä suhteessa alueella tiedossa oleviin saimaannorpan pesäpaikkoihin. Metsähallitus toivoo, että suositus välttää moottoriajoneuvojen käyttöä luonnonarvovyöhykkeellä norpan pesimäaikaan otetaan huomioon talvikalastuspaikoille kuljettaessa.	
Etelä-Savon kalatalouskeskus ry Saimaannorppakanta niin suunnittelualueella, kuin lähes koko Saimaalla on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Merkittävimpana syynä tähän ovat jo asetetut suojelutoimenpiteet, jotka ovat osoittaneet toimivuutensa ja vaikuttavuutensa. Myös EU:n komissio on todennut toteutetut suojelutoimenpiteet riittäviksi ja turvaavan norppakannan suotuisen kehityksen. Oriveden alueella on viime vuonna syntynyt 5 kuuttia, joka osoittaa, että alueella on elinvoimainen norppakanta. Koska nykyiset rajoitukset norpan suojelemiseksi ovat osoittaneet toimivuutensa ja johtaneet norppakannan odotettua parempaan kasvuun, jolloin asetetut suojelu- ja kannan kasvutavoitteet saavutetaan monta vuotta etuajassa, niin ei ole tarpeen asettaa uusia rajoituksia norpan suojelemiseksi. Lisäksi saimaannorppa näyttää menestyvän parhaiten alueilla, joilla on eniten ihmistoimintaa. Esimerkkinä toimii Kolovesi, joka on ainoa alue Saimaalla, jossa norppakanta taantuu. Kolovedellä on kielletty käytännössä kaikki ihmistoiminta. Vastavasti kanta vahvistuu parhaiten alueilla, joissa on runsaasti ihmistoimintaa eli Haukivedellä ja Pihlajavedellä. Asia käy ilmi Metsähallituksen ylläpitämistä tilastoista. Uusien liikkumis- ym. suunnitelmassa esitettyjen rajoitusten asettamiselle ei ole tarvetta ja perustetta, koska on yksiselitteisesti osoitettu, että nykyiset rajoitukset ovat johtaneet jopa huomattavasti odotettua parempiin ja nopeampiin tuloksiin norpan suojelussa. Lisäksi uudet esitetyt rajoitukset eivät lisää alueen luonto- ja virkistyskäyttöarvoja, vaan päinvastoin heikentävät niitä. Esitetyillä rajoituksilla ei myöskään ole mitään merkitystä järvilohen ja -taimenen kantojen menestymiselle. Mikäli jokin yksityinen taho haluaa luoda omistamilleen alueille vapaaehtoisia suojelualueita,	Suomi sai Euroopan komissiolta virallisen huomautuksen 5.5.2010, mikä käynnisti rikkomusmenettelyn Suomea vastaan. Huomautuksen mukaan saimaannorpan suojelu ei täyttänyt luontodirektiivin asettamia velvoitteita. Tämän jälkeen saimaannorpan suojelua tehostettiin ja saimaannorppakanta onkin kohentunut. Näin ollen Euroopan komissio päätti lopettaa saimaannorppaa koskevan rikkomusmenettelyn 26.11.2014., sillä huomautuksessa osoitetut puutteet katsottiin korjatuiksi. Oriveden–Pyhäselän alueella vuonna 2016 syntyneet viisi kuuttia eivät vielä osoita alueen saimaannorppakannan olevan elinvoimainen ja kehittyvän suotuisasti ilman suojelutoimia. Näin pienessä populaatiossa sattuman vaikutus korostuu merkittävästi. Vielä 1980-luvulla Pyhäselän ja Jänisselän alueilla syntyi vuosittain n. viisi kuuttia, mutta 1990-luvulle tultaessa saimaannorpat eivät enää lisääntyneet alueella ja kanta väheni muutamaa yksilöön. Saimaannorpan suojelun strategiassa määritelty saimaannorppakannan 3–4 %:n vuotuinen kasvutavoite on saavutettu. Keskimääräinen kannan kasvu viimeisen viiden vuoden ajalta on ollut 3,6 %. Saimaa jakautuu olosuhteiltaan hyvin erilaisiin osa-alueisiin. Vertailtaessa Pihlajaveden ja Koloveden pesimätuloksia on otettava huomioon alueiden väliset eroavaisuudet. Järviältäat ovat kooltaan aivan eri luokkaa. Koloveden pesimäalueen pinta-ala on 47 km² ja Pihlajaveden 492 km². Lisäksi Pihlajavesi on saimaannorpan esiintymisen ydin- aluetta, josta on suora vesiyhteys eri ilmansuuntiin niin Haukivedelle, Puruvedelle kuin Katosselällekin. Koloveden norppakantaan täyden-	Ei muutosta suunnitelmaan.

niin tätä toimintaa tulee tukea ja edistää. Alueet tulee kuitenkin muodostaa niin, että ne eivät estä liikkumista vesialueella ja sen virkistyskäyttöä.	nystä voi tulla ainoastaan etelästä, Joutenveden suunnasta. Koloveden yksilömäärä on ollut jo kauan niin pieni, että sattuman vaikutus (esim. synnytyksikäisen naaraan ennenaikainen kuolema tai siirtyminen muualle) vaikuttaa merkittävästi pesimätulokseen. Päinvastoin kuin lausunnossa esitetään, pesimäaikaisen häiriön on todettu vaikuttavan negatiivisesti saimaannorpan pesimätulokseen (mm. Jounela ym. 2015). Norppaemon toistuvat pakosukellukset keskeyttävät imetyksen, mikä jatkuvana stressitekijänä voi johtaa jopa kuutin kuolemaan. Avovesiaikaan, pesimäajan ulkopuolella norppa sitä vastoin ei ole niin altis häiriölle ja käyttäytyykin ihmistä kohtaan uteliaasti, jopa luottavaisesti. Natura-alueelle osoitettavat rajoitusalueet (liikkuminen kielletty 1.1.–30.4.) ovat pienialaisia, yksittäisiä valtion alueille sijoittuvia luotoja, saaria ja saarenosia. Rajoitusalueet eivät aiheuta merkittävää haittaa alueen virkistyskäytölle. Rajoitusalueet perustetaan saimaannorpan pesimärauhan turvaamiseksi, eikä niiden perustamisella tavoitella kalakantojen suojelua.	
Savonlinnan kaupunki Savonrannan keskustan välittömään läheisyyteen keskustan pohjoispuolelle esitetään luonnonarvovyöhykettä perusteena häiriöherkät norpan pesimäalueet. Kuitenkaan alueelta ei ole inventoitu kuin kaksi poikaspesää koko pesälaskentahistorian aikana. Koska esitetyllä rajauksella ja merkinällä on vaikutusta Savonrannan keskustan kehittämiseen, tulisi luonnonarvojen vyöhykkeen rajausta pienentää käsittämään vain inventoitujen poikaspesien alue. On lisäksi huomioitava, että Savonrannan luonnonarvovyöhykkeellä sijaitsee syväväylä.	Luonnonarvovyöhykkeen rajausta perustuu vuosittaisesta saimaannorpan pesälaskennasta saataviin tietoihin saimaannorpan makuu- ja poikaspesistä. Saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikan häiritseminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Vyöhykkeen tavoitteena on osoittaa jäällä liikkujille ne alueet, joilla riski häiritä saimaannorpan pesintää on suurin. Natura-alueella Savonrannan edustalla sijaitsee runsaasti vakiintuneita norpan makuupesäpaikkoja. Savonrannan rantayleiskaavassa Natura-alueeseen kuuluvat Savonrannan edustan vesialueet on merkitty W/s-merkinnällä erityisiä luontoarvoja omaaviksi vesialueiksi. Kaavamääräyksissä on suositus: "W/s-alueilla tulisi liikkumista rajoittaa alueella olevilla rakentamattomilla saarilla, luodoilla ja niiden rantavyöhykkeillä sadan metrin matkalta ulapalle päin jääpeitteisenä aikana 15.12.–15.4." Luonnonarvovyöhyke on suosituksenomainen, eikä sillä ole vaikutusta syväväylän käyttöön.	Ei muutosta suunnitelmaan.
Kolme yksityistä kalastajaa Me allekirjoittaneet kalastajat olemme huolissamme Oriveden alueella sijaitseville kala-apajillemme suunnitellusta natura-alueesta ja siihen liittyvistä liikkumisrajoituksista. Pidämme etenkin kahta Säimenenniemen ja Niinisaaren (merkitty karttaliite nro 1) ympäristöön suunniteltuja luonnon-	Luonnonarvovyöhykkeen rajausta perustuu vuosittaisesta saimaannorpan pesälaskennasta saataviin tietoihin saimaannorpan makuu- ja poikaspesistä. Saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikan häiritseminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Vyöhykkeen tavoitteena on osoittaa jäällä liikkujille ne alueet, joilla riski häiritä saimaannorpan pesintää on suurin. Natura-alueella Savonrannan edustalla sijaitsee runsaasti vakiintuneita norpan makuupesäpaikkoja.	Erityisten luonnonarvojen vyöhykkeen kuvausta muokataan siten, että vyöhykkeen tavoite ja suosituksenomaisuus korostuvat. Suosituksesta poistetaan tarkat ajan ja etäisyyden määreet (s. 43):

arvovyöhykkeitä suuresti ylimitoitettuina, mielestämme luonnonarvovyöhyke tulisi rajata tarkemmin koskemaan saaria ja luotoja sekä niiden ranta-alueita jättäen avovesialuetta kalastuskäyttöön siten, ettei kulkeminen pyyntialueille estyisi mistään suunnasta. Kalastustoimintamme alueella talvisin on nuottakalastusta, joka ei aiheuta norpille vaaraa kuten hyvin onnistunut norpan pesintä talvelta 2016 osoittaa. Nuottapyynnillä on myös merkittävä kalakantoja hoitava vaikutus, useina talvina saaliista on roskakalaa ollut n. 35–50 % sisältäen pääasiassa kuoretta mutta myös kääpiöitynyttä lahnaa tulee ajoittain runsaasti. Ohessa Karttaliite nro 2, jossa merkittynä apajapaikkamme, tärkeimpänä Säimenen niemestä itään sijaitseva alue, joka veden virtauksista johtuen kerää muikkua apajille huomattavasti muuta vesialuetta paremmin. Mielestämme lisärajoitukset kalastukselle nyt jo voimassa olevien verkkokalastusrajoitusten lisäksi olisi täysin kohtuutonta, tietyillä alueilla kalastus käytännössä olisi kielletty 1.1.–30.6. Norpan suojelussa suurinta huolta tulisi kantaa leudoista lumettomista talvista ja jääaikaan toimivasta laivaliikenteestä. Annamme mielellämme lisätietoja.	norpan pesintää on suurin. Tavoitteena on ohjata erityisesti ns. vapaa-ajankelkkailua pois sille soveltumattomilta alueilta. Norpalle soveltuvat pesäpaikat syntyvät joka vuosi luonnostaan samoille, sopivasti lunta kinostaville luodoille ja rannoille. Norppakannan kasvaessa uudet pesät löytyvät erittäin todennäköisesti aiemmin norpan käytössä olleilta pesäpaikoilta. Oriveden–Pyhäselän kaltaisella palaavan norppakannan alueella on ensiarvoisen tärkeää suojata ylimääräiseltä häiriöltä sellaisia luonnostaan kinostavia paikkoja, joissa norpan tiedetään säännöllisesti pesineen. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoitettu luonnonarvovyöhyke on suosituksenomainen eikä sillä ole oikeusvaikutusta alueella liikkuihin. Niilläkin Saimaan alueilla, joilla jäällä liikkumista on saimaannorpan pesimärauhan turvaamiseksi rajoitettu maastoliikennelain 1710/1995 8 § tai luonnonsuojelulain (1096/1996, 18 §) nojalla, kaupallisten kalastajien ja kiinteistönomistajien oikeus käyttää moottoriajoneuvoja rajoitusalueella on säännönmukaisesti turvattu. Metsähallitus haluaa myös painottaa, että talvinuotto on saimaannorpan kannalta turvallinen kalastusmuoto, eikä sen harjoittamista katsota tarpeelliseksi rajoittaa.	"Vyöhykkeen tavoitteena on auttaa jäällä liikkujia hahmottamaan ne Natura-alueen osat, joilla kuljettaessa riski häiritä saimaannorpan pesintää on suurin. Saimaannorppa on herkimmillään häiriölle tammi-huhtikuussa, kun emot synnyttävät ja imettävät kuutteja rantakinoksiin kaivamissaan pesissä. Vyöhykkeen pienet saaret ja luodot ovat myös selkävesilinnuston suosimia pesimäalueita. Luonnonarvovyöhykkeellä suositellaan välttämään tarpeetonta moottoriliikennettä ja muuta liikkumista ranta-vyöhykkeellä saimaannorpan pesimäaikaan. Maihinousua vyöhykkeelle sijoitettaville luodoille ja pienille saarille suositellaan välttämään keväällä ja alkukesällä linnuston pesimärauhan turvaamiseksi. (Kuva 8 AB)" Muokataan lisäksi "Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet"-lisätietokenttää (s.43): "Erityisten luonnonarvojen vyöhyke sijoittuu suurelta osin yksityisille vesialueille. Vyöhykkeen osoittaminen hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei vaikuta kulkuoikeuksiin alueella, mutta sen tavoitteena on auttaa jäällä liikkujia hahmottamaan ne alueet, joilla kevättalvella kuljettaessa on suurin riski häiritä saimaannorpan pesintää. Vyöhykkeen rajausta perustuu vuosittain pesälaskennoissa karttuvaan aineistoon saimaannorpan makuu- ja poikaspesäpaikoista. Vyöhykkeen pienet saaret ja luodot ovat myös selkävesilinnuston suosimia pesimäalueita. Saimaannorpan pesinnän ja imetyksen kannalta häiriölle herkkä ajanjakso sijoittuu tammi-huhtikuulle. Linnuston pesimäaika on käynnissä toukokuulta heinäkuun loppuun. Luonnonarvovyöhykkeen ohje välttää tarpeetonta liikkumista pesimäaikaan on suositus. Tavoitteena on ohjata
--	--	---

		erityisesti ns. vapaa-ajankelkkailua pois sille soveltumattomilta alueilta.”
Keski-Karjalan kalastusalue Keski-Karjalan kalastusalueen vesialueilla toimivat kaupalliset kalastajat ovat huolissaan talviaikaisesta liikkumisesta vesialueilla. Oriveden–Pyhäselän Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa on esitetty, että luonnonarvovyöhykkeellä suositellaan välttämään moottoriliikennettä 1.1.– 30.4. välisenä aikana. Moottorikelkka on tärkeä työväline kaupallisille kalastajille ja Keski-Karjalan kalastusalue haluaa, että kaupallisille kalastajille turvataan mahdollisuus käyttää moottorikäyttöisiä kulkuneuvoja myös luonnonarvovyöhykkeellä. Jos moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käyttö alueella kielletään, kasvaa etäisyydet kalastuspaikoille kohtuuttoman suuriksi ja näinollen kalastus ei ole enää kannattavaa.	Ks. edellinen	Ks. edellinen
MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala tunnistavat Oriveden–Pyhäselän korkeat luontoarvot ja pitävät niiden vaalimista tärkeänä. Alueen arvoja on mahdollista ylläpitää ja parantaa yhteistyössä maanomistajien kanssa. Vapaaehtoisen suojelun toimenpiteet ja luontoarvoja vaalivien metsänhoitotöiden ym. toimenpiteiden toteuttaminen ovat kaikkien osapuolien kannalta parhaiten alueen luontoarvoja tukevia ja suojaavia. MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala painottavat kaikista toimenpiteistä ja menettelyistä sovittavan maanomistajien kanssa. MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala painottavat, ettei yksityisten maanomistajien rantojen käyttöä ja rakentamista voida rajoittaa vastoin maanomistajien tahtoa. Suositusluonteisenakin suunnitelma voi ohjata esimerkiksi kuntien kaavoitusratkaisuja ja rakennuslupaharkintaa maanomistajien omistusoikeutta rajoittavasti. Maanomistajien omaisuuteen mahdollisesti kohdistuvat rajoitukset tulee korvata täysimääräisinä esimerkiksi maanvaihdon Metsähallituksen kanssa.	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoitettu luonnonarvovyöhyke on suosituksenomainen eikä sillä ole oikeusvaikutusta alueella liikkuihin. Saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikan häiritseminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Luonnonarvovyöhykkeen tavoitteena on osoittaa jäällä liikkujille ne alueet, joilla riski häiritä saimaannorpan pesintää on suurin. Vyöhykerajaus perustuu vuosittaisesta saimaannorpan pesälaskennasta saataviin tietoihin saimaannorpan makuu- ja poikaspesistä. Samoin periaattein saimaannorpan pesäpaikkojen sijainti on huomioitava mm. kaavoituksessa kaikkialla Saimaalla.	Ks. edellinen
Rääkkylän Salonkävijät ry Alueelle suunnitellut liikkumisrajoitukset tulee ottaa huomioon jahteja suunnitellessa. Alueella on käytetty pienpetojen metsästyksessä elävänä kiinnioittavia häkkiloukkuja, jotka on käytävä kokemassa kerran vuorokaudessa. Metsästyksen lopettaminen voi näkyä pienpetojen kantojen kasvamisena, mikä lieenee uhka alueella pesiville lintupopulaatioille. Metsästysseura voi tiedottaa tehokkaasti mahdollisista norpan pesimisistä seuran jäsenille. Seuran jäsenet saadaan helposti informoitua tekstiviestillä ja heille voidaan tarvittaessa lähettää kirjeitse tai sähköpostilla kartoja liikkumisrajoitusalueista.	Tehokas vierasperäisten pienpetojen pyynti on valtion suojelualueilla-kin toivottavaa ja Metsähallitus myöntää hakemuksesta metsästysseuroille poikkeuslupia pienpetojen pyyntiin. Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen perustamisasetuksessa (VA 441/2014) metsästysaika on rajattu loppumaan 31.12. ja myös poikkeusluvat noudattavat tätä aikarajaa. Suunnitelmassa esitetty vyöhykejako ei tuo muutoksia aiempaan käytäntöön. Vähälumisina talvina pesäkinokset saattavat jäädä saimaannorpan pesinnän kannalta liian pieniksi. Tällöin koiraeläinten saalistus on riski jälle syntyville kuuteille. Lauhoina talvina kuuttien kaipaamaa suoja	Ei muutosta suunnitelmaan.

Huolena Rääkkylän Salonkävijät esittävät kasvavan susikannan mukaan tuoman riskin norpan lisääntymiselle. Varsinkin omaa reviiriään etsivät nuoret susiyskylät voivat järven jäällä liikkueessaan sattua norpan pesäalueelle, jolloin kuutin päätyminen suden ravinnoiksi on varsin todennäköistä. Tätä riskiä kasvattaa entisestään lauhtuvat talvet, jolloin kuutin hajuvoimana ei ole pesän paksua lumikerrosta. Avojäältä susi vainuaa kuutin jo hyvinkin pitkän matkan takaa. Susien aiheuttamaan mahdolliseen uhaan tulisi luoda järjestelmä, jolla nämä vahingot voidaan ennakoida ja jopa välttää. Norpan pesintäalueiden seuranta tulee olla aktiivista ja mahdollisten riskitekijöiden ilmaantuessa tulee heti aloittaa järjestelmälliset, ennakoita suunnitellut ja harjoitellut vastatoimet. Rääkkylän Salonkävijät ry. toteaa, ettei esitetty suunnitelma rajoita merkittävästi alueella harjoitettavaa metsästystä, mutta toivoo, että alueen tilanteesta ja tapahtumista saadaan tarpeeksi selkeä tilannekuva. Kun oikea tieto välitetään seuran jäsenille, niin välttyään mahdollisilta vahingoilta. Tarvittaessa metsästysseuroista löytyy nopeasti talkoapua henkilöiltä, jotka ovat tottuneet liikkumaan maasto-olosuhteissa ja joilla on kokemusta yhteistoiminnasta eri viranomaistahojen kanssa.	voidaan parantaa mm. apukinoksia kolaamalla. Paikallisilta saatava apu pesälaskentaan ja apukinosten kolaamiseen on äärimmäisen arvokasta. Talkootyöstä kiinnostuneita seuroja ja yhdistyksiä pyydetään olemaan yhteydessä Metsähallitukseen.	
Vuokalan kalastusalue Oriveden–Pyhäselän Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa on luonnonarvovyöhykkeellä (häiriöherkät pesimäalueet) suositeltu välttämään moottoriliikennettä koko vyöhykkeellä sekä muuta liikkumista 50 m lähempänä rantaa saimaannorpan pesimäaikaan (1.1.–30.4.). Talviaikaista liikkumista rajoittavan alueen laajuus on Oriveden Paasivedellä ja Savonselällä peräti 5006 ha (kuvat 8 A ja B). Vaikka on kyseessä suositus, niin pidämme näin laajaa aluetta ylimitoitettuna ja perusteettomana. Edellä mainitusta suositusalueesta vain pieni osa on Metsähallituksen vesialuetta, valtaosa siitä koskee osakaskuntien vesialueita, jotka ovat näiden vesialueiden omistajia. Tästä syystä on tärkeää, että myös suositustenomaisista liikkumisrajoituksista sovitaan ensin asianosaisten vesialueen omistajien kanssa yksityiskohtaisesti, ja vasta sen jälkeen niistä tiedotetaan ja laaditaan karttaesitteitä. Siten Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukainen osallistava suunnittelu toteutuu parhaiten. Valtion maille perustettavalla rajoitusvyöhykkeellä (53 ha) on esitetty kiellettäväksi moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttö sekä muu liikkuminen 50 m lähempänä rantaa saimaannorpan pesimäaikaan (1.1.–30.4.). Pidämme kieltoa tarpeettomana ja ylimitoitettuna, koska saimaannorpan tahalli-	Luonnonarvovyöhykkeen yhteenlaskettu laajuus koko suunnittelualueella (Orivesi, Jänisselkä, Pyhäselkä) on 5006 ha. Luonnonarvovyöhykkeen rajausta perustuu vuosittaisesta saimaannorpan pesälaskennasta saataviin tietoihin saimaannorpan makuu- ja poikaspesistä. Saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikan häiritseminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Vyöhykkeen tavoitteena on osoittaa jäällä liikkujille ne alueet, joilla riski häiritä saimaannorpan pesintää on suurin. Valtion maille perustettava rajoitusvyöhyke koskee vain osoitettuja valtion maita, eikä se rajoita liikkumista vesialueilla. Osin yksityisille vesialueille sijoittuva luonnonarvovyöhyke on suositustenomainen, eikä sitä osoiteta Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelun alueen järjestyssäännössä. Järjestyssääntö ei koske Natura-alueen vesialueita. Luonnonarvovyöhykkeellä ei ole oikeusvaikutusta alueella liikkujiin. Niilläkin Saimaan alueilla, joilla jäällä liikkumista on saimaannorpan pesimärauhan turvaamiseksi rajoitettu maastoliikennelain 1710/1995 8 § tai luonnonsuojelulain (1096/1996, 18 §) nojalla, kaupallisten kalastajien ja kiinteistönomistajien oikeus käyttää moottoriajoneuvoja rajoitusalueella on säännönmukaisesti turvattu.	Erityisten luonnonarvojen vyöhykkeen kuvausta muokataan siten, että vyöhykkeen tavoite ja suositustenomaisuus korostuvat. Suosituksesta poistetaan tarkat ajan ja etäisyyden määreet (s. 43): ”Vyöhykkeen tavoitteena on auttaa jäällä liikkujia hahmottamaan ne Natura-alueen osat, joilla kuljettaessa riski häiritä saimaannorpan pesintää on suurin. Saimaannorppa on herkimmillään häiriölle tammi-huhtikuussa, kun emot synnyttävät ja imettävät kuutteja rantakinoksiin kaivamissaan pesissä. Vyöhykkeen pienet saaret ja luodot ovat myös selkivesilinnuston suosimia pesimäalueita. Luonnonarvovyöhykkeellä suositellaan välttämään tarpeetonta moottoriliikennettä ja muuta liikkumista ranta-vyöhykkeellä saimaannorpan pesimäaikaan. Maihinnoista vyöhykkeelle sijoitettaville luodoille ja pienille saarille suositellaan

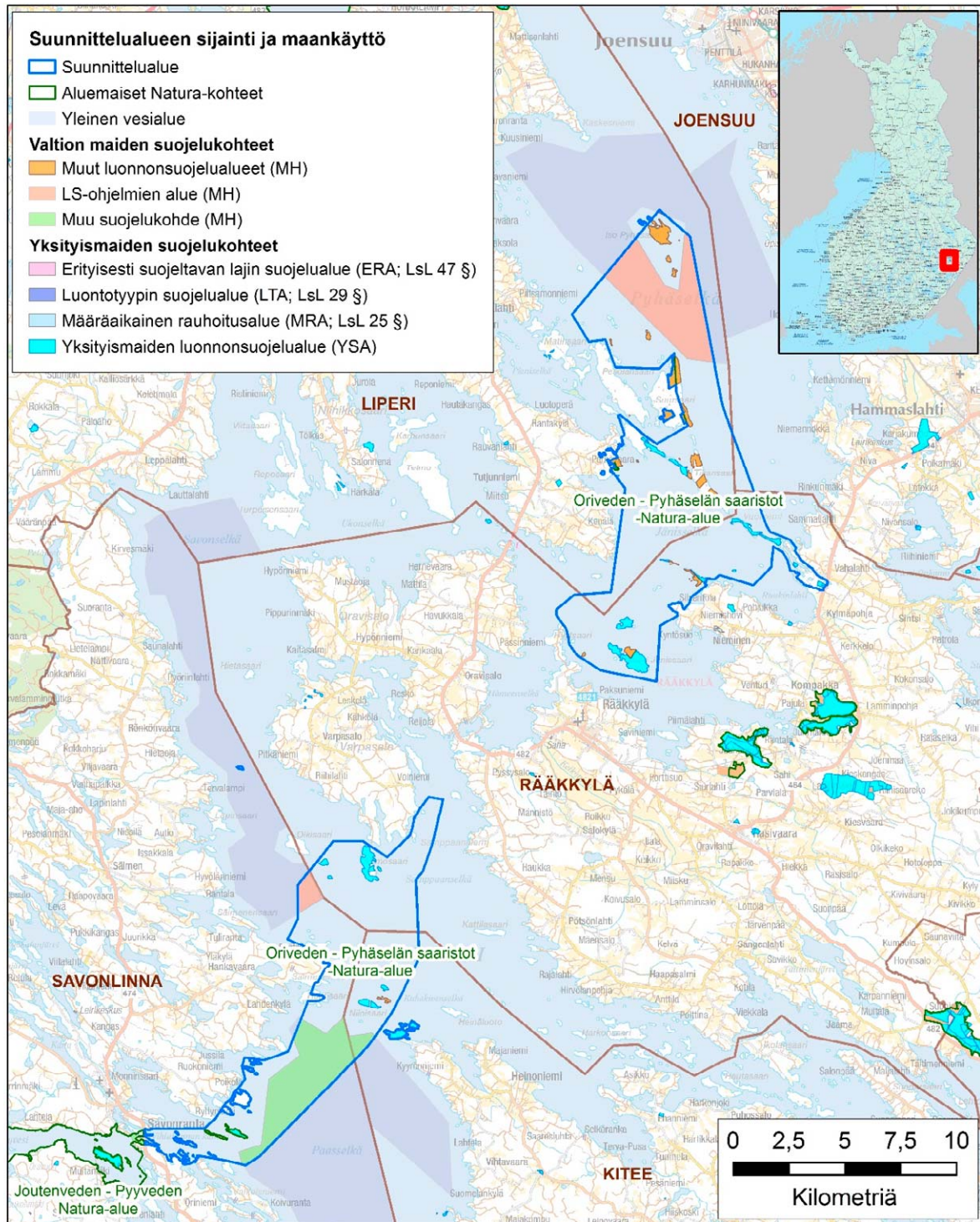
nen häirintä sen lisääntymisaikana on jo luonnonsuojelulain (39.1§) perusteella kielletty. Mikäli edellä mainittu määräys otetaan Oriveden–Pyhäselän luonnonsuojelualueen järjestyssääntöön, tulee kiellon ulkopuolelle jättää kalastuksesta aiheutuva liikkuminen, joka on vesialueiden käytön kannalta tarpeellista ja usein myös perustuu omistusoikeuteen tai kaupalliseen toimintaan. Lisäksi nykyinen kalastuksen ja vakituisen- tai loma-asunnon vuoksi tapahtuva liikkuminen ei ole heikentänyt niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi Orivesi ja Pyhäselkä on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Tästä hyvä osoitus on viime vuosina tapahtunut saimaannorppakannan kasvu niin Oriveden–Pyhäselän alueella kuin koko Saimaalla. Metsähallituksen asiantuntijoiden mukaan saimaannorpan talvikanta 2016 oli Oriveden–Pyhäselän alueella 9–13 yksilöä ja koko Saimaalla 360 yksilöä. Saimaannorppakanta kasvaa sekä Saimaalla että Oriveden–Pyhäselän alueella saimaannorpan suojelustrategiassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Talviaikaiset liikkumisrajoitukset ja liikkumisen ohjaaminen reiteille ovat perusteltuja, jos kyseessä on ns. huvikelkkailu tms., mutta sen varjolla ei saisi kuitenkaan vaikeuttaa alueella vakituisesti asuvien eikä vapaa-ajanasukkaiden talviaikaista kalastusta, metsästystä ym. tarpeellista jäällä liikkumista.		välttämään keväällä ja alkukesällä linnuston pesimärauhan turvaamiseksi. (Kuva 8 AB)” Muokataan lisäksi ”Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet”-lisätietokenttää (s.43): ”Erityisten luonnonarvojen vyöhyke sijoittuu suurelta osin yksityisille vesialueille. Vyöhykkeen osoittaminen hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei vaikuta kulkuoikeuksiin alueella, mutta sen tavoitteena on auttaa jäällä liikkujia hahmottamaan ne alueet, joilla kevättalvella kuljettaessa on suurin riski häiritä saimaannorpan pesintää. Vyöhykkeen rajausta perustuu vuosittain pesälaskennoissa karttuvaan aineistoon saimaannorpan makuu- ja poikaspesäpaikoista. Vyöhykkeen pienet saaret ja luodot ovat myös selkävėsilinnuston suosimia pesimäalueita. Saimaannorpan pesinnän ja imetyksen kannalta häiriölle herkkä ajanjakso sijoittuu tammi-huhtikuulle. Linnuston pesimäaika on käynnissä toukokuulta heinäkuun loppuun. Luonnonarvovyöhykkeen ohje välttää tarpeetonta liikkumista pesimäaikaan on suositus. Tavoitteena on ohjata erityisesti ns. vapaa-ajankelkkailua pois sille soveltumattomilta alueilta.”
Rääkkylän kalaveden osakaskunta Osakaskunta on rakentanut Suuren Jänissaaren etelärannalle laavun. Rakennelmien perustamis- ja ylläpitokustannukset osakaskunta on rahoittanut vesijättömaiden lunastamisesta saaduilla tuloilla. Polttopuuhuollossa talkootyöllä on merkittävä osa. Laavu on ollut aktiivisessa käytössä sekä kesäisin että varsinkin talviaikaan. Rääkkylän kunta on ylläpitänyt Paksuniemen satamasta lähtevää jäälataa, joka on kierrellyt Suuren Jänissaaren alueella. Mahdollinen liikkumisrajoitus Metsähallituksen omistamalla kiinteistöllä 707-412-4-17 ei haittaa laavun käyttöä. Jäälatajien reitit voidaan suunnitella norpan mahdolliset pesät huomioon ottaen. Toivottavaa olisi, ettei liikkumisrajoitukset laajene ja rajoita liikaa alueella asuvien virkistymismahdollisuuksia.	Luonnonarvovyöhyke ei estä Paksuniemen satamasta lähtevän ladun ajamista ja Suuressa Jänissaareissa sijaitsevan laavun talviaikaista käyttöä. Ladun linjaus olisi kuitenkin hyvä tarkistaa yhdessä Metsähallituksen asiantuntijoiden kanssa niin, että ladun käyttö ja ylläpito ei aiheuta häiriötä suhteessa alueella tiedossa oleviin saimaannorpan pesäpaikkoihin. Luonnonarvovyöhykkeen tavoitteena on osoittaa jäällä liikkujille ne alueet, joilla riski häiritä saimaannorpan pesintää on suurin. Tavoitteena on ohjata erityisesti ns. vapaa-ajankelkkailua pois sille soveltumattomilta alueilta. Tiedotuksen avuksi vyöhykkeestä laaditaan esitekartta.	Lisätään virkistyspalveluiden kuvaukseen s. 25 lause: ”Rääkkylän kunta ylläpitää Paksuniemestä lähtevää jäälataa Suuren Jänissaaren ympäristössä.”

Merkittävä tekijä norpan pesärauhan rikkoontumisessa lienee alueen ulkopuolelta suuntautuva huviajelu moottorikelkoilla. Osakaskunnan jäsenet käyttävät moottorikelkkaa pääsääntöisesti kulkiessaan lähtörannasta kohti apajiaan, jolloin he ovat suunnitelleet reittinsä etukäteen. Näihin reitteihin pystytään vaikuttamaan tiedottamalla osakaskuntien jäseniä heidän lunastaessaan pyydysmerkkejä osakaskunnalta. Sen sijaan alueen ulkopuolelta, esimerkiksi Joensuusta, suuntautuvaan huvikelkkailuun osakaskunnan vaikutusmahdollisuudet ovat rajalliset. Huvikelkkailijoita pystytään opastamaan oikeastaan vain tavattaessa heitä jäällä, jolloin alueella toimivien paikallistuntemuksen rooli korostuu. Rääkkylän Osakaskunta toteaa, ettei esitetty hoitosuunnitelma merkittävästi vaikeuta alueella toimimista. Lisäksi osakaskunta toteaa, että se haluaisi olla mukana kehittämässä norpalle suotuisia kalastusmenetelmiä ja jakamassa tarvittaessa paikallistuntemustaan alueen kehittämisessä.	Saimaannorpalle turvallisten pyydysten kehitystyössä painopiste on tällä hetkellä kaupalliseen kalastukseen soveltuvissa pyydyksissä, mutta toivottavaa on ulottaa kehitystyö myös kotitarve- ja vapaa-ajan kalastajien käyttämiin pyydyksiin. Saimaannorppa-LIFE-hankkeessa tehtävän kehitystyön vetovastuu on tällä hetkellä ELY-keskuksella. Metsähallitus pitää hyvänä asiana, että osakaskunnista löytyy osallistumishalukkuutta ja välittää viestiä eteenpäin pyydysten kehittämistyöstä vastaaville.	
Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet		
Museovirasto Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta on asianmukaisesti tuotu esiin täydennysinventoinnin tarve niin yksityisillä mailla kuin valtion omistamilla alueilla. Inventointitarvetta on esimerkiksi vesiväyliin liittyen. Erityisesti tulee arvioida arkeologisten kohteiden laajuus. Vaikka suunnittelualueilta ei tunneta vedenalaisia muinaisjäänneksiä, inventointia on syytä tehdä mahdollisuuksien mukaan myös vedenalaisen arkeologian menetelmin, sillä osa alueen käyttöhistorian kohteista sijaitsee veden alla. Niin Salpalinjakohteet kuin muutkin muinaisjäänneksiksi jäävät kasvillisuuden peittoon ilman hoitotoimia. Hoidettuina muinaisjäänneksiksi rikastuttavat alueen kävijöiden luontokokemusta. Hoidotoimenpiteiden osalta tulee olla yhteydessä museoviranomaiseen, joka Etelä-Savon osalta on Savonlinnan maakuntamuseo. Samoin tulee ottaa yhteys museoviranomaiseen, jos alueella tehdään muinaisjäänneksillä tai kulttuuriperintökohteilla tai näiden läheisyydessä maahan kajoavia toimenpiteitä, esimerkiksi pystytetään opastauluja. Historialliset rakenteet ja niiden jäännökset tulee selvittää inventoinnissa ja erityisesti uittoon liittyvien rakenteiden kunnossapitotoimenpiteet tulee ottaa huomioon hoitosuunnitelman toimenpiteissä. Oriveden–Pyhäselän Natura-alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelma varmistaa osaltaan Vuoksen vesistön luonnon- ja kulttuuriympäristön erityispiirteiden vaalimista.	Metsähallitus ei tee hoitotoimia yksityismailla sijaitsevilla muinaisjäänneksillä tai Salpalinjakohteilla muutoin kuin mahdollisten yksityisten luonnonsuojelualueiden luonnonhoito- ja ennallistamistöiden yhteydessä. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitettyjä luonnonhoidon ja ennallistamisen toimenpiteitä tarkennetaan ennen niiden toteuttamista laadittavilla toimenpidesuunnitelmilla. Suunnittelijoilla on käytössään Metsien ennallistamisen ja luonnonhoidon opas (Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 157. Similä, Junninen 2011), joka ohjeistaa ottamaan kulttuuriperintökohteet ja mahdolliset muinaisjäänneksiksi huomioon toimenpiteiden suunnittelussa. Museovirasto tai sen alueyksikkö osallistetaan toimenpidesuunnitteluvaiheessa, jos toimenpidealueella on muinaisjäänneksiä.	Ei muutoksia suunnitelmaan.

Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet		
Etelä-Savon maakuntaliitto Oriveden–Pyhäselän Natura-alue sijoittuu Etelä-Savon puolella osin Savonlinnan kaupungin alueelle Savonrannalla. Hoito- ja käyttösuunnitelma koskee vain Natura-alueen valtionmaita, jotka on perustettu luonnonsuojelualueeksi asetuksella Saimaan luonnonsuojelualueista (441/2014). Alueella on seuraavat Etelä-Savon maakuntakaavan aluevaraukset: - Oriveden ja Pyhäselän natura-alue (nat 16.405) - Oriveden saariston luonnonsuojelualue (SL 16.441) - Ketveleen muinaisjäänös (SM 16.788) - Salpalinjan varustuksia (ma-s 16.566) - Savonrannan laivaväylä (lv16.205) - Haukivesi-Joensuu syväväylä (lvs 16.201) - Savonrannan veneväylät (vv 16.207) - Karkonsaaren (V1 16.88) ja Huhtisaaren retkisatamavaraukset (V1 16.84) Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaava on ehdotusvaiheessa, 2. vaihemaakuntakaava ei tuo merkittäviä muutoksia suunnittelualan maankäyttöön. Oriveden–Pyhäselän hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei ole osoitettu Karkonsaaren ja Huhtisaaren retkisatamia. Huhtisaari on yksityisen maalla, mutta Karkonsaaren retkisatamapaikka on siirtynyt Metsähallituksen omistukseen. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan, että alueella oleva retkipaikka puretaan. Etelä-Savon maakuntaliiton mielestä maakuntakaavassa retkisatamakäyttöön osoitettu Karkonsaari tulisi osoittaa tähän tarkoitukseen myös hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Nyt alueella ei ole Etelä-Savon puolella lainkaan retkisatamapaikkoja, vaikka alueella kulkee laiva- ja veneväyliä ja on runsaasti veneilijöitä. Rantautumispaikkoja tulisi osoittaa senkin vuoksi, että alueen selkävedet ovat laajoja ja etäisyydet pitkiä. Maakuntaliitolla ei ole muuta huomautettavaa Oriveden–Pyhäselän Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan tai valtion luonnonsuojelualueen järjestysääntöön.	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoitetaan ne rantautumiskohteet, joilla on huollettua palveluvarustusta. Karkonsaaresta tunnetaan ainoastaan huonokuntainen ja huoltamaton käymälärakennus. Metsähallituksen linjan mukaista on, että valtion alueille ei jätetä huoltamattomia rakenteita, vaan ne puretaan. Metsähallituksella ei ole osoittaa resursseja uuden rantautumispaikan rakentamiseen ja ylläpitoon Karkonsaareissa. Siellä saa kuitenkin vapaasti retkeillä jokamiehenoikeuksien mukaisesti. Hoidon ja käytön suunnittelun yhteydessä ei Metsähallitukselle tullut ainoatakaan toivetta tai kehitysehdotusta Karkonsaareen liittyen. Mikäli suunnitelmakauden aikana ilmenee voimakasta kysyntää ja ulkopuolinen taho osoittaa rahoituksen kohteen rakentamiseen ja ylläpitoon, asiaa voidaan tarkastella uudelleen.	Ei muutoksia suunnitelmaan.
Joensuun Latu Suunnitelma on hyvin kattava, se sisältää luontotarkastelun ohella runsaasti kulttuurihistoriallista tietoa ja monin tavoin korostaa Oriveden–Pyhäselän alueen erityislaatua, eräänä esimerkkinä uiton historiaa koskeva osuus, jonka soisi tulevan laajempaankin tietoisuuteen. Suunnitelman tavoitteisiin ja keinoihin voi hyvin yhtyä.	Metsähallituksella ei ole osoittaa resursseja uuden rantautumispaikan rakentamiseen ja ylläpitoon alueella. Mikäli suunnitelmakauden aikana ilmenee voimakasta kysyntää ja ulkopuolinen taho osoittaa rahoituksen kohteen rakentamiseen ja ylläpitoon, asiaa voidaan tarkastella uudelleen.	Ei muutosta suunnitelmaan.

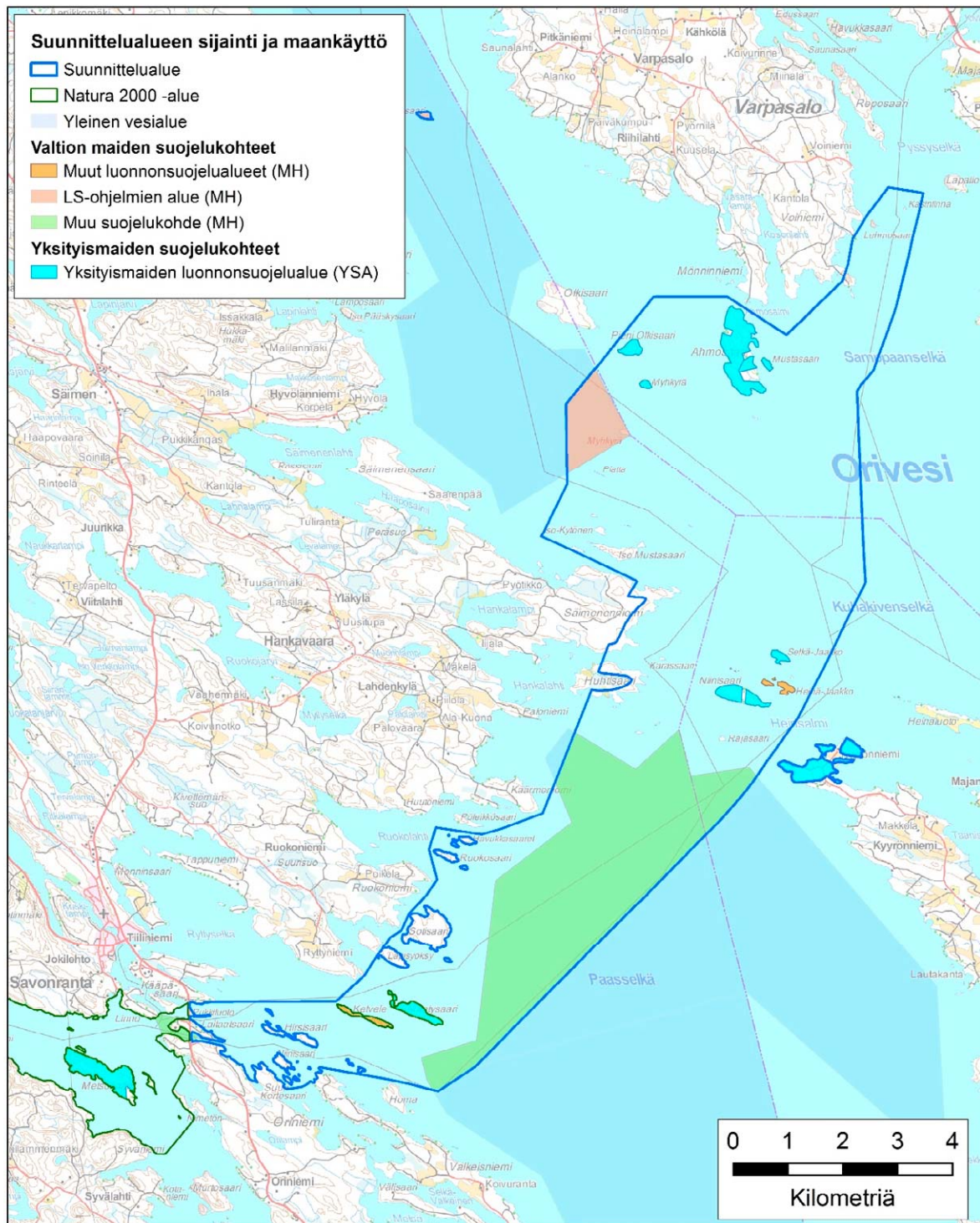
Suunnitelman valmisteluvaiheessa esittämämme näkökohdat erityisesti Pyhäsaarten merkityksestä ympärivuotisena virkistytymispaikkana ja turvasatamana on otettu huomioon. Harmi vain, että ehdotuksemme Lamassaaren suojasatamasta tai rantautumispaikasta ei ole saanut suunnitelmassa vastakaikua. Pohjoisen Pyhäselän merkitystä talvisena luontomatkailukohteena voitaisiin kasvattaa sen luontoarvojen kärsimättä. Suurella järvenselällä voidaan samanaikaisesti hiihtää, luistella, leijahiittää, potkukelkkailla, luistella ja kalastaa monin tavoin.		
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto Suunnitelman mukaisesti vain Pienessä Pyhäsaassa tulee sijaitsemaan laavu. Virkistysten ja vesillä liikkumisen kannalta olisi toivottavaa, että alueella olisi kattavammin rantautumispaikkojen lisäksi myös palveluja, kuten laavuja ja nuotiopaikkoja. Rantautumispaikkojen palvelut ohjaavat tehokkaasti ihmistoimintaa pois herkiltä alueilta. Palvelut vähentäisivät varmasti myös laittomien nuotiopaikkojen määrää. Mainittakoon, että myös Vuoniemen kärjen lintutorni on luontoharrastajille tärkeä palvelu, joten sen toivoisi vakiinnuttavan nykyistä paremmin säilymisensä myös tulevaisuudessa muutonaikaisena tarkkailupaikkana. Tavalla tai toisella sen ylläpitovastuu tulisi selvittää.	Kuten lausunnossa todetaan, huolletut rantautumispaikat ovat hyvä keino ohjata suojelualueilla retkeilyä pois kulutukselle ja häiriölle herkiltä alueilta. Suunnittelualueella on etenkin Tikanselän–Jänisselän alueella varsin kattava retkisatamaverkosto, jota ylläpitävät paikalliset yhdistykset ja PSS-Järvi-Suomi. Näin ollen uusien, valtion ylläpitämien rantautumispaikkojen perustamista ei voida pitää tarpeellisena. Metsähallituksella ei ole osoittaa resursseja uuden rantautumispaikan rakentamiseen ja ylläpitoon. Mikäli suunnitelmakauden aikana ilmenee voimakasta kysyntää ja ulkopuolinen taho osoittaa rahoituksen kohteen rakentamiseen ja ylläpitoon, asiaa voidaan tarkastella uudelleen. Pohjois-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen rakentama Vuoniemen lintutorni sijaitsee Rääkkylän kunnan omistamalla yksityisellä luonnon-suojelualueella.	Ei muutosta suunnitelmaan.

Liite 6. Karttaliite

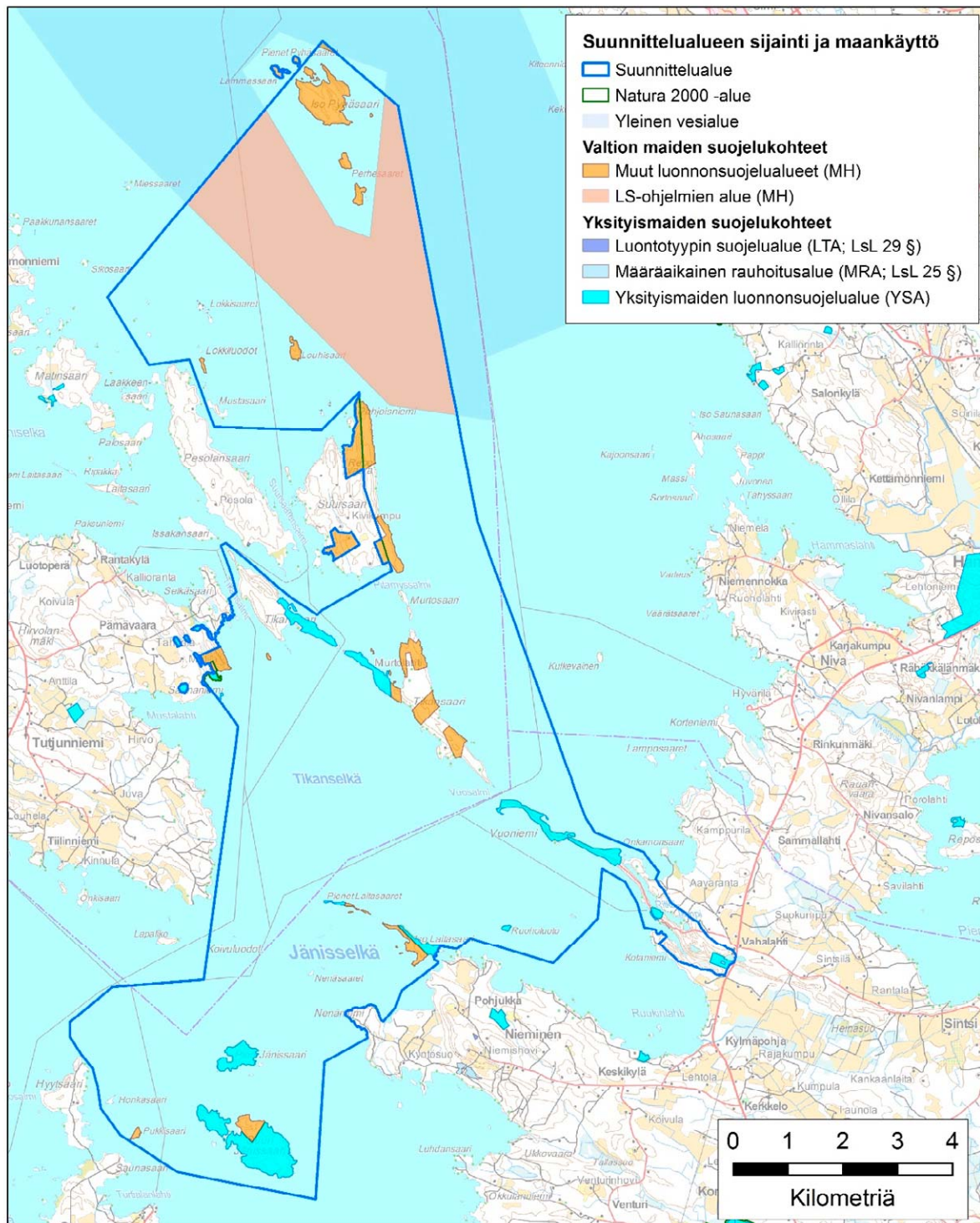
Kuva 1. Orivesi ja Pyhäselkä ovat Saimaan pohjoisimmat järvaltaat. Suunnittelualue rajautuu pääosin niiden keskiset osat kattavan Oriveden - Pyhäselän saaristot - Natura-alueen mukaisesti. Savonlinnan, Joensuun ja Kiteen kaupunkien sekä Liperin ja Rääkkylän kuntien alueelle sijoittuvaa suunnittelualueita ympäröivät useat taajamat.

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016

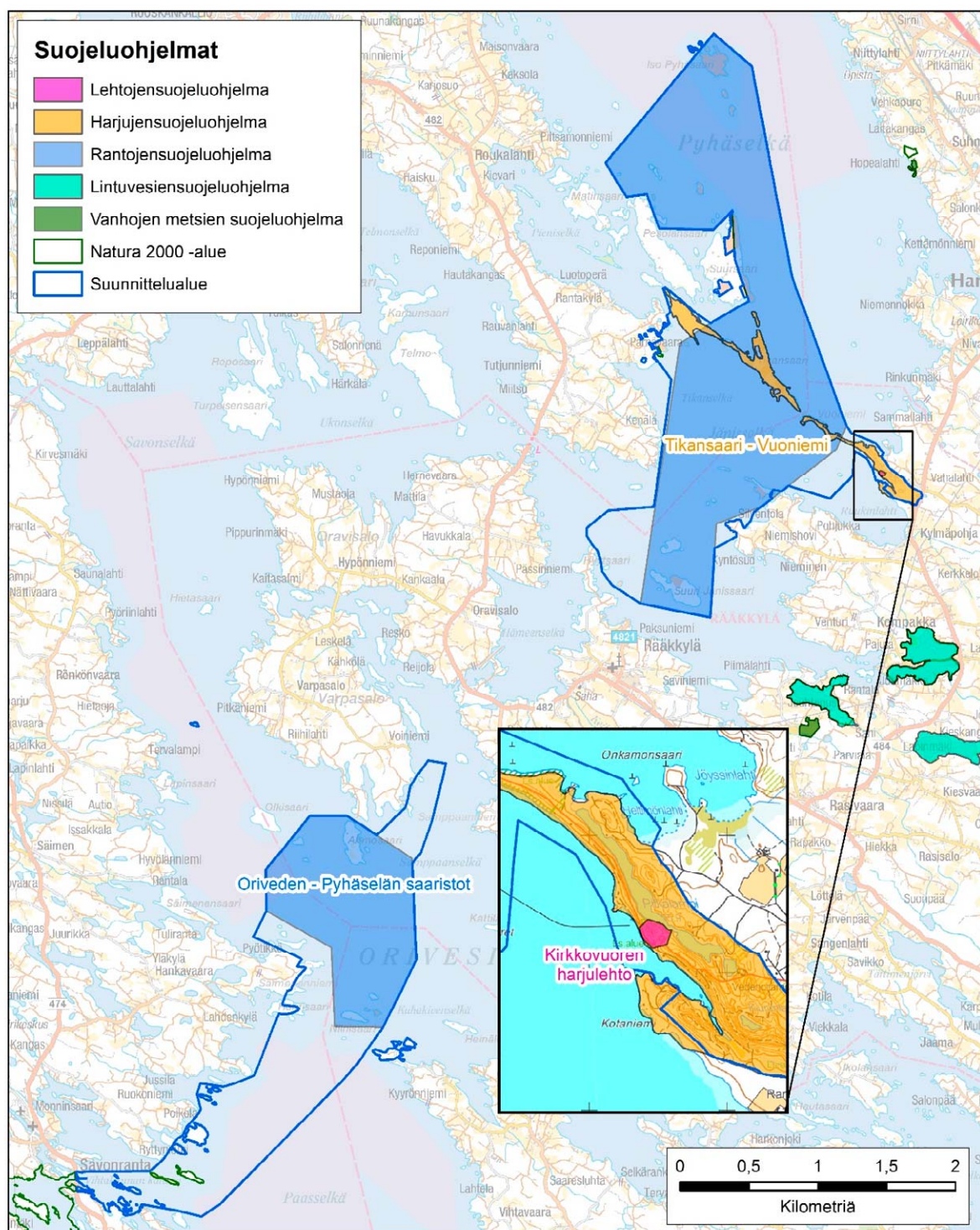
Kuva 1A: Orivesi. Suunnittelualueen valtion maat on Karkonsaarta ja Myhkyrää lukuun ottamatta perustettu Oriveden-Pyhäselän luonnonsuojelualueeksi. Natura-alueeseen kuuluu osia Oriveden, Paasselän ja Pyhäselän yleisvesialueista. Suunnittelualueella on 16 yksityistä luonnonsuojelualuetta (YSA) sekä yksityisiä maita ja vesialueita, jotka toteutetaan muutoin kuin luonnonsuojelulailla (maankäyttö- ja rakennus-, maa-aines-, vesi-, vesiliikenne-, maastoliikenne- ja kalastuslaki sekä sopimus).

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016

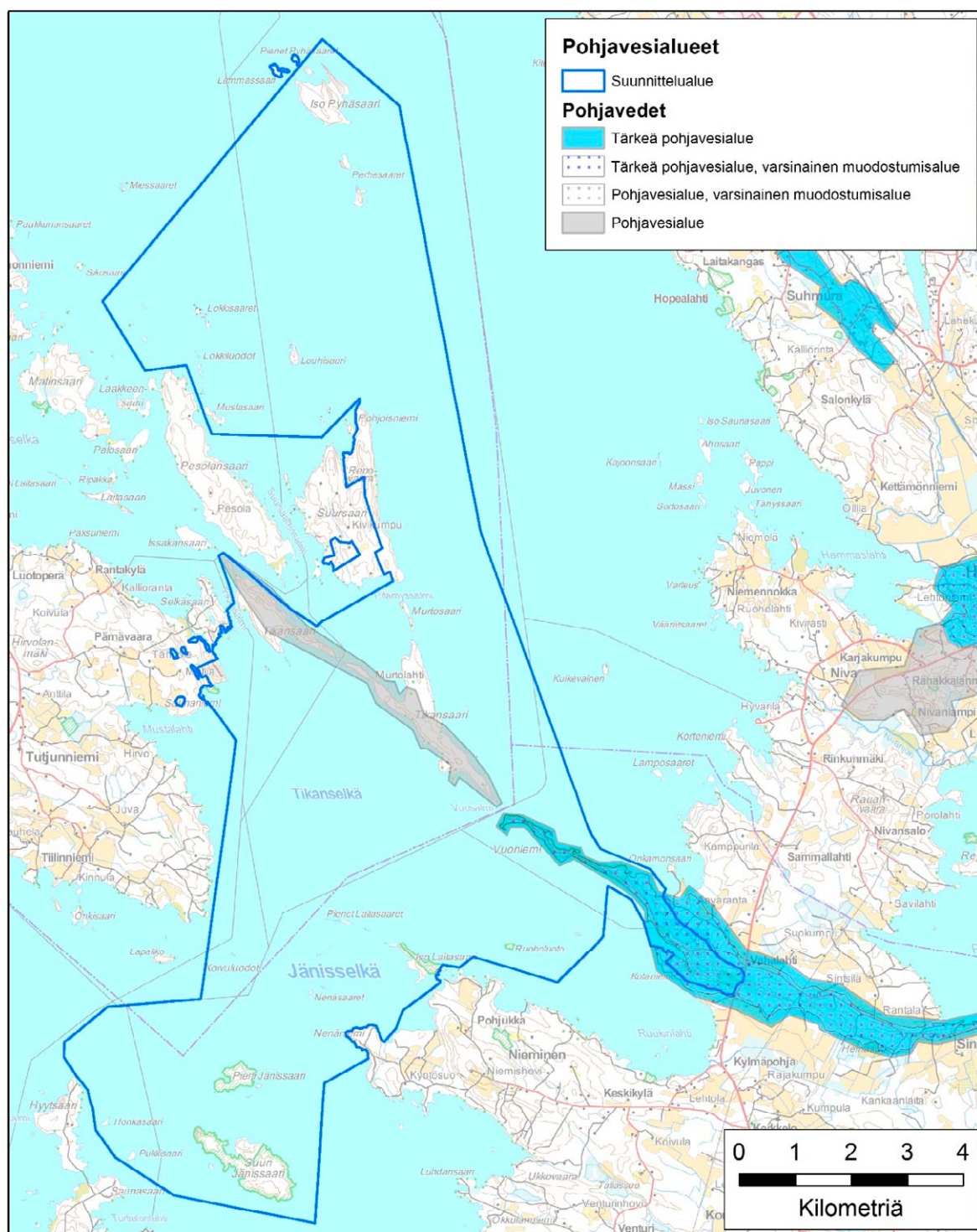
Kuva 1B: Pyhäselkä. Suunnittelualueen valtion maat on Karkonsaarta ja Myhkyrää lukuun ottamatta perustettu Oriveden-Pyhäselän luonnonsuojelualueeksi. Natura-alueeseen kuuluu osia Oriveden, Paasselän ja Pyhäselän yleisvesialueista. Suunnittelualueella on 16 yksityistä luonnonsuojelualueutta (YSA) sekä yksityisiä maita ja vesialueita, jotka toteutetaan muutoin kuin luonnonsuojelulailla (maankäyttö- ja rakennus-, maa-aines-, vesi-, vesiliikenne-, maastoliikenne- ja kalastuslaki sekä sopimus).

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016

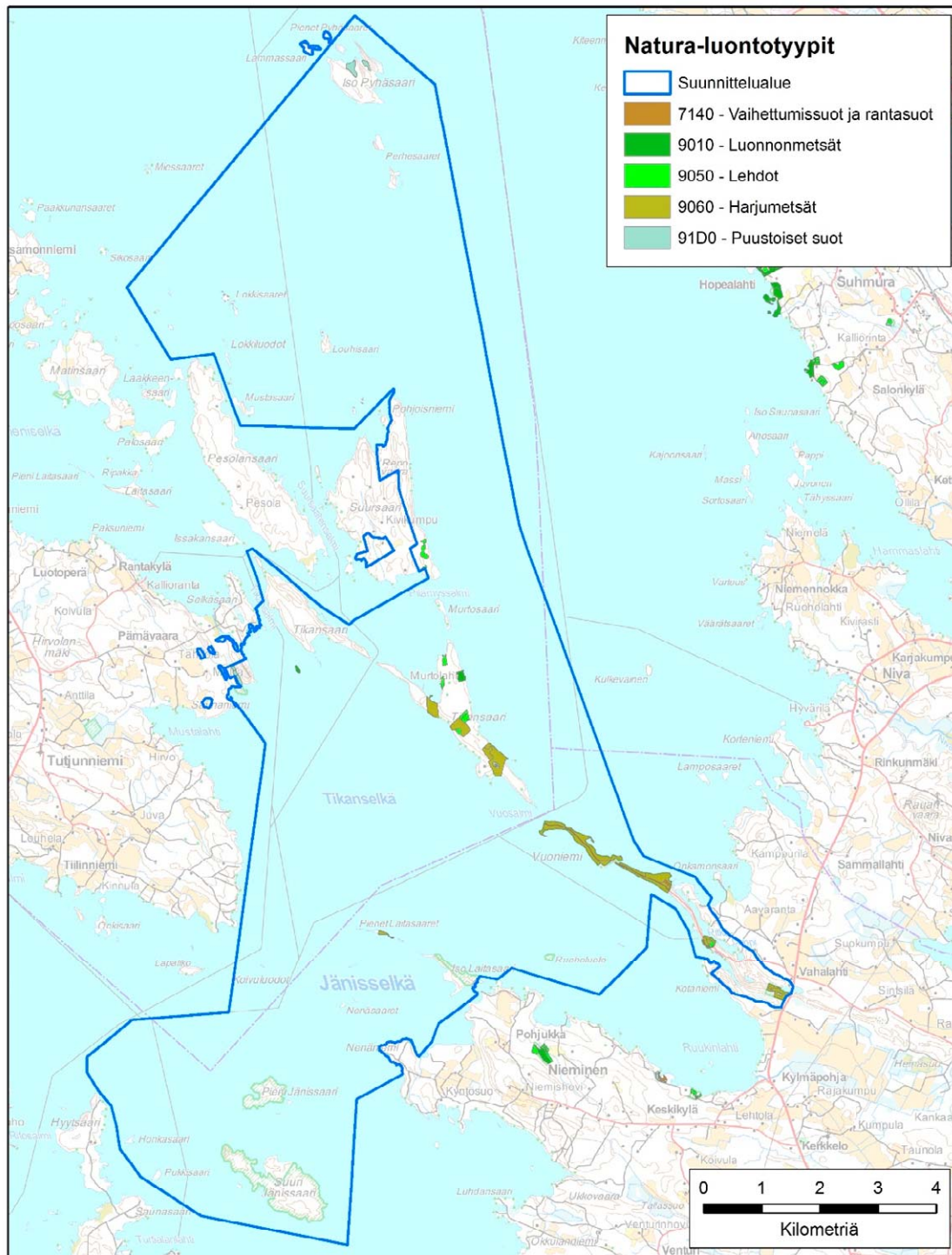
Kuva 2: Oriveden - Pyhäselän saaristot - Natura-alueeseen kuuluu rantojensuojeluohjelman, harjujensuojeluohjelman sekä lehtojensuojeluohjelman kohteita.

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016

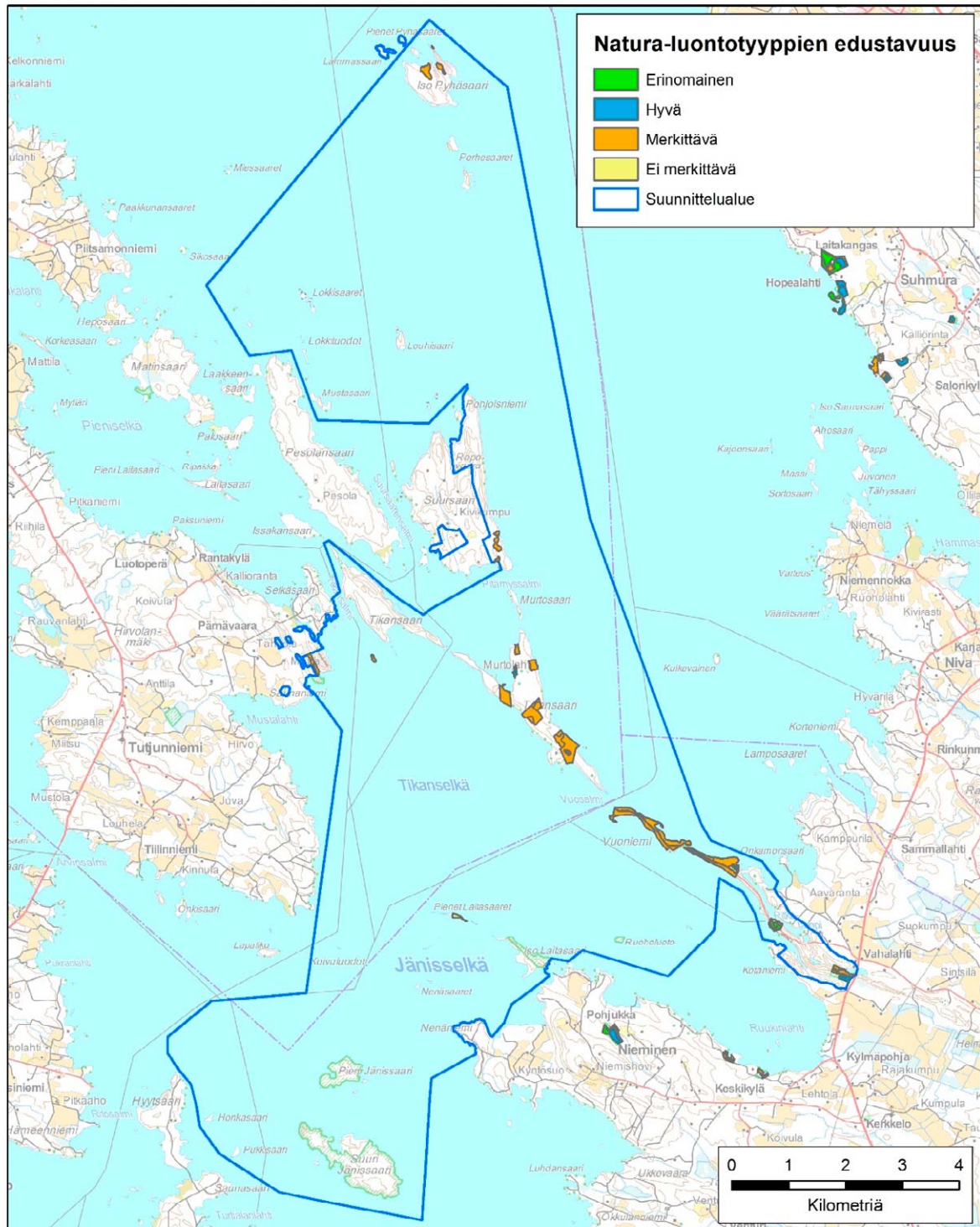
Kuva 3. Suunnittelualueen pohjavesialueet sijoittuvat Tikansaaren - Vuoniemen harjualueelle. Vuoniemi on tärkeä pohjavesialue ja sen tyvessä on pohjavedenottamo.

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016

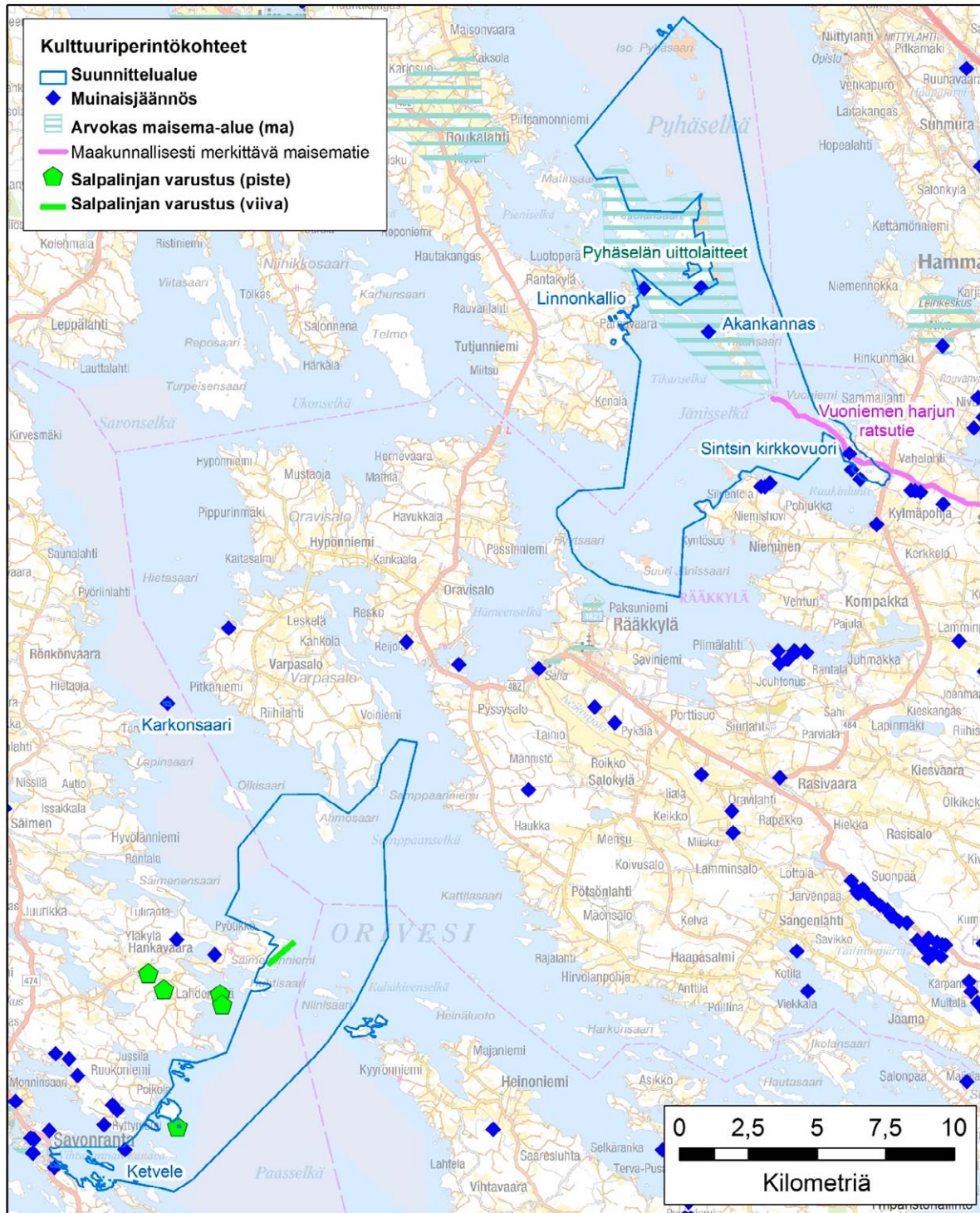
Kuva 4. Luontodirektiivin luontotyytit / Pyhäselkä. Suunnittelualueen maa-alueista on inventoitu vain noin 25 %, mikä aiheuttaa epätarkkuutta luontotyyppitietoihin. Vesialueita ei ole inventoitu lainkaan. Maa-alueiden vallitsevin direktiiviluontotyyppi on harjumetsät. Huomattavimmat harjujaksot ovat Pyhäselän Jänisselälle työntyvän Vuoniemen harjun ja Tikansaaren muodostama harjukokonaisuus sekä Laitasaaret. Oriveden alueen inventoinneissa ei ole havaittu direktiiviluontotyyppiä.

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016

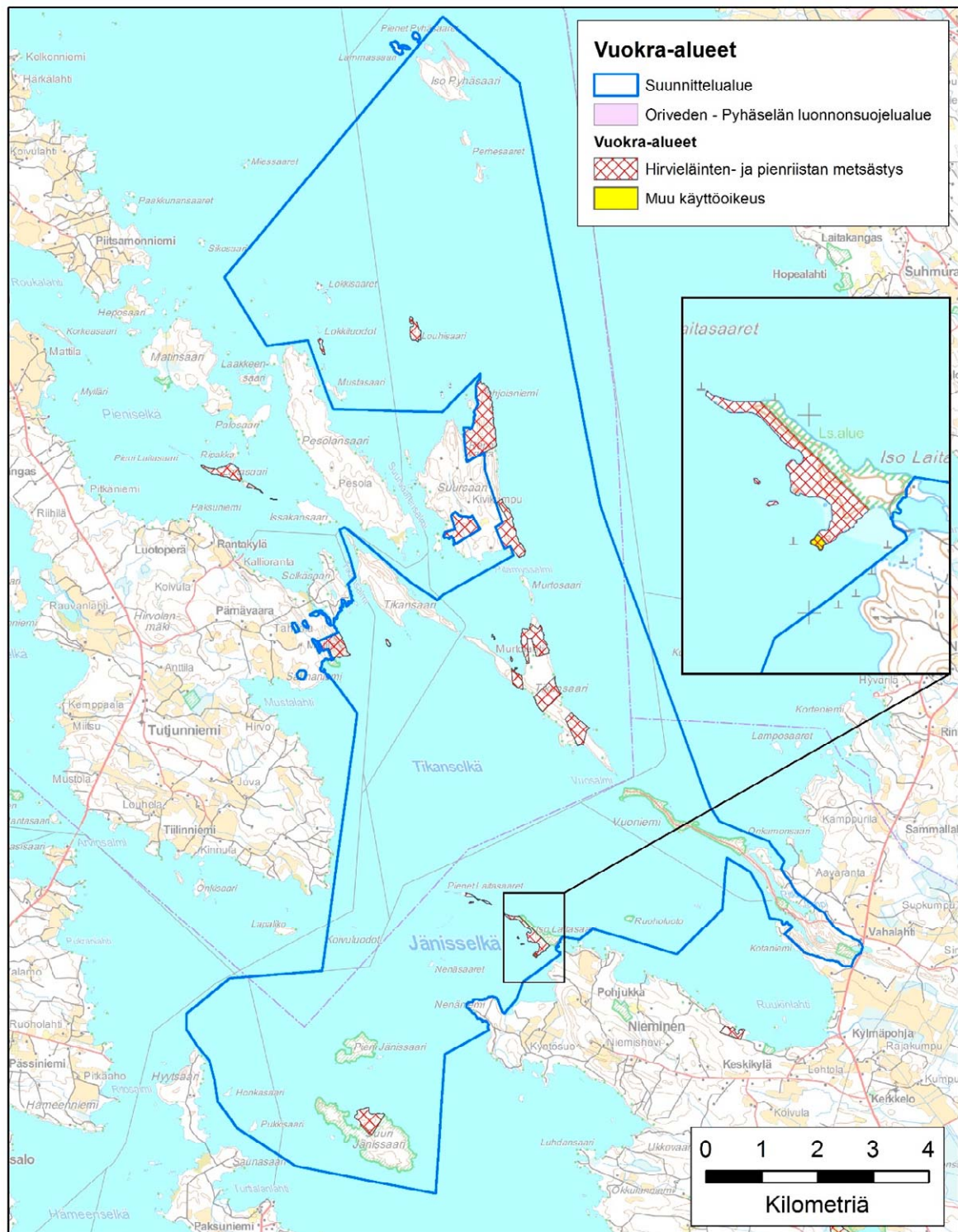
Kuva 5. Natura-luontotyyppien edustavuus / Pähäselkä. Suunnittelualueen inventoidut direktiiviluontotyytit ovat edustavuudeltaan pääosin merkittäviä tai hyviä. Metsä- ja suoluonnon osalta luontotyyppien edustavuus on alentunut mm. pitkään jatkuneiden ja osalla aluetta yhä jatkuvien metsätaloustoimien vuoksi, mutta luonnonsuojelualueilla luonnontilan on aikaa myöten ja toisaalta luonnonhoitotoimien avulla mahdollista parantua. Oriveden alueen inventoinneissa ei ole havaittu direktiiviluontotyyppijä.

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016

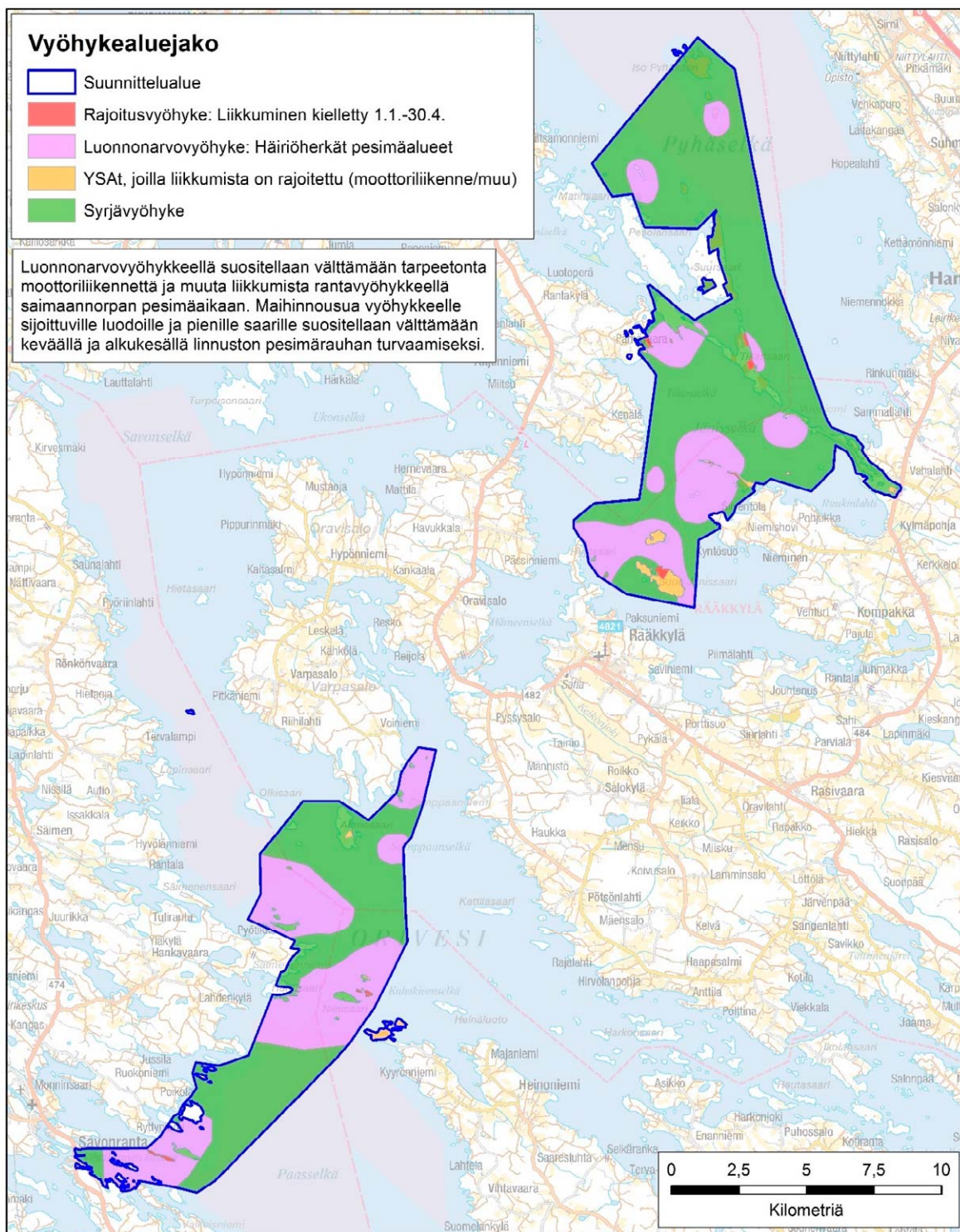

Kuva 6. Suunnittelualueelta tunnetaan viisi muinaisjäännettä ja sille sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaita Salpalinjan puolustusvarustuksia. Pyhäselän uittolaitteet Liperin saaristossa on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Vuoniemen harjun ratsutie on maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistorian ja maiseman kannalta.

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016, © Museovirasto 2016

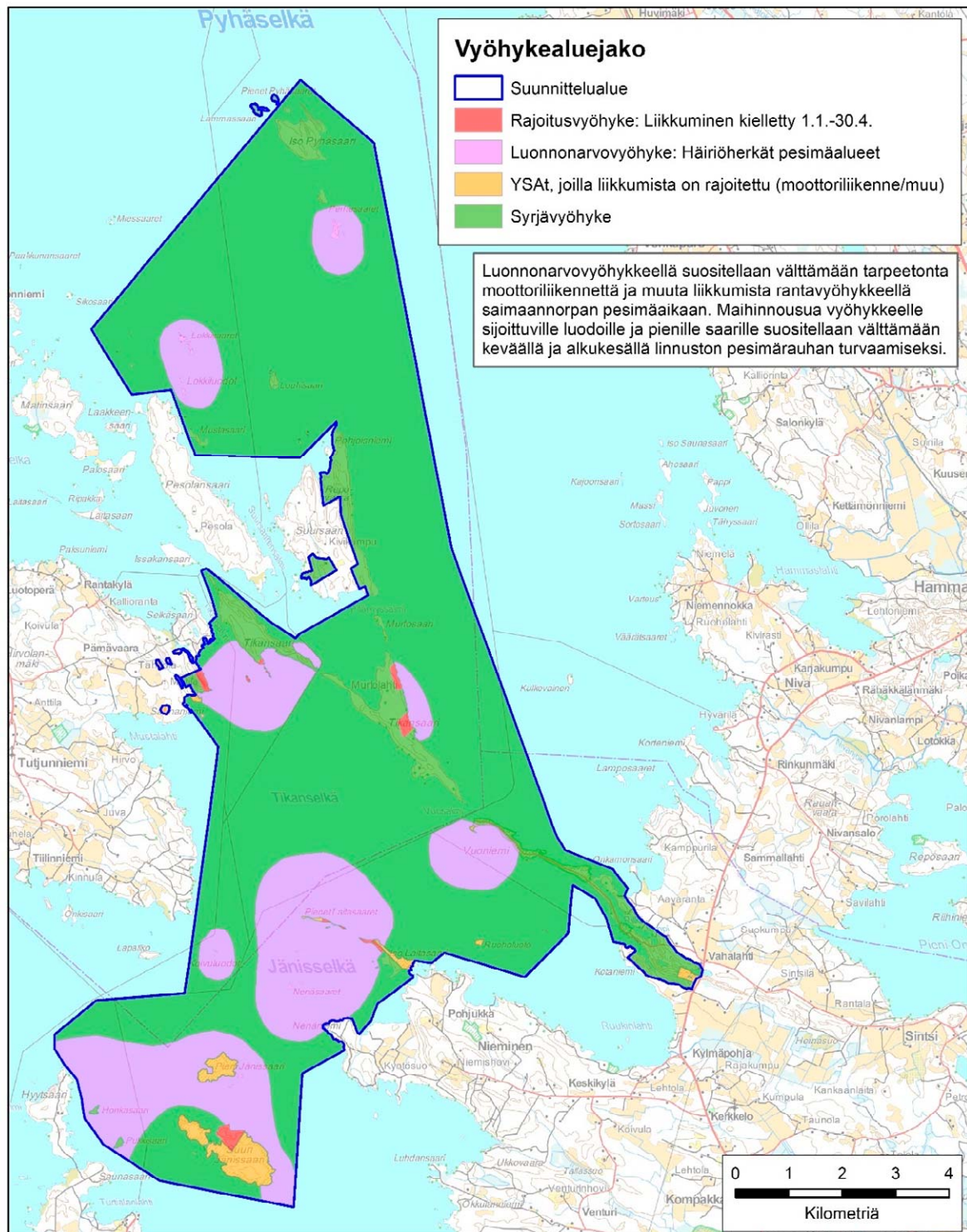

Kuva 7: Metsähallituksen vuokra-alueet. Pyhäselän alueen valtion maat on Pyhä- Perhe-, Lammassaaria lukuun ottamatta vuokrattu seuroille hirven- ja pienriistan metsästykseseen. Isossa Laitasaarella on käyttöoikeussopimus (taukopaikka). Oriveden puolella ei ole Metsähallituksen vuokra-alueita.

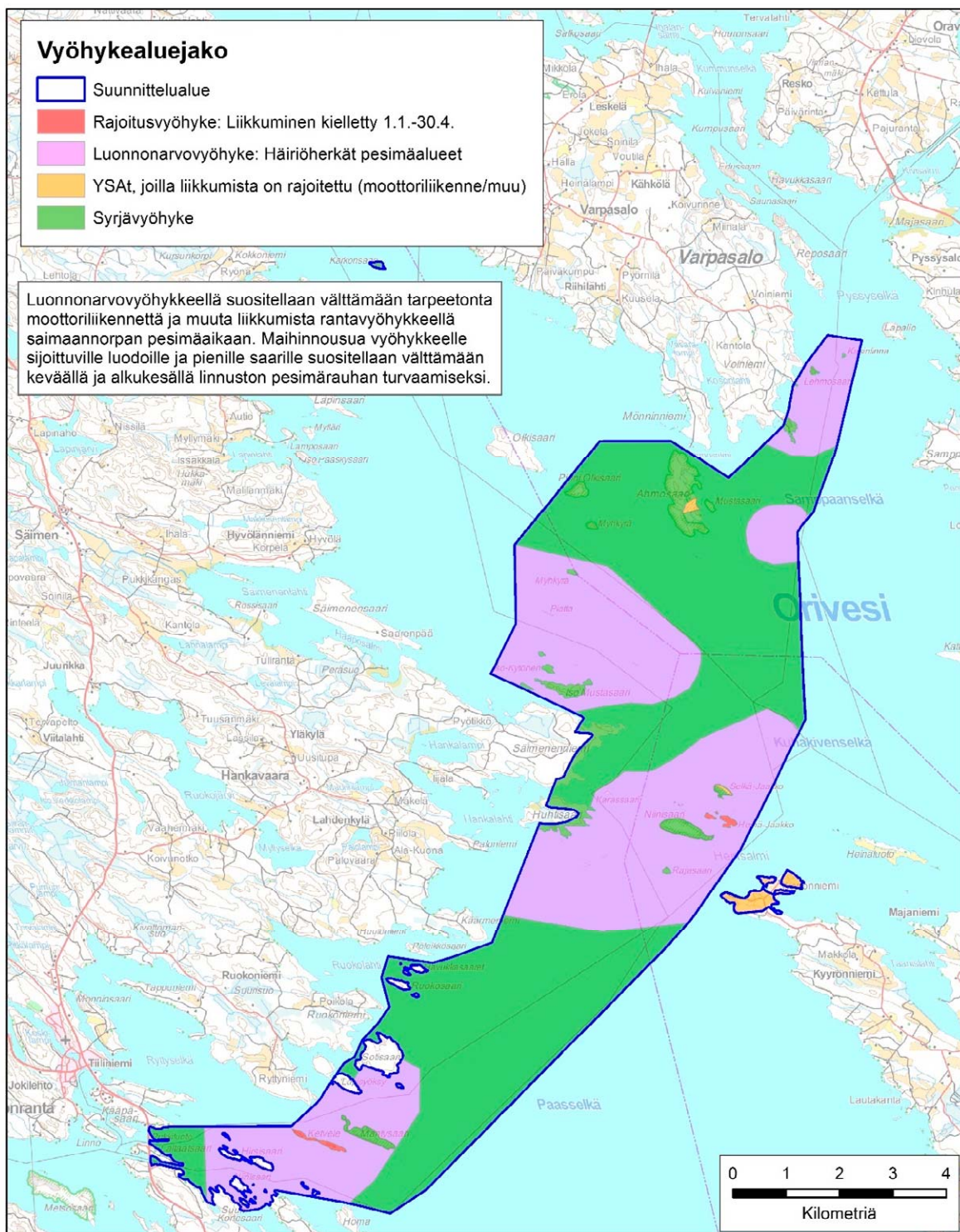
Kuva 8. Suunnittelualueen vyöhykejako. Valtion alueille osoitetulla rajoitusvyöhykkeellä liikuminen on kielletty 1.1.-30.4. saimaannorpan pesimärauhan turvaamiseksi. Rajoitusalueet toteutetaan Oriveden - Pyhäselän luonnonsuojelualueelle annettavalla järjestysäännöllä. Luonnonarvovyöhykkeellä osoitetaan saimaannorpan pesinnän kannalta häiriöherkät alueet, joilla suositellaan välttämään tarpeetonta talviaikaista liikumista sekä maihinnousua luodoille lintujen pesimäaikaan.

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016

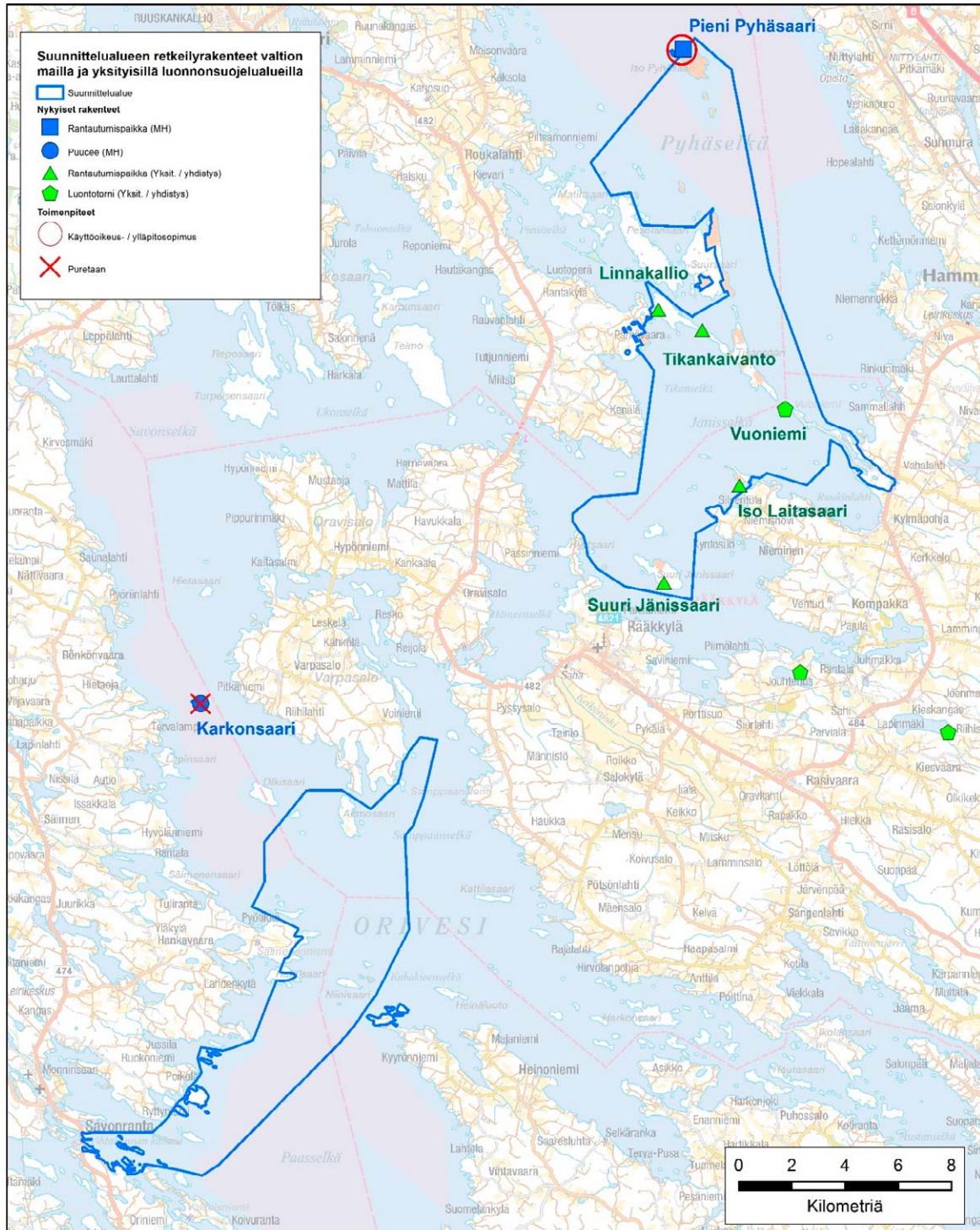
Kuva 8 A. Suunnittelualueen vyöhykejako: Pyhäselkä, Tikanselkä ja Jänisselkä.

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016

Kuva 8 B. Suunnittelualueen vyöhykejako: Orivesi.

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016

Kuva 9. Metsähallituksella on suunnittelualueella yksi rantautumispaikka Pienessä Pyhäsaarella. Sen ylläpidon toteuttamiseksi etsitään aktiivisesti uutta, kustannustehokasta mallia (esim. ylläpito- tai käyttöoikeussopimus). Karkonsaarella sijaitseva huonokuntoinen käymälärakennus puretaan. Jänisselällä on useita, paikallisten toimijoiden ylläpitämiä retkisatamia. Ison Laitasaaren rantautumispaikka sijaitsee valtion maalla (käyttöoikeussopimus).

© Maanmittauslaitos 1/MML/16, © Metsähallitus 2016

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 224 Snickars, M., Arnkil, A., Ekebom, J., Kurvinen, L., Nieminen, A., Norkko, A., Riihimäki, A., Taponen, T., Valanko, S., Viitasalo, M. & Westerborn, M. 2016: Assessment of the status of the zoobenthos in the coastal waters of western Uusimaa, SW Finland – a tool for management. 53 s.
- No 225 Kurvinen, L., Arnkil, A., Ekebom, J., Björkman, U., Sahla, M., Ivkovic, D., Riihimäki, A. & Haldin, M. 2017: Meri- ja rannikon luonnonsuojelualueiden tietotarpeet – MeriHOTT-hankkeen loppuraportti. 88 s.

Sarja B

- No 228 Muhonen, J. 2017: Suomen luontokeskus Haltian asiakastutkimus 2015. 42 s.
- No 229 Lehtonen, L. 2017: Nuuksion kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 74 s.

Sarja C

- No 143 Metsähallitus 2016: Urho Kekkosen kansallispuiston, Sompion luonnonpuiston, Kemihaaran erämaa-alueen sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 166 s.
- No 144 Meahciráđđehus 2017: UK-álbmotmeahci, Soabbada luonddumeahci, Kemihaara meahc-ceguovllu sihke Vaaranaapa, Nalka-aapa ja Uura-aapa jekkiidsuodjalanguovlluid dikšun- ja geavahanplána. 167 s.
- No 145 Metsähallitus 2017: Kevon luonnonpuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 178 s.
- No 146 Metsähallitus 2017: Kolin hoito- ja käyttösuunnitelma. 171 s.
- No 147 Nylander, M. 2017: Repoveden luontomatkailusuunnitelma – Repovesi 2025. 52 s.
- No 148 Metsähallitus 2017: Päijänteen kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 107 s.
- No 149 Meahciráđđehus 2017: Geavu luonddumeahcci ja Natura 2000 -guovllu dikšun- ja geavahanplána. 180 s.
- No 150 Metsähallitus 2017: Pihlajaveden Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2011–2020. 82 s.
- No 151 Metsähallitus 2017: Mustarinnantunturin ja Kiekkikairan hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2029. 86 s.
- No 152 Metsähallitus 2017: Haapakeitaan alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 94 s.
- No 153 Kyöstilä, M., Sulkava, P., Ylläsjärvi, I. & Ylläsjärvi, J. 2017: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston reitistösuunnitelma. 73 s.
- No 154 Metsähallitus 2017: Oulujärven retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 100 s.

ISSN-L 1796-2943
ISSN (verkkojulkaisu) 1796-2943
ISBN 978-952-295-196-0 (pdf)

julkaisut.metsa.fi